

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİ EĞİTİME HAZIRLAMADA
VELİLERİN BİLİNÇ DÜZEYLERİNE İLİŞKİN
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

AYŞİN GÜRSEL ÇETİNER

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

İSTANBUL, 2015

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİ EĞİTİME HAZIRLAMADA
VELİLERİN BİLİNÇ DÜZEYLERİNE İLİŞKİN
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

AYŞİN GÜRSEL ÇETİNER

DANIŞMAN: PROF. DR. SEMRA ÜNAL

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

İSTANBUL, 2015

T.C.
YEDİTEPE UNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

“OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİ EĞİTİME HAZIRLAMADA
VELİLERİN BİLİNÇ DÜZEYLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ”

Ayşin GÜRSEL ÇETİNER

ONAY:

Danışman : Prof. Dr. Semra ÜNAL

Üye: Prof. Dr. Sefer ADA

Üye: Dr. Sezgin ERSOY

Onay Tarihi: 03.06.2015

ÖNSÖZ

Aile toplumun çekirdeği ve temelidir. Sağlam ve güçlü bir toplum ancak güçlü ve düzenli ailelerden oluşur. Çocuk; ailenin katkısı ile toplumun değer yargılarına ve niteliklerine uygun bir birey olarak yetişmektedir (Altınkaynak, 2004). Dolayısıyla aile, çocuğun topluma ve yaşama uzanması için bir köprü görevi görmektedir (Wecheselberg ve Puyn, 1993).

Bireyin yaşamdan doyum sağlaması, işlevlerini etkin bir şekilde yerine getirmesi ve yaşadığı topluma uygun bir kişi olarak yetişmesi öncelikle aile ortamında sağlanır. Ailenin sağlamış olduğu yaşantılar ve sunduğu modeller, çocuğun olumlu sosyal davranış ve değerler geliştirmesinde önemli bir rol oynamaktadır. (Aral, Gürsoy ve Köksal, 2001). Kişilerin sağlıklı bireyler olmaları, yaşadıkları ailenin işlevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirmesi ile mümkündür (Bulut, 1993). Bu dönemde, çocuğun her yönüyle en iyi şekilde yetişmesinde en büyük görev ailelere düşmektedir (Hatipoğlu, 1996).

Çocuk yetiştirmede ve ailenin çocuğa karşı davranış şeklini belirlemede, anne ve babalar tarafından çocuğun gelişim dönem özelliklerinin neler olduğunun bilinmesi çok önemlidir. Çocuklar; ilk olarak anne ve babalarının tutum ve tavırları doğrultusunda doğru davranışlar edinebilmektedirler. Davranışlarımızı öğrenme yolu ile kazandığımızı göz önünde bulundurduğumuzda; anne-babanın tutumlarının çocuğun biçimlenmesi ve şekillenmesindeki rolü ve önemi ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla insan yaşamında büyüme, gelişme ve öğrenmenin en fazla olduğu bu dönemin bir fırsata dönüşmesi en başta ailesinin elindedir. Çocuğun aile içerisindeki yeri, ileriki yaşantısında toplum içindeki yerini belirler (Orçan, 2008). Çocuğun ailesi ile yaşadığı her türlü yaşantının temelinde, aile üyeleri tarafından çocuğa açıktan ve gizlice gönderilen mesajlar yatmaktadır.

Erken çocukluk yıllarında, çocuğun gelişim ve eğitiminden sorumlu ikinci eğitim ortamı ise okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Ancak; okul öncesi eğitim kurumlarında verilen eğitim aile desteği olmadan yeterli olamamaktadır. Günümüzde farklılaşan toplumsal ve ekonomik şartlarla birlikte değişen aile yapısında ebeveynlerin, çocuklarını büyütme sürecinde vermeleri gereken ilk temel becerileri dahi okuldan bekledikleri görülmektedir. Oysa okul öncesi eğitim kurumları ve ailelerin, bu eğitim sürecinde tek başlarına istenilen başarıyı elde etmeleri mümkün değildir (Kaya, 2002). Okul öncesi eğitim kurumlarında verilen eğitim ne kadar iyi hazırlanmış olsa da aile tarafından desteklenmediği sürece etkili olamamaktadır (Şahin ve Ünver, 2005).

Bu araştırmayı yapmaktaki amacım; okul öncesi eğitime yeni başlayan öğrencilerin okula başladıkları dönemdeki gelişimsel hazırbulunuşluklarının öğretmenler tarafından değerlendirilerek, velilerin çocuklarının eğitimi hakkındaki bilinç düzeylerini ortaya koymak ve çözüm önerileri sunmaktır.

Çalışmamda tecrübe, bilgi ve önerilerinden yararlandığım; değerli hocam Sayın Prof. Dr. Semra Ünal'a en içten saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmalarım süresince desteklerini benden esirgemeyen sevgili kızlarım Revna ve Liva Çetiner'e sonsuz teşekkürler...

Ayşin GÜRSEL ÇETİNER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	VI
ÖZET	X
ABSTRACT	XI
TABLolar LİSTESİ	XII
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ	XVII
BÖLÜM I	1
1. GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. PROBLEM CÜMLESİ	3
1.3. ALT PROBLEMLER	3
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI	3
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	4
1.6. SAYILTIAR	5
1.7. SINIRLILIKLAR	5
1.8. TANIMLAR	5
BÖLÜM II	7
2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ LİTERATÜR	7
2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ	7
2.1.1. Dünyada Okul Öncesi Eğitim.....	7
2.1.2. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim.....	9
2.1.2.1. Osmanlı Dönemindeki Gelişmeler.....	9
2.1.2.2. Cumhuriyet Döneminde Okul Öncesi Eğitim.....	10
2.2. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM	12
2.2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN YARARLARI.....	12
2.2.2. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ÖNEMİ.....	13

2.2.2.1. Okul Öncesi Dönemde Ailenin Önemi	13
2.2.2.2. Okul Öncesi Dönemde Öğretmenin Önemi	16
2.2.3. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN AMAÇLARI	17
2.2.3.1. Okul Öncesi Eğitimin Evrensel Amaçları	17
2.2.4. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ	18
2.2.5. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE TEMEL KAVRAMLAR	20
2.2.5.1. Okul Öncesi Eğitimde Okula Hazırbulunuşluk	25
2.2.6. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	28
2.2.6.1. Psikomotor Gelişim	28
2.2.6.1.1.(36 - 48 Aylık) Çocukların Psikomotor Gelişimi.....	29
2.2.6.1.2. (48 – 60 Aylık) Çocukların Psikomotor Gelişimi	30
2.2.6.1.3. (60 - 72 Aylık) Çocukların Psikomotor Gelişimi.....	31
2.2.6.2. Sosyal - Duygusal Gelişim	32
2.2.6.2.1. (36 - 48 Aylık) Çocukların Sosyal Duygusal Gelişimleri	32
2.2.6.2.2. (48 - 60 Aylık) Çocukların Sosyal Duygusal Gelişimleri	33
2.2.6.2.3. (60 -72 Aylık) Çocukların Sosyal Duygusal Gelişimleri	33
2.2.6.3. Bilişsel Gelişim	34
2.2.6.3.1. (36 - 48 Aylık) Çocukların Bilişsel Gelişim Özellikleri	35
2.2.6.3.2. (48 - 60 Aylık) Çocukların Bilişsel Gelişimi	35
2.2.6.3.3. (60 - 72 Aylık) Çocukların Bilişsel Gelişimi	36
2.2.6.4. Dil Gelişim.....	37
2.2.6.4.1. (36 - 48 Aylık) Çocukların Dil Gelişimi	38
2.2.6.4.2. (48 - 60 Aylık) Çocukların Dil Gelişimi	39
2.2.6.4.3. (60-72 Aylık) Çocukların Dil Gelişimi.....	39
2.2.6.5. Özbakım Becerileri Gelişimi.....	40
2.2.6.5.1. (36 - 48 Aylık) Çocukların Özbakım Becerileri.....	41
2.2.6.5.2. (48 - 60 Aylık) Çocukların Özbakım Becerileri.....	41
2.2.6.5.3. (60 -72 Aylık) Çocukların Özbakım Becerileri.....	42
BÖLÜM III	43
3. YÖNTEM (METODOLOJİ).....	43
3.1. Araştırmanın Modeli	43
3.2. Evren ve Örneklem	43
3.3. Veri Toplama Araçları	43
3.4. Verilerin Analizi.....	44

BÖLÜM IV	46
4.BULGULAR	46
4.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERİN KİŞİSEL BİLGİLERİNE AİT BULGULAR	46
4.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	48
4.3. ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	48
4.4. ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	54
4.5. ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM SEVİYESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	62
4.6. ÖĞRETMENLERİN ÇALIŞTIKLARI KURUM TÜRÜ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	64
4.7. ÖĞRETMENLERİN GEREKTİĞİNDE VELİLERİNİZE EĞİTİM VERİYOR MUSUNUZ, DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	72
4.8. TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMASINA GÖRE DAĞILIMI	82
BÖLÜM V	85
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	85
5.1. TARTIŞMALAR	85
5.1.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Ait Tartışmalar	85
5.1.2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Tartışmalar	86
5.1.3. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Tartışmalar	86
5.1.4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Tartışmalar.....	87
5.1.5. Öğretmenlerin Eğitim Seviyesi Değişkenine İlişkin Tartışmalar	89
5.1.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurum Türü Değişkenine İlişkin Tartışmalar.....	89
5.1.7. Öğretmenlerin "Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?" Değişkenine İlişkin Tartışmalar	91
5.2. SONUÇLAR	94
5.2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Ait Sonuçlar:	94
5.2.2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Sonuçlar:.....	94
5.2.3. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Sonuçlar:	94
5.2.4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Sonuçlar:	94
5.2.5. Öğretmenlerin Eğitim Seviyesi Değişkenine İlişkin Sonuçlar:.....	95
5.2.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurum Türü Değişkenine İlişkin Sonuçlar:	95

5.2.7. Öğretmenlerin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine İlişkin	
Sonuçlar:	96
5.3. ÖNERİLER.....	97
KAYNAKLAR	102
EKLER.....	106
EK 1: ARAŞTIRMA ANKETİ.....	106
EK 2: ANKET UYGULAMA İZİN BELGESİ.....	109
EK 3: ANKETE KATILAN OKULLARIN LİSTESİ.....	110
ÖZGEÇMİŞ.....	112

ÖZET

Bu araştırma ile 45-66 aylık okul öncesi eğitime başlayan öğrencilerin okula başladıkları dönemdeki hazırbulunuşlukları ile velilerin bilinç düzeyleri resmi ve özel anaokullarında görev yapan öğretmenler tarafından değerlendirilerek, gerekli önerilerde bulunabilmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma tarama modeli ile yapılmıştır. İstanbul ili Anadolu ve Avrupa yakasında özel ve devlet anaokullarında görev yapan öğretmenler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu evrenden random (tesadüfi örneklem) yöntemi uygulanmıştır. Devlet okulunda ve özel kurumlarda görev yapan 225 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma için alanın uzmanı Prof. Dr. Semra ÜNAL gözetiminde öğretmenlere uygulamak üzere geliştirilen anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerinin kişisel bilgilerine yönelik sorular, ikinci bölümde ise öğretmenlerinin okulöncesi eğitime başlayan öğrenciler hakkındaki görüşleri yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise öğretmenlerin, eklemek istedikleri düşünceleri yazabilecekleri açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Anketin tüm bölümlerde toplam 48 soru bulunmaktadır.

Çalışma yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde giriş, ikinci bölümde literatür taraması, üçüncü bölümde yöntem, dördüncü bölümde bulgular, beşinci bölümde sonuçlar, altıncı bölümde tartışmalar, yedinci bölümde ise öneriler bulunmaktadır. Verilerin çözümlenmesinde; öncelikle tüm bağımsız değişkenler için tanımlayıcı istatistikler olan frekans (N), yüzde (%) değerleri ortaya konmuştur. Daha sonra ikili değişkenler arasındaki farklılığı test etmek amacıyla “İlişkisiz Grup t Testi” , ikiden fazla kategorisi bulunan değişkenler arasındaki farklılığı test etmek için ise “Tek Yönlü Varyans Analizi” (ANOVA) kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmesinde $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bulunan sonuçlar gösterilmiştir. Anlamlı farklılık göstermeyen bulgulara yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk Dönemi, Okul Öncesi Eğitim, Hazırbulunuşluk, Bilinç Düzeyi.

ABSTRACT

This research was done by the kindergarten teachers who work at the Government and Private Schools in order to evaluate the Readiness of 36 month old children and the level of 45-66 months old children and the level of parent's comprehension to make necessary suggestions.

The research was carried out according to a model. Teachers who work private and public nurseries from all around Istanbul participated in this research and random sampling was applied. 225 Teachers from government and private schools took part in it. The survey which has three parts was applied to teachers under the supervision of the Professor Semra Ünal.

In the first part of the Survey, there are Student's opinions. In the second part there are questions about personal information and in the last part, there is information about teachers who work in pre-schools. There are a total of 48 questions in the survey.

My work consists of seven chapters. In the second part of the first chapter there's introduction and literature survey. In the method section which is the third part, I talked about used techniques. And the fourth part there are different sorts of data. In the fifth part there's the results of the discussion. The recommendation is in the seventh chapter. There are seven parts. As a result of the statistical analyses, the data obtained shows the $p < 0.05$ it's meaningful. No significant difference, which does not present evidence on omitted.

Keywords: Early Childhood, Pre-school Education, Readiness, Levels Of Consciousness.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	46
Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	46
Tablo 4.1.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	47
Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin Eğitim Seviyesi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	47
Tablo 4.1.5. Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurum Türü Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	47
Tablo 4.1.6. Öğretmenlerin, “Gerektiğinde Velilere Eğitim Semineri Verme” Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	48
Tablo 4.3.7. Öğretmenlerin “Öğrenci İstenildiğinde Nesnelere Bir Başka Nesnenin İçine, Üstüne Ve Altına Koyabilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	48
Tablo 4.3.8. Öğretmenlerin “Öğrenci Nesne Ve Varlığın Büyüklüğünü Veya Küçüklüğünü Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	49
Tablo 4.3.9. Öğretmenlerin “Öğrenci Bir Nesnenin Hafif Veya Ağır Olduğunu Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	49
Tablo 4.3.10. Öğretmenlerin “Öğrenci Yönergeler Doğrultusunda Yürüyebilmekte, Koşabilmekte, Belli Yüksekliğe Kadar Zıplayabilmekte ve Çift Ayak Sıçrayarak Belirli Mesafe İlerleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	50
Tablo 4.3.11. Öğretmenlerin “Öğrenci Birkaç Saat Süre İçerisinde Ailesinden Ayrı Kalabilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	51
Tablo 4.3.12. Öğretmenlerin “Öğrenci Kendiliğinden (Lütfen, Özür Dilerim ve Teşekkür Ederim Gibi) Nezaket Sözcüklerini Kullanabilmektedir (%50 oranında)” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	51
Tablo 4.3.13. Öğretmenlerin “Öğrenci Tuvalete Gitmek İsteddiğini Söyleyebilmektedir (Bazen Altına Kaçırsa Bile)” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	52
Tablo 4.3.14. Öğretmenlerin “Öğrenci Ayakkabılarını Kendisi Giyebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	53
Tablo 4.3.15. Öğretmenlerin “Öğrenci Tuvalet İhtiyacını Sözel Olarak Belirtebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	53
Tablo 4.3.16. Öğretmenlerin “Öğrenci Öykü Saatine 5 dk. Süreyle Katılabilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	54
Tablo 4.4.17. Öğretmenlerin “Öğrenci İstenildiğinde Nesnelere Bir Başka Nesnenin İçine, Üstüne Ve Altına Koyabilmektedir.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	54

Tablo 4.4.18. Öğretmenlerin “Öğrenci Nesne Ve Varlığın Büyüklüğünü Veya Küçüklüğünü Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	55
Tablo 4.4.19. Öğretmenlerin “Öğrenci Duyduğu Sesleri Ayırt Edebilmekte, Taklit Edebilmekte, Benzerlik Ve Farklılıkları Söyleyebilmektedir.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	56
Tablo 4.4.20. Öğretmenlerin “Öğrenci Sorulduğunda Uzun Ve Kısa Nesnelere Gösterebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	56
Tablo 4.4.21. Öğretmenlerin “Öğrenci Diğer Çocukların Davranış Şekillerini Taklit Ederek Kurallara Uyabilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	57
Tablo 4.4.22. Öğretmenlerin “Öğrenci Kızgınlık, Mutluluk Ve Sevgi Gibi Duygularını İfade Edebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	58
Tablo 4.4.23. Öğretmenlerin “Öğrenci Biraz Dökse De Bardak, Kaşık ve Çatal Kullanarak Kendi Kendini Besleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	58
Tablo 4.4.24. Öğretmenlerin “Öğrenci Ev ve Okuldaki Eşyaları Temiz ve Özenle Kullanmakta Ve Toplayabilmektedir.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	59
Tablo 4.4.25. Öğretmenlerin “Öğrenci Masada Kendine Ait Yerleri Toplayabilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	60
Tablo 4.4.26. Öğretmenlerin “Öğrenci Bir Bebeğin Veya Başka Bireyin 3 Vücut Parçasının İsmi Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	60
Tablo 4.4.27. Öğretmenlerin “Öğrenci Tuvalet İhtiyacını Sözel Olarak Belirtebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	61
Tablo 4.5.28. Öğretmenlerin “Öğrenci, Algıladıklarını Bir Süre Sonra Yeniden Hatırlayabilmektedir” Maddesine İlişkin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	62
Tablo 4.5.29. Öğretmenlerin “Öğrenci Bildiği Bir Hikaye Veya Olayı Anlatabilmektedir” Maddesine İlişkin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	62
Tablo 4.5.30. Öğretmenlerin “Öğrenci Yetişkinlerin Konuşmalarına Katılabilmektedir” Maddesine İlişkin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	63
Tablo 4.6.31. Öğretmenlerin, “Öğrenci Nesne Ve Varlıkların Adlarını Ve Kullanım Amaçlarını Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	64

Tablo 4.6.32. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Nesnenin Hafif Veya Ağır Olduğunu Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	64
Tablo 4.6.33. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bildiği Bir Hikaye Veya Olayı Anlatabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	65
Tablo 4.6.34. Öğretmenlerin, “Öğrenci Sorulduğunda Uzun ve Kısa Nesnelere Gösterebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	65
Tablo 4.6.35. Öğretmenlerin, “Öğrenci Kendisine Ait Özellikleri Tanıtabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	66
Tablo 4.6.36. Öğretmenlerin, “Öğrenci Kendiliğinden (Lütfen, Özür Dilerim ve Teşekkür Ederim Gibi) Nezaket Sözcüklerini Kullanabilmektedir. (%50 oranında)” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	66
Tablo 4.6.37. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Sorunu Olduğunda Yardım İsteyebilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	67
Tablo 4.6.38. Öğretmenlerin, “Öğrenci Yetişkinlerin Konuşmalarına Katılabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	67
Tablo 4.6.39. Öğretmenlerin, “Öğrenci 20 dk. Süre ile 2-3 Çocuk ile Birlikte Oynayabilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	68
Tablo 4.6.40. Öğretmenlerin, “Öğrenci Ayakkabılarını Kendisi Giyebilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	68
Tablo 4.6.41. Öğretmenlerin, “Öğrenci Hatırlatıldığında Burnunu Mendile Silebilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	69
Tablo 4.6.42. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Bebeğin Veya Başka Bireyin 3 Vücut Parçasının İsmi Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	69
Tablo 4.6.43. Öğretmenlerin, “Öğrenci Evet/Hayır Cevabını Gerektiren Sorulara Olumlu ve Olumsuz Cevap Verebilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	70
Tablo 4.6.44. Öğretmenlerin, “Öğrenci Tuvalet İhtiyacını Sözel Olarak Belirtebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	70
Tablo 4.6.45. Öğretmenlerin, “Öğrenci Öykü Saatine 5 dk. Süreyle Katılabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	71
Tablo 4.6.46. Öğretmenlerin, “Öğrenci Oluş Sırasına Göre İki Olayı Anlatabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	71

Tablo 4.7.47. Öğretmenlerin, “Öğrenci Algıladıklarını Bir Süre Sonra Yeniden Hatırlayabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	72
Tablo 4.7.48. Öğretmenlerin, “Öğrenci Nesne Ve Varlıkların Adlarını Ve Kullanım Amaçlarını Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	72
Tablo 4.7.49. Öğretmenlerin, “Öğrenci Nesne ve Varlığın Büyüklüğünü veya Küçüklüğünü Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	73
Tablo 4.7.50. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Nesnenin Hafif Veya Ağır Olduğunu Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	73
Tablo 4.7.51. Öğretmenlerin, “Öğrenci Nesnelere Toplayabilmekte, Yırtabilmekte, Yapıştırabilmekte, Elleriyle Ve Araç Kullanarak Şekil Verebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	74
Tablo 4.7.52. Öğretmenlerin, “Öğrenci Yaşına Uygun Boyama Yapabilmektedir.” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	74
Tablo 4.7.53. Öğretmenlerin, “Öğrenci Kendiliğinden (Lütfen, Özür Dilerim ve Teşekkür Ederim Gibi) Nezaket Sözcüklerini Kullanabilmektedir (%50 oranında)” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	75
Tablo 4.7.54. Öğretmenlerin, “Öğrenci Arkadaşının Oynadığı Oyunağı Almak İçin İzin İsteyebilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	75
Tablo 4.7.55. Öğretmenlerin, “Öğrenci kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	76
Tablo 4.7.56. Öğretmenlerin, “Öğrenci bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedir.” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	76
Tablo 4.7.57. Öğretmenlerin, “Öğrenci Başkalarına Ait Nesnelere Kullanmak İçin İzin İstemektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	77

Tablo 4.7.58. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bağları Çözülüp Gevşetildiğinde Ayakkabılarını Çıkartabilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	77
Tablo 4.7.59. Öğretmenlerin, “Öğrenci Düğmeleri Çözüldüğünde Paltosunu Ve Pantolonunu Çıkarabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor musunuz, Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	78
Tablo 4.7.60. Öğretmenlerin, “Öğrenci Ayakkabılarını Kendisi Giyebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor musunuz, Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	78
Tablo 4.7.61. Öğretmenlerin, “Öğrenci Çözüldüğünde Basit Giysilerini Çıkarabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	79
Tablo 4.7.62. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bilinen Tehlikelerden (Örneğin Kırık Cam) Sakınabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	79
Tablo 4.7.63. Öğretmenlerin, “Öğrenci Masada Kendine Ait Yerleri Toplayabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	80
Tablo 4.7.64. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Bebeğin Veya Başka Bireyin 3 Vücut Parçasının İsmi Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	80
Tablo 4.7.65. Öğretmenlerin, “Öğrenci Evet/Hayır Cevabını Gerektiren Sorulara Olumlu ve Olumsuz Cevap Verebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz*” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	81
Tablo 4.7.66. Öğretmenlerin, “Öğrenci Tuvalet İhtiyacını Sözel Olarak Belirtebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	81
Tablo 4.8.67. Öğretmenlerin, “Okul Öncesi Öğrencilerini Eğitime Hazırlamada Velilerin Bilinç Düzeylerine İlişkin Görüşleri” Anketinin Maddelerine Ait Puanlarının Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı	82

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

Akt:	Aktaran
S:	Sayfa
N:	Frekans (Örneklem Büyüklüğü)
X:	Aritmetik Ortalama
% :	Yüzde değeri
F:	İstatistiklerin varyans analizi ile anlamlılığını sınamada kullanılan değer
P:	Anlamlılık Derecesi (Manidarlık)
Sd:	Serbestlik Derecesi
Sh:	Standart Hata
Ss:	Standart Sapma
SPSS:	Statistical Package For Social Sciences
T:	İstatistiklerin anlamlılığını saptamada kullanılan değer
EÇE:	Erken Çocukluk Evresi
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
OMEP:	Dünya Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Örgütü
OECD:	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırma konusunu oluşturan problem durumu, problem cümlesi, amaç, önem, varsayımlar, kapsam ve sınırlılıklar verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Çocuk, sosyal bir çevre içinde doğar. Çocuğun içine doğduğu sosyal çevrenin ona karşı tutumu, gereksinimlerini karşılayış biçimi, tepkileri, davranış özellikleri; bedensel ve ruhsal gelişiminde, kişilik yapısının biçimlenmesinde önemli bir etkindir (Altınköprü, 2003,s:77).

En küçük toplum birimi olarak tanımlanan aile, insan hayatı üzerinde doğumdan önce başlayan ve doğumdan sonrası ilk gelişim yıllarından yaşamın sonuna kadar etkinliğini sürdüren bir kuruluştur (Koptagel, 1981,s:37). Çocuk, temel eğitimini aileden alır. Çocuk, ailenin katkısı ile toplumun değer yargılarına ve niteliklerine uygun bir birey olarak yetişmektedir (Altınkaynak, 2004). Dolayısıyla aile, çocuğun topluma ve yaşama uzanması için bir köprü görevi görmektedir (Wecheselberg & Puyn, 1993). Ailenin sağlamış olduğu yaşantı ve sunduğu modeller, çocuğun olumlu sosyal davranış ve değerler geliştirmesinde önemli rol oynamaktadır (Aral, Gürsoy ve Köksal, 2001). Kişilerin sağlıklı bireyler olmaları, yaşadıkları ailenin işlevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirmesi ile mümkündür (Bulut, 1993).

“Okul öncesi dönem” adı verilen 0-6 yaş arası, öğrenmenin altın çağı olarak tanımlanır. Davranışlar yoluyla öğrenmenin; kişilik gelişiminin % 70’inin geliştiği ve kalıcı hale geldiği bir dönemdir, dolayısıyla “kişiliğin temelleri bu dönemde atılır” diyebiliriz. Yaşamın ilk altı yılını kapsayan okul öncesi dönem; çocuğun fiziksel, duygusal, zihinsel ve dil gelişim alanlarında olduğu gibi toplumsal gelişim alanında da hızlı gelişmelerin olduğu bir dönemdir.

Yapılan araştırmalar sonucu çocukların sosyal ve duygusal gelişiminde anne babaların doğrudan etkili oldukları görülür. Anne ve babalar, çocukların taklit edebilecekleri ilk modellerdir. Anne ve babaların çocuklarını sosyalleştirmek adına seçtikleri yöntemler, öğretme biçimleri, ödül ve cezalar, değerler eğitimi, çocukların ilgileri ve sosyal becerileriyle birbirlerinden farklı ilişkiler geliştirmesine neden olur. Aile, bireyin yaşamında çok önemli bir yer tutan beslenme, bakım, sevgi ihtiyacı, duygusal

gelişim, psikolojik gelişim, eğitim, kültürel değerleri kazanma, sağlıklı zeka gelişimini sürdürme gibi temel ihtiyaçların karşılandığı birincil yer ve çevredir. Aile üyeleri arasındaki ilişkiler ve aile ortamı, gelişen bireyin en çok etkileşime uğradığı yerdir. Bu ilişkiler, bireyin kendine güvenmesini, kendine ve diğer bireylere sevgi duymasını, kimlik kazanmasını, kişilik gelişimini, sosyal beceriler geliştirmesini ve topluma adaptasyon sürecini olanaklı hale getirir.

Çocuk yetiştirmede ve ailenin çocuğa karşı tutumlarını belirlemede, anne-baba tarafından çocuğun gelişim dönemlerinin özelliklerinin neler olduğunun bilinmesi çok önemlidir. Bu dönemde ailenin rehberliği çocuğun gelişimi üzerinde çok etkili olmaktadır. Hatalı anne baba tutumu, sağlıksız gelişimin ve uyumsuzlukların başlıca kaynağı olmaktadır. Anne-baba, bazen çocuğa fırsat tanımadan tüm hayatında etkin olarak onun kendi gelişimine yön vermesini engellemekte, bazen de hatalı ve bilinçsiz davranış tutumları sergileyerek çocuğa gerekli desteği sağlamayarak, uygunsuz davranış örüntülerinin gelişimine neden olmaktadır. Kısaca anne, baba ve ailenin diğer bireylerinin çocukla olan etkileşimi, çocuğun ileride nasıl bir birey olacağını etkilemektedir.

Ailede; anne - babanın çocukla nasıl iletişim kurduğu, istedik davranışları nasıl kazandırdığı, çocuğun aile içinde bir birey olarak kabul edilip edilmediği, sevginin nasıl ifade edildiği, eğitimde kullanılan disiplin yöntemleri gibi hususlar anne ve baba tutumunun nasıl olduğunu belirler. Özbakım becerileri kazanmak çocuğun bağımsız, yeterli ve kendine güvenen bir birey olmasında çok önemli bir yere sahiptir. Bu becerilerin kazanılması ve desteklenmesinde anne-babanın ve çocuğun yetiştiği sosyal çevrenin çok önemli rolü bulunmaktadır. Çocuğa yaşına ve bulunduğu gelişim dönemine uygun sorumluluk vermek onun özgüveni yüksek, özgür ve gerçekçi karar verme yeteneğine sahip bir birey olmasına olanak tanıyacaktır. Bu durum çocuğun gelişim ve eğitiminde bu derece belirleyici etkileri olan aile bireylerinin çocuk gelişimi ve eğitimi konularında bilgilenmeleri ve bilinçlenmeleri için belli bir program çerçevesinde eğitilmeleri gerekmektedir (Üstünoğlu, 1991).

Çocukların hayatlarına yön veren bu en önemli dönemde doğru anne- baba tutumları sergileyebilmek “bilinçli ebeveyn” olmayı gerektirmektedir. Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin, okula yeni başlayan öğrencilerin yaş gruplarına uygun olan gelişim alanlarına göre hazırbulunuşluk seviyelerine ilişkin görüşlerini ortaya koyarak; velilerin çocuklarının gelişimleri ile bilinç düzeyleri hakkında bilgi sahibi olmaktır.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Okul öncesi öğrencilerini eğitime hazırlamada velilerin bilinçlilik düzeylerine ilişkin özel ve devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

1.3. ALT PROBLEMLER

Okul öncesi eğitime hazırlamada velilerin bilinçlilik düzeylerini değerlendiren öğretmenlerin görüşleri;

1. Cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
2. Yaş gruplarına göre farklılık göstermekte midir?
3. Kıdemlerine göre farklılık göstermekte midir?
4. Eğitim seviyelerine göre farklılık göstermekte midir?
5. Çalıştıkları okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
6. Velilere eğitim semineri düzenlemelerine göre farklılık göstermekte midir?

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bir çocuğun öğrenmesinin en yoğun olduğu, temel alışkanlıkların kazanıldığı ve zihinsel yeteneklerinin hızlı bir biçimde gelişip biçimlendiği dönem 0-6 yaş dönemidir. Okul öncesi dönemi; çocukların psikolojik, duygusal, fiziksel ve zihinsel gelişimlerini bir bütün olarak ele alan, iyi alışkanlıklar ve davranışlar kazandırmayı amaçlayan, yeteneklerinin keşfedilip, geliştirilmesine olanak sağlayan ve sosyalleşme adına büyük bir fırsat olan yaşamın en değerli sürecidir.

Bu dönemde çocuklar ilk ve temel becerileri ailelerinden edinirler. Çevreyi fark etmeye başlamalarıyla birlikte; taklit etme, model alma, deneme-yanılma gibi hareketlerle aile içerisinde ilk temel davranış kalıplarını kazanırlar.

Çocuğun aile çevresinden sonra karşılaştığı ve sosyalleşmeye başladığı ikinci çevre ise “okul”dur. Çocuklar okulöncesi kurumlarda ait oldukları yaş dönemlerine uygun olarak beş farklı gelişim alanında, ailelerinden aldıkları temel eğitim hazırbulunuşluklarının üzerine katacakları bir öğrenme gerçekleştirirler. Okulöncesi eğitimde aile ve okul bir bütündür. Ailenin ve okulöncesi eğitim kurumlarının tek başlarına çocuğun eğitiminde istenilen düzeyde başarılı olması mümkün değildir. Ailede eksik bırakılan veya yanlış verilen eğitimin okulda düzeltilmesi çok zordur (Çankırılı, 2009, s:7). Bu nedenle, anne ve babaların da çocuklarının gelişimi ve eğitimi konularında doğru bilgiye sahip ve donanımlı olmaları büyük önem taşımaktadır.

Çağımızda hızlı değişime uğrayan kurumlardan biri de ailedir. Ailenin yapı ve işlevlerinde meydana gelen değişimler, ebeveynlerin çocuklarının eğitimleri konusundaki davranışlarına da olumsuz olarak yansımaktadır. Ailelerin çocuklarının eğitimiyle yakından ilgilenmeleri, gelişimlerine sağlıklı şekilde destekte bulunmaları en önemli görevleridir. Ancak günümüzde okul öncesi eğitime başlayan çocukların yaşlarına uygun gelişim alanlarındaki hazırbulunuşlukları geçmiş yıllarla kıyaslandığında günümüz ailelerinin güncel şartlardan dolayı çocuk eğitimi hakkındaki yeterli eğitim bilincine sahip olmadıkları görülmektedir.

Bu çalışma ile okul öncesi eğitime başlayan 45-66 aylık öğrencilerin okula ilk başladıkları dönemdeki hazırbulunuşlukları, öğretmenleri tarafından değerlendirilerek, velilerinin çocuk eğitimi konusundaki bilinç düzeyleri hakkında bilgi sahibi olmak istenmektedir. Araştırmanın sonucuna göre yapılacak değerlendirmelerin okul öncesi eğitime bilinçli katkı sağlaması hedeflenmektedir. Bu sayede daha verimli, amacına ulaşmış bir okul öncesi eğitim sağlanacağı düşünülmektedir.

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Erken çocukluk dönemi çocuğun bilişsel, psikomotor, sosyal-duygusal, dil gelişimi alanlarında önemli ilerlemeler kaydettiği, özbakım becerilerinin kazanılmaya başladığı bir dönemdir. Anne-babalar çocuklarının bu gelişimleri kazandırdığı ve becerileri edindirdikleri ilk eğitimcilerdir. Çocuğun duygusal, sosyal ve fiziksel gereksinimlerinin aile içinde karşılanması, ruhsal ve sosyal açıdan sağlıklı bir çocuk yetiştirilmesinde temel oluşturur. Bu, aynı zamanda çocuğun akademik yaşamındaki başarıya ilişkin de en önemli değişkenlerden biridir. Çocuğun geleceği, ailenin ona verdiği güven ve yaşam kalitesi ile ilgilidir (Tezel-Şahin ve Ersoy 1999). Ailesinde sevgi, saygı, eşitlik, anlayış görmüş çocuklar başarılı, iletişimi kuvvetli mutlu ve her yönden sağlıklı bireyler olmaktadır.

Ailenin yapı ve işlevlerinde meydana gelen değişimler ebeveynlerin çocuklarının eğitimleri konusundaki davranışlarına da yansımaktadır. İdealleri farklılaşan yaşam anlayışları, zorlu çalışma koşulları, yeni ideallere ulaşabilme çabası, büyükşehirde yaşamının dayanılmaz faktörü haline gelen “zamana karşı yarışma” gerçeği ve değişen değer yargıları ile anne ve babalar; çocuklarına “yeterli zaman ayıramamakta, onların gelişimleriyle ilgilenememekte ve hatta sevgilerini bile yeterli derecede gösterememektedir. Birçok anne-baba, çocuklarının gelişimleri ile ilgili kendilerinin vermesi gereken eğitimi dahi “okuldan” beklemektedir. Oysa okullarda yeni bir davranış

değişikliğinin meydana gelebilmesi, çocuğun önceki öğrenmelerine bağlı olarak gerçekleşebilmektedir. Potansiyel gelişim alanı, gelişimin gerçekleşmiş olanla var olan arasındaki ayrımı belirlemektedir. Potansiyel düzey, çocuğun kendi başına sergilediği beceri düzeyinin üzerindedir ve ancak çocuğu yönlendiren yetişkinle etkileşim sonucunda ulaşılabilir. Potansiyel düzey çocuğun içinde bulunduğu gelişimsel durum ve zihinsel olanaklarla sabitlenmişse de, yönlendirme, büyümeyi en üst düzeye çıkarmak üzere yapılandırılabilir.

Bu çalışma ile okul öncesi eğitime yeni başlayan çocukların gelişim alanlarına göre var olan yeterlilikleri incelenerek, velilerin çocuk eğitimi konusundaki bilinç düzeyleri hakkında bilgi sahibi olmak istenmektedir. Araştırma sonucuna göre yapılacak değerlendirmelerin okul öncesi eğitime bilinçli katkı sağlaması hedeflenmektedir.

1.6. SAYILTILAR

1. Öğretmenler ankette yer alan soruları içtenlikle cevaplamışlardır.
2. Veri toplama aracı uzman görüşleri alınarak düzenlenmiştir.
3. Araştırmada kullanılan ölçme aracının geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu kabul edilmiştir.

1.7. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

1. 2014-2015 Eğitim- Öğretim yılında İstanbul İlinde Kadıköy, Kartal, Çekmeköy, Üsküdar, Beşiktaş, Sarıyer, Şişli, Küçükçekmece, Başakşehir, Bakırköy, Sultangazi, Bayrampaşa, Zeytinburnu, Eyüp ve Fatih ilçelerinde,
2. 23 özel ve 27 devlet okulunda görev yapan toplam 225 okul öncesi öğretmenin görüşleriyle sınırlıdır.
3. Araştırma bulguları ankette yer alan önermelere verilen cevaplarla sınırlandırılmıştır.

1.8. TANIMLAR

Erken Çocukluk Dönemi: 0-6 yaşlar arasını kapsayan, kişiliğin oluşumu ve şekillenmesi, temel bilgi ve beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve geliştirilmesinde ileri yıllara olan etkisi nedeniyle, yaşamın en kritik dönemlerinden biridir.

Okul Öncesi Eğitimi: Doğumdan ilkokulun başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan; bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanaklarını sağlayan; onların tüm gelişimlerini, toplumun

kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren, bir eğitim sürecidir (Oğuzkan ve Oral, 1993).

Hazırbulunuşluk: Bireyin bir öğrenme etkinliğini gerçekleştirebilmesi için gerekli ön koşul davranışları kazanması (Ülgen, 1997,s:23),

Bilinç Düzeyi: Farkındalık hali.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Okul öncesi eğitimi tanımının yeni olmasına karşın, anaokulların ortaya çıkışı 19. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Ancak, o yıllarda açılan kurumlar genellikle yoksul, kimsesiz çocuklar için bir, iki yıllık eğitimi kapsamaktaydı. Okul öncesi eğitimin gerçek anlamını kazanması, 20. yüzyılda öğretimin kapsamının genişletilerek yeni boyutlar kazanmasıyla mümkün olmuştur. Okul öncesi eğitim 0-6 yaş arasındaki çocukların bedensel, duygusal, sosyal ve sanatsal yaşamını şekillendiren bir süreç olarak benimsenmiştir (Dirim, 2004: 29).

2.1.1. Dünyada Okul Öncesi Eğitim

Dünyada küçük çocukların eğitilmesi düşüncesi M.Ö. 400 yıllarına kadar uzanmaktadır. Çocuk eğitimi ile ilgili düşüncelere, ilk çağ düşünürlerinin yapıtlarında rastlanmaktadır. Sokrates ve Platon (Eflatun), eğitime büyük ilgi duymuş eski Yunan düşünürlerinin başında gelirler (Oğuzkan ve Oral, 1997). Milattan önce çocuk eğitimine ne kadar önem verildiğine Eflatun'un Protagoras adlı eserinde görmekteyiz” (Kantarcıoğlu, 1961). Platon, “eğitimin olabildiğince erken, evin dışında ve devlet okullarında, öncelikle devletin çıkarlarını gözetecek insanlar yetiştirecek şekilde verilmesini” önermiştir. (Oktay, 1999). Ancak, Aristo “çocukların 7 yaşına kadar anneleri ile birlikte kalmalarını ve bireysel özellikleri de dikkate alınarak eğitilmelerini” daha doğru bulmuştur (Oktay, 1999, s:42).

Orta Çağ döneminde çocuk altı ya da yedi yaşına gelinceye kadar, sosyal yaşamdan uzak tutulmuş, duygu ve düşünceleri genellikle önemsenmemiş, bu yaştan sonra ise, ‘küçük çapta bir yetişkin’ olarak ele alınmıştır (Oğuzkan ve Oral, 1997). 17.yüzyılın sonlarına doğru, İngiliz düşünürü John Locke (1632-1704) ‘Eğitim Üzerine Bazı Düşünceler’ adlı yapıtında bireyin çocukluk yıllarında, yakın ve uzak çevre etkileri altında şekillendiğini, eğitimde dayanın sakıncalarını ve örnek davranışların “boş bir levhaya” benzettiği çocuk üzerindeki etkilerini vurgulamıştır” (Oğuzkan ve Oral, 1997). Jean Jacques Rousseau (1712-1778) “Emile” adlı yapıtında, eğitim yöntemlerinin, çocuğun gelişimindeki doğal aşamalara uygun olması gerekliliğini vurgulamıştır (Oğuzkan ve Oral, 1997).

Okul öncesi eğitimi, Eflatun'un ve belki de ondan önceki düşünürlerin temellerini attıkları bir süreç olmuş, birçok düşünürün katkısıyla gelişmeye başlamış ve daha sonra, çocukların hizmetine sunulması ile Froebel'in ilk "Kindergarten" (çocuk bahçesi) düşüncesiyle tüm eğitimcilerin ideallerinde varmak istedikleri bir hedef olmuştur (Savaş ve Ülküer, 1985,s:7-12). Froebel çocuklarda üç temel özelliğin var olduğunu bunların da;

1. Takip zevki,
2. Faaliyet ihtiyacı ve inşa zevki,
3. Şahsiyet hissi olduğunu belirtmiştir.

Ona göre çocuğun gördüğü ve dokunduğu her şey ilgisini çeker. Çocuğun eşyayı sadece görmesi yeterli değildir. Ona göre çocuğun buna dokunması, incelemesi, kullanması gerekmektedir. "Çocuk bir şeyi inşa etmekten çok memnun olur. O tabii bir san'atkardır ve mühendistir" (Atuf, 1929).

Çocuk eğitimi konusunda büyük katkılarda bulunmuş bir diğer eğitimci de asıl mesleği tıp doktorluğu olan ünlü İtalyan eğitimci Maria Montessori'dir (1869-1952). Roma'da açtığı kendi deyimiyle, ilk "Çocuk Evi"nde çocuğa 'önceden hazırlanmış bir çevrede, kendi seçeceği sorumluluklar doğrultusunda, davranış ve çalışma özgürlüğü tanıma yanlısıydı. Montessori, bu yuvada kendi geliştirdiği araçlarla çocuklara eğitim vermiştir. Froebel ve Montessori'nin ardından değişik ülkelerde, benzer okul öncesi eğitim kurumlarının açılmaya başladığını görüyoruz (Oğuzkan ve Oral, 1997).

İsviçreli ünlü psikolog Jean Piaget, çocuğun zihinsel gelişimi üzerinde yaptığı çalışmalarda, özellikle, çocuğun kendi yaş grubu içindeki sosyal etkileşiminin önemi üzerinde durmuştur. Piaget ise çocuğun bilişsel gelişimini incelemiştir. "Piaget'e göre çocuk, dünyanın pasif alıcısı değildir. Bilgiyi kazanmada aktif role sahiptir. Ayrıca, değişik yaşlardaki çocukların ve yetişkinlerin dünyaları birbirlerinden farklıdır. Piaget bu farklılığın nedenlerini incelemiş ve bireyin dünyayı anlamasını sağlayan bilişsel süreçleri açıklamaya çalışmıştır" (Senemoğlu, 1997,s :39).

Viyanalı ünlü Psikolog Sigmond Freud'un ve onu izleyen, Danimarka asıllı ünlü Alman psikoloğu, Erik Erikson'un, çocukluk yıllarındaki duygusal ve sosyal zedelenmelerin, ileriki yaşlarda, kişilik yapısında doğurduğu sorunlara dikkat çekmeleri, yaşamın ilk yıllarıyla ilgili eğitim düzenlemelerine yeni boyutlar getirmiştir" (Oğuzkan ve Oral, 1997).

Birçok eğitimci, okul öncesi eğitimi üzerinde çalışmalar yaparak, öncelikle Avrupa ve Amerika’da okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasını sağlamışlardır. Birinci ve İkinci Dünya savaşları sonrasında bu konu üzerinde durularak yoksul ailelerin çocuklarının bakım ve eğitimini üstlenerek, ekonomik alanda özellikle endüstrinin ihtiyacı olan kadın gücünden yararlanabilmek adına onların çocukların korunmasına ve bakımına önem verilmiştir.

2.1.2. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim

Türkiye’de okul öncesi eğitimin tarihçesini Osmanlı dönemi öncesindeki gelişmeler ve Cumhuriyet dönemindeki gelişmeler olmak üzere iki ayrı bölümde incelenmektedir:

2.1.2.1. Osmanlı Dönemindeki Gelişmeler

Osmanlıda bugünkü anlamda okulöncesi eğitimi kurumları açılmadan önce bazı kurumlar kısmen erken çocukluk eğitimi veriyordu. Bunlardan sıbyan mektepleri (mahalle mektepleri) 5-6 yaş çocuklarını alıyor ve onlar 3-4 yıl boyunca onlara dini eğitim veriyordu. Bazı aileler daha küçük yaşta olan çocuklarını da gönderebiliyorlardı. Amaç çocuğun bir şeyler öğrenmesi değil, daha ziyade annenin biraz rahat etmesiydi. Bu bakımdan sıbyan mektepleri, anaokuluna, daha doğrusu çocuk yuvası ve kreşine benzetilebilir (Akyüz, 1996).

Osmanlı Devletinde çocuk eğitimi ve okul öncesi eğitim bu günkü anlamda kurumsallaşmamıştır. Açılan bazı Sıbyan mektepleri de daha sonra kabul edilen “Geçici İlköğretim Kanunu” (1913) ile ilköğretim ile birleştirilmiştir (Şişman, 2010).

Türkiye’de anaokullarının kuruluşu, Meşrutiyet döneminde gerçekleşmiştir. Bu dönemde anaokullarına ayrı bir önem verilmiştir. Çünkü bu okulların gelişmesi için bazı Avrupa ülkelerine öğrenci ve öğretmenler gönderildiği gibi, anaokulu ile ilgili birçok eser Avrupa’dan getirtilerek Türkçeye çevirtilmiştir (Akyüz, 2005,s:243). Anaokullarının Osmanlı eğitim sisteminde yer almasının bir miladı olarak görülen II. Meşrutiyette eğitim, batılılaşmanın etkisi altındadır. Bu dönemde, Avrupa merkezli her türlü telif ve çeviri eserler yayınlanarak ve Avrupa’ya gönderilen öğrenci ve bürokratların gözlem ve deneyimlerinden yararlanılarak eğitim sistemine yeni bir biçim vermeye çalışılmıştır (Akyüz, 2005:245).

Meşrutiyet döneminin özgürlükçü havası ve toplumun uzun bir durgunluk döneminden sonra yeni fikirler ve olaylarla tanışmaya başlaması da anaokullarının öncelikle İstanbul, İzmir, Selanik, İzmit vs. kentlerde ortaya çıkmasını kolaylaştırmıştır.

Başlangıçta anaokulları için azınlıklardan öğretmen sağlanmaya çalışılmıştır (Akyüz, 1996). Ünlü eğitimci Sati Bey İstanbul Beyazıt'ta özel çocuk yuvası açmış ve bu yuva zengin ailelerin çocuklarının okulu olmuştur. Bu okulda Petalozzi, Frobel, Montessori gibi ünlü pedagogların görüşleri doğrultusunda çocuklara ödülleri verilerek, her türlü maddi cezadan uzak ve her çocuğa teker teker özen gösterilerek eğitim verilmiştir (Akyüz, 1996). Akyüz'ün belirttiğine göre Kazım Nami (Duru) bey Peşte gezisinde iki yıllık çocuk bahçesi öğretmeni yetiştiren bir okulu incelemiş ve dönünce Selanik'te "Ravza-i Sıbyan" okulu içinde bir çocuk bahçesi sınıfı açmıştır. Kendisi ayrıca Fransızcadan "Çocuk Bahçesi Rehberi" adlı bir kitap çevirmiştir. 1912-1913 Balkan Savaşları bu çalışmalara engel olsa da daha sonra 1917' de resmi anaokulları açılmaya başlanmıştır. Bunların en büyük sorunları iyi yetişmiş öğretmen bulmaktır (Akyüz, 1996,s:11).

Dönemin savaşları ve göçleri, şehit çocuklarının ve öksüzlerle yetimlerin sayısını çok artırdığı için, başlangıçta Darüleytamlar içinde bunlar için ana sınıfları açılması acil bir ihtiyaç haline gelmiştir. Ancak, Balkan ve I. Dünya Savaşları yenilgilerinin topluma getirdiği felaketler, bu çabaların giderek duraksamasına da yol açmıştır (Akyüz, 1996,s:17).

2.1.2.2. Cumhuriyet Döneminde Okul Öncesi Eğitim

Cumhuriyet'in ilan edildiği tarihte, ülkede 38 ilde yaklaşık olarak 80 anaokulu bulunmaktadır. Bu okullarda toplam olarak 5880 öğrenci eğitilmektedir. 1927'de anaokullarına öğretmen yetiştirmek amacıyla bir okul daha açılmıştır. Bu okul da bir önceki denemede olduğu gibi birkaç yıl öğretim verdikten sonra kapatılmıştır (Çetinkaya, 2006,s:41).

1928 yılında Harf İnkılabı'nın yapılmasıyla, her Türk vatandaşının okur-yazar durumuna getirilmesi çabası, devleti var gücüyle ilköğretimi yaymaya yöneltmiştir. Bu nedenlerle Devlet ve İl Özel İdarelerince anaokulu ve anasınıflarına ayrılan ödenekler ilköğretim hizmetlerine aktarılmıştır. Böylece çevresel imkanlarla çalışmalarını sürdüren okullar da 1937-1938 öğretim yılında kapanmıştır. Daha sonra okul öncesi eğitimin önemi, çeşitli eğitim şubalarında ve eğitim komisyonlarında savunulmuş; hatta 1940'lı yıllarda bu hizmetin bakanlık dışında çeşitli kamu kuruluşları ve özel teşebbüslerce desteklenmesi gereği savunulmuştur. Ancak bu konu, 1950'lerde hemen hemen unutulmuş gibidir (Çetinkaya, 2006:42). 1960 yılında okulöncesi eğitim alanına öğretmen yetiştirmek üzere

Kız Teknik Öğretmen Okulu'nun Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü ayrı bir bölüm haline getirilmiştir (Temel, 2009).

05 Ocak 1961 gün ve 222 sayılı ilköğretim ve eğitim kanununun 6. maddesinde, okul öncesi eğitim kurumlarının isteğe bağlı ilköğretim kurumları arasına alındığı ve 13. maddesinde de okul öncesi eğitim kurumlarında, zorunlu eğitim çağına gelmemiş çocukların eğitilebileceği açıklanmıştır. Yasanın, bu kurumların gerçek ve tüzel kişilerle, belediyeler, özel idareler ve devlet tarafından açılabilmesine olanak tanınması, okul öncesi eğitimi yine gündeme getirmiştir (Çetinkaya, 2006). Bunun sonucunda 1962 yılında "Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği" çıkarılmıştır. 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda da Türk Milli Eğitim Sisteminin genel yapısı içinde okulöncesi eğitime örgün eğitim sistemi içinde yer verilmiş ve bu okulların nasıl kurulacağı açıkça belirtilmiştir (Temel, 2009). 1981 yılında toplanan 10. Milli Eğitim Şûra'sı'nda Okul Öncesi Eğitimine gereken ağırlık verilerek bu eğitime ilişkin önemli öneriler getirilmiştir.

İlköğretim çağına girmemiş çocukların eğitimine verilen önem nedeniyle, 1992 yılında yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 3797 sayılı Kanunla Merkez Teşkilatında yeni bir birim olarak Okulöncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Bu birimle birlikte, okulöncesi eğitim hızlı bir gelişme göstermiştir (Temel, 2009).

1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 3797 Sayılı Kanunla, Merkez Teşkilatı [bünyesinde yeni bir birim olarak "Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü" kurulmuştur. Böylece Okul Öncesi Eğitimi alanında çok önemli bir gelişme sağlanmıştır.

Okul Öncesi Eğitimi'nde, VII. ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma planlarında hedeflenen okullaşma oranlarına halâ ulaşılmış değildir. Tüm çalışmalara karşın çağ nüfusunun ancak % 16.1'ine eğitim verilebilmiştir. 2012-2013 Eğitim dönemi Milli Eğitim Bakanlığı'nın istatistiklerine göre ülkemizde resmi ve özel 27.197 okulöncesi kurumunda 1.077.933 öğrenci eğitim görmektedir. Bu oranın, diğer ülkelere göre oldukça düşük olduğu bilinmektedir. OECD Eğitim Raporu'na (2013) göre Türkiye okul öncesi eğitime Gayri Safi milli Hasılanın % 0,1 veya daha azını harcıyor. Bu oran OECD ortalamasının altında son sıralarda yer alıyor. Daha fazla çocuğun okul öncesi eğitim alabilmesi için devletin eğitime ayırdığı bütçeyi arttırması gerektiği önemli bir gerçektir.

2.2. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

Okulöncesi Eğitimi; “Doğumdan ilkokulun başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan; bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanaklarını sağlayan; onların tüm gelişimlerini, toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren, bir eğitim sürecidir” (Oğuzkan ve Oral, 1993).

Okulöncesi eğitim dönemi, çocukların tüm gelişimlerinin en hızlı olduğu dönemlerden birisidir. Yapılan araştırmalar bu dönemdeki gelişmelerin, çocuğun ilerideki yaşamında büyük önem taşıdığını, öğrenme ve büyüme yeteneklerini önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir. Bloom’un yaptığı araştırma sonuçlarına göre, yaşına kadar olan zihinsel gelişimin % 50’si 4 yaşına, % 30’u 4 yaşından 8 yaşına, kalan % 20’si ise 8 yaşından 17 yaşına kadar oluşmaktadır. Bu bilgilere göre, çocuğun eğitiminde erken yıllar çok önemlidir (Poyraz ve Dere, 2001, 17; Fidan ve Erden, 1998: 212).

Okulöncesi dönem, insan hayatının temelini oluşturur. Bu nedenle okulöncesi dönem en iyi şekilde ve uygun yaşantılarla geçirilmelidir. Bu dönemde çocuğa sağlanacak yaşantıların türü ve kalitesi, yetişkinin ona sunabileceği olanakların zenginliğine bağlıdır (Oktay, 1999, s: 132).

Sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip çocuklar yetiştirmek, çocukların yaşlarına göre gelişim özelliklerini ve bu özellikler doğrultusunda ihtiyaçlarının neler olduğunu bilmeye bağlıdır. Çocukların özelliklerini dikkate almadan yapılan eğitim hem güçtür hem de tamamen tesadüflere bırakıldığı için hata yapma oranı yüksektir. Bu bakımdan birçok kritik dönemi içine alan ve çocukların gelişim hızlarının yüksek olduğu okulöncesi dönem daha da fazla önem taşımaktadır (Demiral, 1989,s: 29).

2.2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN YARARLARI

Okul öncesi eğitimin yararları şu şekilde sıralanmaktadır:

- Yaşlılarıyla oynaması ve iletişime girmesi çocuğun dil yeteneğini geliştirir, kelime hazinesi artar. Telaffuzu düzelir.
- Tuvalet alışkanlığı da anaokulunda pekişir.
- Meraklı çocuğun çok sayıdaki sorularına buradaki eğitimci uygun cevapları verir.
- Daha çeşitli ve daha uygun oyuncaklarla ve oyun arkadaşlarıyla oynar, sosyalleşir.
- Kişilik gelişimine yardımcı olur. Paylaşmayı ve birlikte oynamayı öğrenir.

- Okul fobisi azalır. Anne ayrılığına alışır ve anneye bağımlılığı kırılır (Saygılı, 2011,s:32).

2.2.2. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ÖNEMİ

Eğitim kişinin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istendik yönde ve bir dereceye kadar kalıcı değişimler meydana getirme sürecidir. Birtakım esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan etkinlikler dizgesidir.

“Okul öncesi eğitim, çevresini merak eden, öğrenmeye ve düşünmeye güdülenmiş bu çocuğun özelliklerini yönetme, teşvik etme ve geliştirme gibi çok önemli bir görevi üstlenmiştir” (Senemoğlu, 1994, s:21).

“Okul öncesi dönemde kolayca kazanabilecek davranışlar ilerde değiştirilmesi zor olabilecek kalıcı kişilik özellikleri olarak ortaya çıkar” (Oğuzkan ve Oral, 1993, s:5).

Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyüebilmesi, gelişebilmesi ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirebilmesi için nitelikli bilişsel uyarıcıların, zengin dil etkileşimlerinin, olumlu sosyal ve duygusal deneyimlerin çocuğa sunulduğu ve çocuğun bağımsızlığının desteklendiği bir çevrenin yaratılmasına ihtiyaç vardır. Bu ise ancak sağlıklı bir aile ortamı ve nitelikli bir okul öncesi eğitim ile mümkündür (MEB Okul Öncesi Eğitimi Programı, 2013, s:12).

“Okul öncesi eğitim ailede ve kurumlarda verilmektedir. Başlangıçta çocuğun gelişiminde aile çevresi birinci derecede etkili olmakla birlikte daha sonraki yıllarda aile çevresi çocuğun tüm gelişim ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalabilir. Bu durumda devreye, çocukların yaşlarıyla kendi çevrelerini oluşturup, gelişimlerini en sağlıklı, en doğal biçimde yaşayabilecekleri bir ortam sağlayan okul öncesi eğitim kurumları girmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlar ve çocuğa sunulan ortam planlı, sistemli, çocukların yaş ve gelişim özelliklerini destekleyici nitelikte olduğundan kurumlarda verilen okul öncesi eğitim önem taşımaktadır. Çünkü okullardaki öğretmenler ve eğitimciler profesyoneldir ve bu mesleğin eğitimini almışlardır. Ayrıca fiziksel ortam çocukların gelişim ihtiyaçları ve öğrenme durumları dikkate alınarak tasarlanmıştır” (Kıldan, 2010).

2.2.2.1. Okul Öncesi Dönemde Ailenin Önemi

Okulöncesi dönem, öğrenmenin en yoğun olduğu, temel alışkanlıkların kazanıldığı ve bilişsel yeteneklerin hızlı gelişip biçimlendiği 0–6 yaş (0–72 ay) çocuklarını kapsayan yaşamın en önemli dönemidir.

Çocuğun aile içerisindeki yeri, ileriki yaşantısında toplum içindeki yerini belirler (Orçan, 2008). Aile, büyüyen çocuk için çevre ve topluma doğru uzanan bir köprü görevi yapmaktadır. Bu nedenle aile önemli bir sosyal kurumdur (Bulut, 2005). Erken çocukluk yıllarında çocuk, başkaları ile iletişim kurmaktan hoşlanmış ise, daha sonraki dönemlerde kişilerarası ilişki kurmada daha olumlu davranışlar gösterecektir. Eğer ilk çocukluk yıllarında çocuk sağlıklı iletişim kuramazsa sonraki dönemdeki ilişkilerinin de olumsuzlaşması kaçınılmazdır (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2005).

Yaşamın ilk altı yılını kapsayan okulöncesi dönem bilindiği gibi çocuğun fiziksel, duygusal, zihinsel ve dil gelişim alanlarında olduğu gibi toplumsal gelişim alanında da hızlı gelişmelerin olduğu bir dönemdir. Bu dönemde, çocuğun her yönüyle en iyi şekilde yetişmesinde en büyük görev ailelere düşmektedir (Hatipoğlu, 1996). Okulöncesi dönemde, çocuğa dış dünyayı tanıma olanağı veren, ona çeşitli alışkanlıklar kazandıran temel kurum ailedir. Çocuk, aile içinde temel öğrenme için gerekli deneyimleri kazanırken, olanaklar ölçüsünde gidebileceği okulöncesi eğitim kurumlarında bu deneyimleri pekiştirme ve zenginleştirme fırsatını bulur. Aile ile işbirliği veya daha yaygın kullanılan deyişle aile katılımı, okulöncesi eğitim programının önemli bir parçasını oluşturmalı ve kurumda verilen eğitimin devamlılığı, ailenin çocuğunu daha iyi tanınması, program konusunda bilgi sahibi olabilmesi gibi nedenlerle mutlaka planlı olarak yapılmalıdır (Oktay ve Unutkan, 2003,s:152).

Erken çocukluk yıllarında, çocuğun gelişim ve eğitiminden sorumlu iki eğitim ortamı; onun ailesi ve okulöncesi eğitim kurumlarıdır. Ancak okulöncesi eğitim kurumları ve ailenin bu eğitim sürecinde tek başına istenilen başarıyı elde etmesi pek mümkün değildir (Kaya, 2002). Eğitim faaliyetlerinin okul ve çocuğun kişiliğinin şekillendiği ilk yer olan aile ile birlikte yürütülmesi, ulaşılmak istenen hedefe bizleri en kısa yoldan varmamızı sağlayacaktır. Çocuk eğitimi konusunda sürekli bilgi edinen, onlarla iletişim kuran, sorunlarını öğretmenle diyalog kurarak gideren aileler, çocuğu hayata hazırlamada daha başarılı olmaktadır. Çocukların okul içindeki problemlerinde, olumsuz davranış ve duygularında, ailenin etkin bir rol alarak, bunun sebeplerine inmesi ve çözüm önerilerinde bulunması, öğretmenlere büyük katkı sağlar. Okul ve aile arasındaki sevgi bağlarını kuvvetlendirir (Kaplan, 2002). Okulöncesi eğitim kurumlarında verilen eğitim ne kadar iyi hazırlanmış olsa da aile tarafından desteklenmediği sürece etkili olmamaktadır (Tezel

Ş.,Ünver, 2005). Eğitim açısından destekleyici yaklaşım içerisinde olan ailelerin çocuklarında, okul başarısının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Satır, 1996).

Aşağıda yer alan doğru tutumlar sağlıklı bireyler yetiştirmenin temel kuralları sayılabilir (Sağlam, M., 2005,s :5-6):

- **Aileler çocuğunu tanımalıdır:** Anne- babalar öncelikle çocuğunu tanımalıdır. “Hangi yaş evrelerinde çocukların gelişimlerinde ne gibi değişiklikler olur, çocukların dönem ihtiyaçları nelerdir” bilgi sahibi olmalılar.
- **Demokratik olmalıdır:** Aile içinde tüm bireylere saygı gösterilmeli, fikirleri paylaşma ve seçim hakkı tanınmanın önemi kavranmalıdır.
- **Çocuğun birey olmasına fırsat vermelidir:** Çocuğa yaşam veren anne ve babadır. Ancak yaşam içerisinde kararları kendisini verebilmesi için ona fırsat tanıyarak özgüven aşılamalılar.
- **Çocuğa karşı esnek olmalıdır:** Aileler her çocuğun yapısının farklı olduğu gerçeği ile çocuklarını diğer çocuklarla kıyaslamadan onun farklılığını kabul edip değişime açık olmalılar.
- **Çocuğu etkin dinlemelidir:** Aileler çocuklarının kelimelerini değil bir bütün olarak onu duygularıyla anlamaya çalışmalıdır. Söylediği ya da söyleyemediği her şeyi duymaya çalışmalıdır. Çocuğun konuşma ihtiyacı olduğunda ona en iyi dinleyici anne ve babaları olmalıdır.
- **Aile içi paylaşımlar yaşanmalıdır:** Aileler birlikte zaman geçirmeden çocuklarını hayata hazırlayamazlar. Tüm canlılarla iyi ilişkiler kurabilmek emek ister. Anne ve babalar çocuklarıyla sevinçlerini, üzüntülerini, heyecan ve sevinçlerinin paylaşmalıdır. Bunlar çocuğa aidiyet ve bağlılık duygusunu öğretir. Ailenin bir parçası olarak ailenin yaşam biçimini ve değer ölçülerini benimser.
- **Ebeveynler çocuklarının arkadaşlarını tanımalıdır:** Arkadaş çocuğun vazgeçilmezi, paylaşım duygusunu öğrendiği kişidir. Çocuk hayatı oyun içinde ve arkadaşlar arasında öğrenir. Çocuğun bu sosyalliği desteklenmeli ve paylaşılmalıdır.
- **Çocuğa sorumluluk verilmelidir:** Ebeveynler çocuğun bağımsızlık kazanacağı ev işleri ya da alışveriş ödevleri gibi işlerle küçük başarıları ya da başarısızlıkları tatmasını sağlamalıdır.

- **Yuva sıcaklığını hissettirmelidir:** Kabul gören ve sevgiyi hissederek büyüyen bir çocuk güven ve bağlılık duygusunu yaşar. Çocuğun sevginin egemen olduğu ev ortamına ihtiyacı vardır. Kişiliğine değer verilen, sığınacak yuvası olan çocuk hayatta daha başarılı olur.
- **Anne ve babalar çocuğuna model olmalıdır:** Çocuğun sözlere değil davranışlara bakarak öğrendiğini hiçbir zaman unutulmamalıdır. Bu yüzden anne ve babalar çocuklarına öğüt vermek yerine, ona örnek olmalıdırlar.

Sevgi ve disiplini dengeli bir şekilde barındıran ailelerde yetişen çocuklar kendi benliğini tanıma, potansiyelini ortaya çıkarma ve kendini gerçekleştirme imkânı bulur.

2.2.2.2. Okul Öncesi Dönemde Öğretmenin Önemi

Öğretmen özellikleri okul öncesi eğitiminin niteliğini ve çocuğun gelişimini etkileyen en temel belirleyicilerden biridir. Çocuklar sadece değer gördükleri, sevildiklerinden emin oldukları ve kendilerini güvende hissettikleri destekleyici ortamlarda keşfederler ve sunulan öğrenme fırsatlarını değerlendirirler. Bu destekleyici ortamın en önemli bileşeni ise öğretmen ile çocuk arasında kurulan tutarlı ve güvenli ilişkidir.

“Okul Öncesi Eğitim döneminde çocuğun kalıtımla getirdiği özellikler, içinde bulunduğu çevrenin etkisi ile biçimlenerek çocuğun kişiliğini oluşturur. Kişiliğin oluşum sürecinde çocuk, içinde bulunduğu ortamda sürekli olarak davranışları ve kişilik özellikleri ile kopya edeceği, özdeşleşeceği bir modele ihtiyaç duyar. Bu model, okul öncesi eğitim kurumundaki çocuk için, öğretmendir. Bir gün boyunca çocukla iletişim içinde bulunan okul öncesi öğretmeni, çocuk için bir kişilik modeli oluşturmaktadır. Bu nedenle bir okul öncesi öğretmenin taşıdığı nitelikler, çocuk için çok önemlidir” (Üstünoğlu, 1993).

Öğretmen çocuğun var olan yeteneklerini geliştirmesine ve yeni beceriler edinmesine destek olmak için etkinlikler sırasında sonuçtan ziyade sürece önem vermeli, çocuğun çabalarına odaklanmalı, bu çabaları takdir etmeli, çocuğa iyi bir model olmalı ve yeni öğrenme fırsatları yaratmalıdır. Öğretmen bütün bu yaklaşımları oyun sırasında veya yapılandırılmış etkinliklerde kullanabilmelidir. Aynı şekilde öğretmenin öğrenme ortamını; gelişimi destekleyici bir şekilde düzenlemesi, çocuğu keşfetmeye isteklendirmek için belirli aralıklarla güncellemesi ve bireysel, küçük grup veya büyük grup etkinliklerinde her çocuğun kazanımlara ulaşmasına yardımcı olmak için fırsat eğitimine yer vermesi oldukça önemlidir (MEB Okul Öncesi Programı, 2013,s:12). Birçok araştırmadan elde edilen

bulgulara göre, okul başarısının yarıdan çoğunun, ailenin katkısıyla gerçekleştiğini söylemek mümkündür.

2.2.3. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN AMAÇLARI

Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

1. Çocukların beden, zihin ve duyu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları ilkokula hazırlamak,
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır (MEB Okulöncesi Eğitim Programı, 2013,s:10).

2.2.3.1. Okul Öncesi Eğitimin Evrensel Amaçları

Dünya Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Örgütü'ne (OMEP) göre başkanlığını yapan Mialeret'e göre okul öncesi eğitimi üç boyutta incelemiştir:

Toplumsal Amaçlar:

- Çalışan annelerin çocuklarına bakılması,
- Anne ile çocuğun aynı ortamda bulunmasının sağlanması,
- Her çocuğa eşit eğitim imkanı sağlanması ve onların bireysel gelişimlerine katkıda bulunulması,
- Çocuğun kendi yaşlılarıyla bir arada olmasının sağlanması,
- Çocukların birbirleriyle ve başkalarıyla ilişki içinde bulunarak sosyalleşmelerine katkıda bulunulması.

Eğitici Amaçlar:

- Çocuğun duyu organlarının eğitilmesi,
- Çocuğa toplumda kabul gören davranışların kazandırılması (renk, ses, estetik, toplumsal kurallar vb.)
- Çocukta çevre bilincinin ve duyarlılığının artırılması.

Gelişimsel Amaçlar:

- Çocuğun doğal gelişiminin desteklenmesi,
- Çocuğun gelişim düzeyi, hızı ve özelliklerine uygun yaşam deneyimlerinin sağlanması (MEB, 2011).

Yetişkin kişi çocuğun gelişimini ve onun gelişimindeki kritik dönemleri bilmelidir. Okul öncesi eğitimde çocuğun gelişim hızı bireysel özelliklerini kesintiye uğratmadan geliştirmek amaçlanmalıdır (Sağlam, 2005).

2.2.4. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ

Okul öncesi dönem, yaşamın temelidir. Bu dönemde öğrenme hızı çok yüksektir. Her yaş grubunun genel gelişim özellikleri o yaş grubundaki tüm çocuklar için ortaktır; ancak her çocuğun kendine özgü olduğu da unutulmamalıdır. Okul öncesi eğitimi bazı temel ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler şunlardır:

1. Okul öncesi eğitimi çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
2. Okul öncesi eğitimi çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, özbakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.
3. Okul öncesi eğitimi kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
4. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
6. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
7. Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duyu ve davranışları geliştirilmelidir.
8. Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı; ona öz denetim kazandırmalıdır.
9. Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Bütün etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.

10. Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.

11. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve yetişkinin güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.

12. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.

13. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.

14. Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.

15. Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.

16. Okul öncesi eğitimin süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir.

17. Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitimi programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.

18. Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır (MEB Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013,s:11).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın bünyesinde bile halâ, Okul Öncesi Eğitimi hizmetleri, değişik genel müdürlükler tarafından yürütülmektedir. Bunun dışında, çeşitli kurum ve kuruluşlara bağlı Okul Öncesi Eğitimi kurumlarında aynı yaş grubuna hizmet veren kurumların isim ve kapsamlarında da farklılıklar vardır. Örneğin; 3-6 yaş grubuna hizmet veren kurumlar, anaokulu, çocuk yuvası, çocuk evi, kreş ve gündüz bakımevi gibi isimler taşımaktadır.

Okul öncesi eğitimin geliştirilmesi çeşitli milli eğitim şuralarında kalkınma planlarında ve hükümet programlarında sürekli yer almıştır. V. Milli Eğitim Şurası (1957) ve XIV. Milli Eğitim Şurasında (1993) okul öncesi eğitim, temel gündem maddeleri arasında yer almış; IX. X. ve XV. Milli Eğitim Şuralarında da bu okul kademesiyle ilgili bazı kararlar alınmıştır (Şişman, 2010). Okul öncesi eğitimle ilgili hazırlanan ilk kapsamlı program 1989'da uygulanmaya başlanmış, daha sonra geliştirilmiştir. 1996 yılında bu okul kademesiyle ilgili Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği hazırlanmıştır. Son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı, diğer kurumlarla işbirliği içinde okul öncesi eğitimi geliştirmeye dönük bazı proje ve programlar uygulamaktadır (Şişman, 2010, s:123).

2.2.5. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE TEMEL KAVRAMLAR

Okulöncesi dönemde eğitimi gerçekleştirirken bazı temel kavramlara dikkat etmek gerekmektedir. Bu kavramlar büyüme, olgunlaşma, gelişme, öğrenme, kritik dönem, hazırbulunuşluk, çevre ve yetişkin desteği, aktif öğrenme, çocuk merkezli eğitim, yaratıcılık ve oyun şeklinde düzenlenmiştir (Şişman, 2007, s:123):

1. **Büyüme:** Çocuğun boy ve kilo artışı olarak bedeninde gerçekleşen nicel olarak ifade edilebilen değişikliklerdir. Büyüme doğum öncesi dönemde başlar ve 21 yaşına kadar devam eder. Doğum öncesi dönemde hücre çoğalması şeklinde gerçekleşen büyüme daha sonra fiziksel yapıda meydana gelen (boy ve kilo) değişiklikler olarak gerçekleşir. Bedenin ya da herhangi bir organın bir durumdan başka bir durumuna geçişinde görülen bir dizi değişiklikler büyüme olarak tanımlanır (Binbaşıoğlu, 1990, s:28).
2. **Olgunlaşma:** Belirli bir sürenin geçmesi sonunda bireyin ya da bir organın fiziksel güç bakımından yaşama uyumunda belli bir durumu karşılayabilecek düzeye erişmesidir (Binbaşıoğlu, 1990). Olgunlaşma, kişinin doğuştan getirmiş olduğu potansiyelin zaman içinde ortaya çıkmasını ifade eder. Bu anlamda kişinin herhangi bir çaba göstermesine gerek yoktur. Çünkü, olgunlaşma biyolojik olarak kalıtım tarafından kontrol edilen bir değişimdir (Senemoğlu, 1997). Olgunlaşma herhangi bir organın ya da büyüyen bir organizmanın kendinden beklenen işlevleri yapabilecek fizyolojik bir güce ulaşması olarak ifade edilmektedir. Ayrıca, olgunlaşma hazır olma kavramı için önkoşul niteliği taşır kısaca öğrenme için olgunlaşma şarttır.
3. **Gelişme:** Büyüme ve olgunlaşmaya da içine alan çok kapsamlı bir kavramdır. Gelişme, büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin etkileşimlerinin bir ürünüdür. Gelişim, canlı varlığın sadece bedensel değil sosyal, duygusal, zihinsel ve dilsel olarak da ileriye ve geriye yönelik değişiklikleri kapsamaktadır.

Büyüme ve gelişme bireyin kalıtsal özelliklerine olduğu kadar çevresel etmenlere de bağlıdır. Çevrenin çocuğa sağladıkları (sağlıklı beslenme, duygusal yönden kabul edici ve sevgiye dayalı bir ortam, kararlı ve dengeli disiplin, aile içi ilişkilerde uyum ve tutarlılık, gelişimi destekleyecek uyarımlar vb.) veya yeterince veremedikleri, büyüme ve gelişmeyi önemli ölçüde etkiler (Sağlam, 2005).

4. **Öğrenme:** Yaşantılar ve uygulama sonucunda davranışlarda meydana gelen, nispeten kalıcı değişikliklerdir. Öğrenme, bireyin olgunlaşma düzeyine göre, çevresiyle etkileşimi (yaşantı) sonucunda yeni davranışlar kazanması ya da eski davranışlarını

değiştirmesi sürecidir (Ada ve Ünal, 1999, s:30). Okulöncesi dönemde çocuğa uygun ortamın hazırlanması ve öğrenmelerin gerçekleşmesi beklenmelidir. Yeterli öğrenme olanaklarının sağlanamadığı bir çevrede bireyin gelişmesi beklenemez.

5. Kritik Dönem: Bireylerin yaş değışikliklerine göre belirli becerileri kazanma ve öğrenme davranışı gerçekleştirebilirler. Bu özel dönemlerde bireylerin öğrenme hızlarında diğer dönemlere göre farklılık gösterebilir. Yaşa ve kazanılacak beceriye göre değışik öğrenme durumları için farklı kritik dönemler vardır ve her bir kritik dönem bir önceki evreye göre daha üst düzey bir öğrenmeye hazırlık aşamasıdır (Sağlam, 2005). Uyarıcıların en güçlü etkiyi yaratacağı dönem olan kritik dönemde, öğrenmenin gerçekleşmesi önemlidir. Kritik dönem atlatıldıktan sonra, uyarıcılara maruz kalma etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesini mümkün kılmaz (Aydın, 2002). Bu nedenle, çocukların üst düzeyde gelişimlerinin sağlanabilmesi için, başta ana-baba ve öğretmenler olmak üzere çocuğun içinde bulunduğu çevre tarafından, bu kritik gelişim dönemlerinde, çocukların belirli yaşantıları geçirmeleri için olanaklar hazırlanmalıdır (Senemoğlu, 1997). Örneğin; 6 ve 7.yaşları çocukların okuma ve yazma öğrenmeye en hazır oldukları yaşlar olarak bilimsel açıdan ispatlanmıştır. Çocuklar bu yaşlarda okuma yazma öğrenmeye daha yatkın ve daha açıktırlar. Bu dönemdeki öğrenme kısa zamanda ve nitelikli olarak gerçekleşebilir.

6. Çevre ve Yetişkin Desteği: Soyaçekim dışında kalan her şey çevresel faktörlerin içinde düşünülür. Doğum öncesi ve doğum sonrası gelişimi etkileyen çevre etmenleri, kalıtım bağlamında sahip olunan özelliklerin ortaya çıkmasını sağlar. Gelişimin biyolojik yapıları önemli ölçüde bireyin içinde yaşadığı çevreden etkilenir (Aydın, 2002, s:22). Çocuğun en uygun gelişimi, onun temel fiziksel ihtiyaçlarının karşılandığı sağlık ve güvenliğinin garanti altına alındığı bir çevrede gerçekleşir. Çevre kavramı fiziksel ve sosyal olarak incelenebilir:

- a. *Fiziksel Çevre:* Bireyin içinde yaşadığı, varlığını, özelliğini ve niteliğini fiziksel olarak algıladığı ortamdır.
- b. *Sosyal Çevre:* İnsanın geniş çevre (grup, toplum) ve evrensel çevresi (ülke, dünya, uzay) ile etkileşim sürecine bağlı, bireyin toplumsallaşma olgusunu sağlayan bir ortamdır. Bireyin bebek-anne ilişkisi ile başlayan sosyal çevresi, okul, iş gibi sosyal gruba ve topluma dahil olma ile giderek gelişir (Sabuncu, 1996). Toplumun en küçük birimi olan aile çocuğun ilk sosyal çevresidir.

Ünlü eğitimci Weikart (1990), yetişkinlerin çocuklara desteğini üç boyutta ele alır:

1. Çevresel Destek: Çocuğa seçim yapabilmesi için farklı ve yetecek kadar malzemeler sağlamak, yeterli bir mekan sağlamak “çevresel destek” olarak adlandırılır.

2. Sözsüz Destek: Çocukların verilen malzemelerle yaptıkları çalışmaları izlemek, çocukların söylediklerini dinlemek, onları izleyerek sabırla beklemek, hataları karşısında sakin kalmak “sözsüz destek” olarak açıklanır.

3. Sözlü Destek: Çocukların yapmış oldukları hakkında onlarla konuşmak, birlikte fikir üretmek, çocukları sorulara cevap vermeleri için isteklendirmek, oyunlarına ilişkin sorular sormak, cevaplarını dikkatle ve sözlü olarak onaylamak “sözlü destek” türünü oluşturur.

7. Aktif Öğrenme: Bireyin öğrenme sürecine aktif olarak katılması sonucunda yaparak ve yaşayarak öğrenmesidir. Aktif öğrenme, çocukların bağımsız olarak fikri katılımları ve uygulama yapması sağlanarak gerçekleştirilir.

Aktif öğrenmede önemli bir nokta öğretmenin üstlendiği roldür. Aktif öğrenme modelinde öğretmen öğrenme ortamını önceden düzenler, ders süresince yapacakları önceden belirler. Kullanılacak materyalleri oluşturur. Aktif öğrenmede derse hazırlık ve dersi plânlama aşamasında aktif olan öğretmen daha sonra pasif duruma geçer. Öğrencilere bilgi vererek etkinliği başlatır, ilgili materyalleri sunar ve bir problem durumu ile öğrencileri karşı karşıya bırakır. Hazırlanan etkinliklerin uygulanmasında öğretmen rehber konumdadır. Güçlüklerle karşılaşılın öğrencileri öğretmenleri yönlendirir:

Aktif öğrenmenin çocuk yönünde yararları şunlardır:

1. Çocuklara seçim hakkı tanır, yapılan çalışmalara ilgi göstermelerini sağlar: Çocuklar bir şeye ilgi duyduklarında yeni şeyler öğrenmeye ve bu işle ilgilenmeyi sürdürmeye daha yatkın olurlar.

2. Çocuklara özgüven kazandırır: Bir şeyleri planlayıp tamamlayabildiklerini, doğru ya da yanlış diye bir şey olmadığını, sadece çözülecek problemler olduğunu görürler.

3. Çocukların bağımsızlık duygusunu geliştirir: Aktif olarak öğrenen çocuklar karar veren ve problem çözen insanlar haline gelirler. Ayrıca bir şeyin nasıl, ne

zaman ve niçin yapılacağını söylemesi için başkalarından yardım beklememeyi öğrenirler (Weikart, 1990).

Aktif öğrenmenin önemli özelliklerinden biri, öğrencileri ezberleyerek öğrenmeden kurtarmasıdır. Ezberlemenin yerini merak ve kuşku duyma, araştırma, uygulama, deneyerek öğrenme gibi etkinlikler alır. Aktif öğrenme modeline göre oluşturulan öğrenme ortamında, görevlerde ve müdahalede esneklik sağlanmalıdır (Pekin, 2000, s:17).

8. Çocuk Merkezli Eğitim: “Çocuk merkezli eğitim” J. J. Rousseau’nun eğitim görüşlerini ortaya koyduğu “Emil” adlı eserinde anlatılan “çocuğa ne öğretmek istediğimizden değil onun neleri öğrenebileceğinden ve neler öğrenmek istendiğinden hareket etmeliyiz. ” şeklinde açıklanan önemli bir kavramdır. Çocuk merkezli eğitimde öğretmenin rolü; çocukların kendi kendilerini keşfetmelerine fırsat verecek şekilde ve tarafsız olarak diğer çocukların etkilerini kontrol etmektir (Sutherland, 1988). Çocuk merkezli eğitimde öğretmen programlara göre sınıf ortamını çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde önceden hazırlar ve tarafsız olarak onlara rehberlik eder. Bu görüşe göre eğitim bireyin kendi merak ve ihtiyaçlarına göre ön plana çıkardığı konularda öğrenmeden zevk alan, öğrenmeyi sürdürmekte kararlı ve toplumun sorumlu bir üyesi olan kişiyi yetiştirmeyi sağlamalıdır.

9. Yaratıcılık: Yaratıcılık, olmayan bir şeyi hayal edebilme, bir şeyi herkesten farklı yollarla yapabilme ve yeni fikirler geliştirebilme yeteneğidir. Farklı bir deyişle yaratıcılık herkesin gördüğü “aynı” şeyle ilgili farklı şeyler geliştirebilmek, ortaya çıkarabilmektir. Yaratıcılığın en çok kullanılan tanımlarında yeni ve farklı bir şey yapmanın üzerinde durulmakta ve pek çok kişi de sonuçta ortaya çıkan gözlenebilen bir ürüne bağlı olarak yaratıcılığı değerlendirmektedir (Ömeroğlu, 1990).

Yaratıcılıkla ilgili birçok yaklaşım vardır. Bu yaklaşımlarda biri de Wallas’a aittir. Wallas’a göre yaratıcı bir kişinin bir ürün yaratabilmesi için, belirli aşamalardan ya da süreçlerden geçmesi gerekir. Yaratıcılık süreci dört aşamada toplanabilir. Bu aşamalar şunlardır (Ömeroğlu, 1990):

- I. Hazırlık dönemi, adından da anlaşıldığı gibi henüz bilgi örüntülerinin toplandığı ve karşılaşılan sorun durumunun tanımlanmaya çalışıldığı dönemdir. Bu dönem kişinin zihinsel eğitim sürecini kapsar.

- II. Kuluçka döneminde kişi bilinçli olarak sorunu düşünmez. Yalnızca geçmişteki bilgilerin, yeni bilgilerle etkileşimi ve kaynaşması sonucunda birtakım zihinsel süreçler meydana gelir.
- III. Aydınlanma döneminde bilimsel keşif, icat veya ürün oluşmaya başlar. Yaratıcı kişi bir fikri, kavramı veya sorunun çözümünü birdenbire kavrar.
- IV. Gerçekleşme döneminde ise, ilk üç dönemde elde edilen fikir test edilerek geçerli olup olmadığına bakılır.

Okul öncesi dönem çocuklarında yaratıcılık yetisi üst seviyededir. Çocukların yaratıcılık yetisinin geliştirebilmek için aileler ve öğretmenler onların davranışlarını gözlemleyerek fark edebilmeli onlara uygun ortam ve materyal sağlanmalı, olumsuz söylemlerden kaçınmalı tam tersi cesaretlendirmelidirler. Yaratıcılığı geliştirmek için öncelikle çocuğun kendi kararlarını verebilmesi için teşvik edilmeli, olumsuz sonuçlanan kararlardan da bir öğrenme çıkarması konusunda destek olunmalıdır.

Bu davranış şekilleri çocuğun kendine güvenmesini sağlar ve yaratıcılığını besler. Çocukların merak duygusu ve hayal güçleri son derece üst seviyede olması için, her zaman onları meraklandıracak materyal ve etkinlik düzenlenmelidir. Örneğin çocuklara okunan bir hikayede okumaya ara vererek kalan bölümün tamamlanması istenebilir.

10. Oyun: Oyun, çocuğa hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları kendi deneyimleriyle bir öğrenme yöntemidir. Çocuk için oyun gerçek yaşantısından daha çok benimsediği, daha çok içinde yaşadığı ve mutlu olduğu bir dünyadır. Oyun; çocuğu yetişkin hayata hazırlayan en etkin yoldur. Oyun sırasında çocuk, arkadaşı veya arkadaşlarıyla birlikte hareket etmeyi, karşılıklı konuşma, duygu ve düşüncelerini anlatma, başkalarını dinleme ve anlama, hareketlerini kontrol etme, paylaşma, dayanışma, özveride bulunma gibi pek çok davranışı öğrenme olanağı bulur. (Sağlam, 2005). İyi düzenlenmiş oyun ortamı çocuğun yaşam deneyimlerini kazanırken kendisini baskı altında sınırlandırılmış hissetmeden rahatça hareket edebilmesine olanak verir (Oktay, 1999). Oyun, çocuğun hayatı anlamasının ilk yoludur.

11. Hazırbulunuşluk: Bir öğrenme durumunda, bireyin önceden sahip olduğu özelliklerin tümünü kapsar. Thackray'a göre hazırbulunuşluk, çocuğun herhangi bir duygusal zorluğa uğramadan kolayca ve yeterli bir şekilde öğrenebileceği dönemdir. Bu o zamana kadar bazı bilgi ve becerilerin kazanılmasında güçlük çeken çocuğun bunu artık kolayca yapabilmesi demektir (Oktay, 1999,s:79-80).

Eğitim retim süreci için son derece önemli olan hazırbulunuşluk öğrenme öğretme sisteminin önemli bir girdisidir (Bloom, 1995). Eğitimde yeni bir davranış değişikliğinin meydana gelebilmesi öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine bağlıdır. Bu nedenle ğrenci kazanacağı yeni davranış için gerekli olan ön koşul niteliğindeki bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlara sahip olmalıdır (Başar, 2001).

Hazırbulunuşluk kavramını Thorndike;

- ✓ “Birey etkinliği yapmaya hazırsa etkinliği yapması mutluluk verir”,
- ✓ “Birey etkinliği yapmaya hazır; fakat etkinliği yapmasına izin verilmezse bu durum bireyde kızgınlığa neden olur” ve
- ✓ “Birey etkinliği yapmaya hazır değil ve etkinliği yapmaya zorlanırsa bu durum bireyde kızgınlığa neden olur” şeklinde açıklamaktadır (Senemoğlu, 2009).

Hazırbulunuşluk sinir sisteminin öğrenmeye hazır olması (Binbaşıoğlu, 1995), bireyin bir öğrenme etkinliğini gerçekleştirebilmesi için gerekli ön koşul davranışları kazanması (lgen, 1997, s:23) bireyin bir gelişim görevini olgunlaşma ve öğrenme vasıtasıyla yapabilecek düzeye ulaşması (Başaran, 1998), bir etkinliği yapmak için bilişsel, duyuşsal, sosyal ve devinişsel açıdan hazır olması ve hazır olma düzeyinin lsdr. Bu l bireyin konuya giriş seviyesinin bir temsilidir. Ayrıca bireyin konuyla ilgili ön bilgi ve tutumunu da içerir (Yenilmez ve Kakmacı, 2008).

Hazırbulunuşluk düzeyi, öğrencinin özgeçmiői olarak da ifade edilebilir ve öğrencinin genel ve özel yeteneklerini, hedef davranışlarla ilgili bilgi ve becerilerinin niteliğini, ilgi, tutum, gdlenmişliğini (Bloom, 1995) ve genel sağlık durumunu da içermektedir (Senemoğlu, 2009).

2.2.5.1. Okul ncesi Eğitimde Okula Hazırbulunuşluk

Çocuğun yaşı, gelişimi, ilgi düzeyi, önceki öğrenmeleri yeni öğrenme ortamında başarılı olması için etkili olan unsurlardır. Okul ağına gelmiş olan bir çocuğun yaşı ve gelişimi kadar okula karşı tutum ve güdülenmesi de onun okula hazırbulunuşluk durumunu etkiler (Aydın, 2002, s:36).

Lahey (1978)’e göre; “hazırbulunuşluk, öğrencinin belli bir hedef davranıőa ulaşması için kendine sunulan öğrenim görevini yapma yeterliğidir. Bir ğrenim görevinin, beklenen edim düzeyinde gerçekleştirebilmesi için öğrencinin, öğrenim görevinin gerektirdiği olgunluk düzeyine ulaşmış ve n yaşıntıları kazanmış olması gerekir” (weblopedi.com). Hazırbulunuşluk kavramı bireyin belli davranış yeterliklerini gösterebilmesi için gerekli

olan, fizyolojik ve psikolojik donanımları içermektedir. (Topses, 2003). Hazırbulunuşluk, bireyin bir işi yapabilmesi için gereken olgunlaşmaya erişmesinin gerekliliği yanında, bu iş için gerekli ön bilgi, beceri ve tutumu da kazanmış olması demektir.

Öğrenme ve öğretme davranışlarının gelişmesi için de, organizmanın bilişsel, duyuşsal ve devinişsel düzeyde belirli yeterlik ve davranış biçimlerine, performans düzeylerine gelmiş olması neredeyse zorunludur. Eğitimde yeni bir davranış değişikliğinin meydana gelebilmesi öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine bağlıdır. Bu nedenle öğrenci kazanacağı yeni davranış için gerekli olan ön koşul niteliğindeki bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlara sahip olmalıdır (Başar, 2001).

Hazırbulunuşluğu şekillendiren öğeler çocuğun öğrenmeye yönelik tavrını, geliştirdiği kavramları ve değerlerini, benlik duygusunu, alışkanlıklarını, dil gelişimini, ilgilerini, ihtiyaçlarını, çalışma yöntemlerini, korkularını kapsamaktadır (Başaran, 1998, s: 51).

Eğitim yaşantılarının seçilip düzenlenmesinde önemli ilkelerden biri de “çocuğa görelilik” ilkesidir. Amaçlanan hedeflere ulaşılabilmek için hazırlanan eğitim yaşantısı çocuğun hazırbulunuşluk düzeyine uygun olmalıdır. Çocuğun hazırbulunuşluğu onun geçmişinde yaşadıkları ile ilgilidir. Çocukların geçmiş yaşantılarındaki farklılıklar, hazırbulunuşluk düzeylerinde de farklılıklar yaratır. Dahası, çocuk hazırbulunuşluk düzeylerini aşan yaşantılar yoluyla öğrenemez. Öyleyse, çocukların hazırbulunuşluk düzeylerine ve öğrenicilik özelliklerine göre eğitim durumları çeşitlendirilmeli, öğretim olabildiğince bireyselleştirilmelidir (Sünbül, 2002). Ayrıca Demirel’e göre; öğretme faaliyetleri, öğrenenin öğrenme gücünü aşmamalı, hazırbulunuşluk düzeyine (bilgi, zeka, yetenek, ilgi, alışkanlık, tutum, değer) uygun olmalıdır (2005, s:149-150). Örneğin; bisiklet kullanmak için yeterli hazırbulunuşluk düzeyinde olan bir çocuk, bisiklet kullanmaya isteklidir ve bisikleti kullanmak için gerekli olan kaslarıyla diğer organları yeterli olgunluğa erişmiştir. Yani bisikletin nasıl kullanılacağı ile ilgili ön koşul öğrenmelere sahiptir, genel sağlık durumu bisiklete binmesine uygundur. (Prof. Dr. Nuray Senemoğlu 2001, s:12).

Eğitim bir davranış değiştirme süreci olduğu için sürecin başı ile sonu arasındaki farkın nicel ve nitel olarak ölçülebilmesi son derece önemlidir. Bu önem öğretime nereden başlanacağını bilinmesini gerektirir (Fidan, 1986). Bu yüzden hazırbulunuşluk seviyesinin tespiti oldukça önemlidir.

Hazırbulunuşluk seviyesi;

- Konunun başlangıcında öğrencilerin konuyla ilgili sahip oldukları ön bilgilerini,
- Öğrencilerin bireysel özelliklerini,
- Bilgilerin yeniden öğretileneceğini mi yoksa ilerleneceğini mi belirlemek amacıyla tespit edilir (Yüksel, Marangoz ve Canaran, 2004). Hazırbulunuşluk bilişsel, sosyal ve eğitsel hazırbulunuşluk olmak üzere üçe ayrılır (Ünal, 2005):

1. Bilişsel Hazırbulunuşluk:

Öğrenmeyle ilgili gerekli yeteneğe ve yeni öğrenmeyle ilgili ön koşul davranışlara sahip olmak bilişsel açıdan hazır olmayı ifade eder (Tuna ve Kaçar, 2005:117-128). Bilişsel açıdan hazır olma eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesini sağlayacak ortamlar oluşturularak sağlanabilir (Yenilmez ve Kakmacı, 2008:529). Bilişsel hazır bulunuşluğu destekleyen ortamlarda birey soru sorar, sorgulama, analiz, sentez ve değerlendirme yapar.

2. Sosyal Hazırbulunuşluk:

Bir işin daha kolay yapılabilmesi için duyuşsal ve sosyal açıdan hazır olmak son derece önemlidir. Birey başarı düzeyini kestiriyorsa ve kendisine güveniyorsa o derecede başarılı olacaktır. Bireyin öğrenmesi üzerinde sosyal çevresinden gelen tepkiler de son derece önemli bir etki oluşturmaktadır. Yani birey çevresinden engelleyici, küçük düşürücü ya da başaramayacağını hissettiren bir tepki aldığı zaman o işi yapmaktan vazgeçer. Bu durumun tam tersine olumlu ve destekleyici tepkiler aldığı zaman işi kolaylaşır ve o işi yapma isteği artar (Yenilmez ve Kakmacı, 2008, s:542).

3. Eğitsel Hazırbulunuşluk:

Yaşam boyu ve iş başında gerçekleştirilen eğitim kavramları eğitsel hazır bulunuşluğu ifade eder. Eğitsel hazırbulunuşluk çok sayıda kaynaktan bilgiye ulaşma, ulaşılan bilgiyi değerlendirme, zaman ve mekân sınırı tanımadan bilgiyi paylaşma ve tartışma, gerekli durumlarda bu bilgiyi yaşamda kullanabilmeyi gerektirmektedir (Aruk, 2008).

Hazırbulunuşluk düzeyi yüksek olan birey konuları daha çabuk kavrayarak konu ile ilgili yorum yapabilir. Birey konuyu ve konu ile ilgili kavramları öğrendiği için ödevleri kolaylıkla yapabilir; bir önceki konuyu iyi öğrendiği için sonraki konuyu öğrenmek için

daha hazır hale gelebilir. Bu nedenle bireyin fiziksel ihtiyaçları karşılanarak, duygusal olarak ihtiyaç duyduğu sevgi ve ilgi gösterilerek hazırbulunuşluk düzeyi yüksek tutulmalıdır (Yenilmez ve Kakmacı, 2008).

2.2.6. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

Gelişim; organizmanın döllenenmeden başlayarak bedensel, zihinsel, dış, duygusal ve sosyal yönden belli koşulları olan, en son aşamasına ulaşmaya kadar sürekli ilerleme kaydeden değişimdir. Gelişim bir süreçtir. Olgunlaşma ve öğrenme olmadan gelişim sağlanamaz. Gelişim büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin sonucunda gerçekleşir (Bacanlı, 2003).

Okul öncesi dönem, çocuğun gelişiminde en hızlı değişikliklerin olduğu bir dönemdir. Sosyal ve bilişsel becerilerin büyük bölümü bu dönemde atılır. Çocuklar bu dönemde dikkatlerini toplama, kendini kontrol edebilme ve dil becerilerinde önemli ilerlemeler kaydederler. Bu döneme denk gelen 0-6 yaş arası kapsayan okul öncesi yılları; kişiliğin oluşumu ve şekillenmesi, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve bütün bunların geliştirilerek ileri yıllara olan etkisi nedeniyle, yaşamın kritik dönemlerin biri olarak görülmektedir (Argon ve Akaya, 2008, s:413-430). Gelişim tek bir alanda değil, beş alanda eş zamanlı gelişmeye başlar ve birbirini etkiler.

Okul öncesi hızlı gelişmelerin yaşandığı bir dönemdir ve her yaş farklı gelişim özellikleri göstermektedir. Bu nedenle gelişim özelliklerinin yaşlara göre incelenmesi uygun olacaktır. Okul öncesi gelişim dönemlerinin özelliklerinin bilinmesi, çocuklarımıza en doğru şekilde yaklaşmamızı ve davranışlarını daha sağlıklı yorumlamamızı sağlayacaktır.

2.2.6.1. Psikomotor Gelişim

Motor kelimesi anlam olarak "hareketi" ifade eder. Dünyaya gelen her birey, daha anne karnında iken fiziksel olarak gelişmeye başlar. Dünyaya geldiğinde de bu gelişim hızlanarak devam eder. Önceleri refleks olan bu hareketlerin bazıları, refleks olarak ömür boyu devam ederken, bazıları da zamanla organların bilinçli olarak kullanılması ile motor becerilere dönüşür.

Fiziksel gelişim; boy ve kilo artışını, bedeni oluşturan tüm organların gelişimini, kas, kemik ve tüm sistemlerin (sindirim, boşaltım, dolaşım, solunum, sinir gibi) gelişimini ifade etmektedir. Fiziksel gelişimin en hızlı olduğu dönem, doğum öncesi dönemdir. Bunu bebeklik dönemi (0-2 yaş), okul öncesi dönem (3-6 yaş) ve ergenlik dönemi izlemektedir

(Kandır, 2003). Psikomotor gelişim, fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanması olarak tanımlanır.

Psikomotor gelişim, yaşam boyu devam eden ‘motor’ becerilerde ortaya çıkan davranışların kontrol altına alınması sürecidir. Söz konusu olan davranışlar; duyu organları, zihin ve kasların birlikte çalışması ile ortaya çıkar. Bir anlamda bu davranışların kontrol altına alınmasını sağlayan süreç, “psikomotor gelişimi” ifade eder. Motor gelişim farklı değişikliklere uğrasa da bireyin tüm yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. Motor gelişim, düzenli bir sıra izler.

Psikomotor gelişimi iki alanda incelemek mümkündür:

1. Büyük kas motor becerileri (Bedeni kullanma)
2. Küçük kas motor becerileri (El ve ayağı kullanma)

Büyük kas motor becerileri, aynı zamanda ‘kaba motor beceriler’ veya ‘geniş kasların kullanılması’ diye de anılmaktadır. Emekleme, ayakta durma, yürüme, koşma, salınım, dönme, yuvarlanma, zıplama, denge gibi hareketler üzerindeki kontrolü anlatmak için kullanılmaktadır. Küçük kas motor gelişimi ise; aynı zamanda ‘ince devinimsel beceriler’ olarak da adlandırılabilir. Eli ve ayağı kullanma becerileri ile nesne becerilerini kapsar. Tutma, kavrama, yazma, yırtma, çizme, yapıştırma, kesme gibi beceriler örnek olarak gösterilebilir.

2-6 yaşlar arası yani çocuğun yürümeye başlamasından sonraki dönem yoğun bir motor gelişimi evresidir. Gelişmesi ve büyümesi ilerleyen çocuk, beden kısımlarını kullanarak ve aralarında koordinasyon sağlayarak yeni ve daha karmaşık beceriler edinir (Yavuzer, 1999).

(MEB - 2012)’ye göre üç farklı dönemdeki çocukların psikomotor alan gelişim özellikleri şöyledir:

2.2.6.1.1.(36 - 48 Aylık) Çocukların Psikomotor Gelişimi

- Düz çizgide yürüyebilir.
- Kollarını sağ kol - sol bacak ve sol kol - sağ bacak salınımı yaparak koşabilir.
- Çift ayakla yerinde sıçrayabilir.
- Tek ayak üzerinde sıçrayabilir.
- Durduğu noktadan çift ayak öne doğru atlayabilir.
- Değişik yönlerde doğru yuvarlanabilir.

- Topu iki eliyle hedefe doğru atabilir.
- Topu yere vurup tekrar tutabilir.
- Durduğu yerde ayakla sabit duran bir topa vurabilir.
- Atılan topu tüm vücudu ile tutabilir.
- Raketle yukarıya doğru topa vurabilir.
- Tek ayak üzerinde 4-5 saniye durabilir.
- Denge tahtasında kısa mesafe yürüyebilir.
- Bisikletle pedal çevirerek ilerleyebilir.
- Sıvıları bir kaptan başka bir kaba boşaltabilir.
- Yumuşak malzemeleri kullanarak değişik şekiller oluşturabilir.
- Verilen basit şekilleri makas kullanarak kesebilir.
- Baskı ve yapıştırma işlerini yapabilir.
- Daire şeklini çizebilir.
- 8 küp kullanarak kule yapabilir.
- Müzik eşliğinde serbest dans edebilir.

2.2.6.1.2. (48 – 60 Aylık) Çocukların Psikomotor Gelişimi

- Dairesel çizgide yürüyebilir.
- Koşarken verilen komutlara göre yön değiştirebilir.
- 30 cm. yükseklikten atlayabilir.
- Engelin üzerinden çift ayak atlayabilir.
- Durduğu yerden kollarından kuvvet alarak çift ayakla ileri doğru atlayabilir.
- Tek ayak üzerinde ritmik olarak 4-6 kere sıçrayabilir.
- Galop hareketini yapabilir.
- Kayma adımı yaparak ilerleyebilir.
- Tek ayakla sekme hareketi yapabilir.
- Topu yerde 3 kere sektirebilir.
- Küçük topu tek elle atabilir.
- Atılan topu elleriyle tutabilir.
- Küçük topu yerden yuvarlayabilir.
- Koşarak sabit topa ayakla vurabilir.

- Raket veya sopa ile sabit topa vurabilir.
- Tek ayak üzerinde 7-8 saniye durabilir.
- Denge tahtasında ayaklarını değiştirerek yürüyebilir.
- Bisikleti kullanarak köşeleri dönebilir.
- Yardımla öne yuvarlanabilir ve takla atabilir.
- Basit dans adımları yapabilir.
- Sembolleri kopya edebilir.
- Nesneleri ipe dizebilir.

2.2.6.1.3. (60 - 72 Aylık) Çocukların Psikomotor Gelişimi

- Engelin üzerinden koşarak atlayabilir.
- Ritmik olarak galop hareketini yapabilir.
- Ritmik olarak sekebilir.
- Tek ayak üstünde sıçrayarak 2-3 m. ilerleyebilir.
- Topu tek elle omuzunun üstünden atabilir.
- Topu tek elle yerden yuvarlayabilir.
- Belli bir mesafedeki hedefi vurabilir.
- Topu yerde 5-6 kez sektirebilir.
- İp atlayabilir.
- Vücudunun farklı bölümlerini kullanarak dengede durabilir.
- Tek ayağının üzerinde 9-10 saniye durabilir.
- Yardımsız öne doğru yuvarlanabilir ve takla atabilir.
- Çeşitli hareketleri müzik ve ritim eşliğinde ardı ardına yapabilir.
- Yumuşak malzemeleri kullanarak 2-3 parçalı kompozisyonlar oluşturabilir.
- Model gösterildiğinde kâğıdı çapraz şekilde katlayabilir.
- Modele bakarak daire, üçgen, kare ve dikdörtgen çizebilir.
- Yatay, dikey, eğri ve eğik çizgiler çizebilir ve bunlardan yeni bir şekil oluşturabilir.
- Kalemi doğru tutabilir.
- 1-5 arası rakamları kopya edebilir.

2.2.6.2. Sosyal - Duygusal Gelişim

Sosyal gelişim ; “İnsanın içinde bulunduğu toplumun kendisinden beklediği ya da yapmasını istediği davranışları yapacak şekilde gelişmesidir.” “Sosyal gelişim çocuğun toplum içerisindeki kişilerle iyi geçinebilmesi ve karşılıklı uyumudur.”

İnsan gelişiminin temel yönlerinden biri, bir çocuğun diğer insanlarla ilişkiye girme sürecidir. Yaşamın başında çocukların en önemli ilişkileri ana-babalarıyla veya bakımını üstlenen diğer kişilerdir. Çocuklar büyüdükçe, sosyal dünyaları genişler. Kardeşleri ve arkadaşlarıyla oynarlar, anaokuluna giderler ve sonunda ilkokula başlarlar. Fakat ana-babalar, çocuklarına davranış için model olarak ve doğrudan yönergeler vererek onların sosyal gelişimlerinde merkezi bir rol oynamaya devam ederler (Kandır, 2003).

Çocuklar, 3 yaşından itibaren duygusal tepkilerinin gelişmesiyle tüm duygu türlerini yaşarlar. Korku ve kaygı, kıskançlık, öfke ve sevinç sıklıkla gözlenir. 4-6 yaşlarında duygusal tepkiler daha bilinçli bir hal alır. Bu dönemde, bir becerinin kazanılması karşısında çevresindekilerin olumlu tepkileri güven duygusunu geliştirir (Kandır, 2003).

Çocuğun gösterdiği ilk duygusal tepkiler, gülme ve ağlamadır. Yaşamın ilk iki yılı temel güven duygusunun kazanılması açısından çok kritik bir dönemdir. Temel güven duygusunun kazanılmasında bebeğe bakan ve onunla en fazla ilgilenen kişinin rolü büyüktür. 2-6 yaş arasındaki ilk çocukluk evresinde çocuk, sosyal ilişkinin nasıl kurulduğunu, ev dışındaki insanlarla, özellikle kendi yaşlılarıyla nasıl beraber alınacağını öğrenmeye başlar, uyum ve işbirliği gelişir. Çalışmalar, bu yaşlarda oluşan sosyal tavır ve davranışların önemli olduğunu ve bazı küçük farklılıklar dışında tüm çocuklarda rastlanabildiğini göstermiştir (Yavuzer, 1999). İleriye yönelik olumsuz duyguların oluşmasını engellemek için çocukta “temel güven duygusunu” oluşturmak çok önemlidir. duygusal tepkiler daha bilinçli bir hal alır. Özellikle olumsuz duygular yaşanırken izlenen hatalı tutumlar, bu duyguların çok daha yoğun yaşanmasına neden olacak, böylelikle bir süre sonra çocukta uyum ve davranış problemlerine rastlanabilecektir (Kandır, 2003, s:59). (MEB - 2012)’ye göre üç farklı yaş dönemindeki çocukların sosyal duygusal alan gelişim özellikleri şöyledir:

2.2.6.2.1. (36 - 48 Aylık) Çocukların Sosyal Duygusal Gelişimleri

- Kendisi ile ilgili sorulara uygun cevaplar verebilir.
- Grup oyunlarına kendi isteğiyle katılabilir ve grupta rol alabilir.
- Duygularını ifade edebilir.

- “Lütfen!”, “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcükleri kullanabilir.
- Sırasını bekleyebilir.

2.2.6.2.2. (48 - 60 Aylık) Çocukların Sosyal Duygusal Gelişimleri

- Adını, soyadını ve yaşını bilir.
- Toplum içinde kendinden beklenen sosyal davranışları sergileyebilir.
- Yetişkinlerin konuşmalarına katılabilir.
- Oyuncaklarını paylaşabilir.
- Grup oyunlarında yetişkinlerin liderliğini kabul edebilir.
- İzin isteyebilir.
- Bir sorunu olduğu zaman yardım isteyebilir.
- Övülmekten hoşlanır.
- Kendinden küçüklere yardım etmeye karşı isteklidir.

2.2.6.2.3. (60 -72 Aylık) Çocukların Sosyal Duygusal Gelişimleri

- Duygularını belli eder.
- Başkalarının duygularını anlar.
- Araç kullanarak yapı -inşa oyunu oynar.
- Kurallı oyunların kuralına uyar.
- Bir oyunun kuralını başkasına açıklar.
- Aldığı sorumluluğu yerine getirir.
- Kendine güven duyar.
- Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlayabilir.
- Kendine bir amaç belirleyip davranışlarını ona göre yönlendirebilir.
- Arkadaş seçiminde kararlılık gösterebilir.
- Belli bir olayı durumu canlandırabilir
- Kendini ifade etmede özgün yollar kullanabilir.
- Kendi cinsiyetine uygun davranışlar gösterir.
- Haklarını korur.

2.2.6.3. Bilişsel Gelişim

Biliş; düşünme, öğrenme ve hatırlama süreçlerine denir. Bilişsel süreçler; dikkat, algı, bellek, dil gelişimi, okuma ve yazma, problem çözme, anımsama, düşünme, akıl, yaratıcılık vb. birçok özelliği içermektedir.

Bilişsel gelişim; doğumundan başlayarak çevreyle etkileşimi ve çevrenin anlaşılmasını sağlayan bilginin edinilmesi, kullanılması, saklanması, yorumlanarak yeniden düzenlenmesi ve değerlendirilmesi aşamalarındaki tüm zihinsel süreçleri içine alan bir gelişim alanıdır. Bilişsel gelişim, yaşla birlikte; düşünme, öğrenme ve hatırlama süreçlerinde olan değişimlerdir.

Zihinsel gelişim ile ilgili aşağıdaki kavramlar önemlidir: daha iyi anlaşılması için bazı kavramların bilinmesi gerekmektedir. Bunlar (Yavuzer, 1999):

- **Gizilgüç:** İnsanın kalıtımla getirdiği ve eğitim yolu ile ortaya çıkacağı varsayılan yetenek ve özellikleridir.
- **İmge:** Duyu organlarıyla alınan duyuların beyinde kalan izleridir. Bir İmgenin oluşması için bir nesne ile yeteri kadar, bilinçli ve kontrollü zihinsel etkinlikler gereklidir.
- **Düşünme:** Bilginin ve çözümlerin nitelikçe değerlendirilmesidir.
- **Yetenek:** Bireyin gizilgücünün bir kesimi olan yeteneklerinin, iş yapabilecek, uygulama yapabilecek, ürün üretebilecek, eyleme geçebilecek nitelikte geliştirerek açığa çıkarılmış kısmıdır.
- **Algılama:** İç ve dış dünyadan edinilen bilgilerin yorumlanması, organize edilmesi ve yeniden bulunmasıdır.
- **Kavrama:** Bilginin iki ya da daha fazla kısmı arasındaki yeni ilişkilerin tanınabilmesidir. Bilginin yeniden düzenlenmesi ile ilgilidir.
- **Bellek:** Bilgiyi kodlama, depolama, geri getirme vb. süreçleri kapsayan bir yapıdır.
- **Sembol:** Eşya ve olayların geçici temsilcileri, kavramların kısımlarıdır. Sembollerin çoğu tek başına iş görmezler. Sembollerin kullanımında araç ve duyular önemlidir.
- **Muhakeme:** Daha önce öğrenilmiş bilgileri, belirli bir anlam çıkarma ve sonuca varma amacıyla birleştirme ve düzenleme sürecidir.

Bilişsel gelişimde çocukların var olan bilgilerini incelemeleri, denemeleri ve uygulamaya dönüştürmeleri önemlidir. Burada yetişkinlerin çocuklara karşı tutumları çok önemlidir. Bilişsel gelişim; bellek, problem çözme, algılama, düşünme, mantık, öğrenme, betimleme, kavram kazanma ve akıl yürütme gelişimlerini içeren karmaşık bir süreçtir. İnsan zihninin dünyayı ve çevresindeki olayları anlamaya yönelik yaptığı işlerin tümüdür. Öğrenen bireyin dikkat, imgelem, algı, hafıza ve içgörü gibi süreçleri kullanması bilişsel bir işlemdir (Selçuk, 2000).

Milli Eğitim bakanlığı 2012 yılı yönetmeliğine göre üç farklı yaş grubundaki çocukların bilişsel gelişim özellikleri şöyledir:

2.2.6.3.1. (36 - 48 Aylık) Çocukların Bilişsel Gelişim Özellikleri

- Zıt kavramları ayırt edebilir.
- 1' den 10'a kadar sayabilir.
- Bire bir eşleştirme yapabilir,
- 8 küple kule yapabilir.
- Üç küple köprü yapabilir.
- 1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenilen sayıdaki nesneyi gösterebilir.
- 4 parçalı yap-bozu tamamlayabilir.
- Renkleri tanır ve eşleştirebilir.
- Resmini gördüğü nesneyi tanımlayabilir.
- Kendisine söylenen beden kısımlarını gösterebilir.
- Cinsiyetini söyleyebilir.
- Modele bakarak iki nesneden oluşan örüntüyü devam ettirebilir.

2.2.6.3.2. (48 - 60 Aylık) Çocukların Bilişsel Gelişimi

- İnsan resmini 6 ögeyi içerecek şekilde çizebilir.
- 4 -10 parçası olan bir yap-bozu tamamlayabilir.
- Nesnelere ile rakamlar arasında ilişki kurabilir.
- Nesnelere ortak özelliklerine göre sınıflandırabilir.
- 1'den 20'ye kadar birer ritmik sayabilir.
- Aynı sayıdaki nesne gruplarını eşleştirebilir.

- Verilen iki yarımı birleştirerek bütün oluşturabilir.
- Mekânda konum ile ilgili yönergeleri uygulayabilir.
- Bir olayı oluş sırasına göre sıralayabilir.
- 10 küp kullanarak kule yapabilir.
- Birkaç nesnenin hangi malzemedan yapıldığını söyleyebilir.
- Farklı dokulardaki nesnelere ayırt edebilir.
- Renkleri isimlendirebilir.
- Kısa bir süre gördüğü nesne/kişi/ resimle ilgili sorulara cevap verebilir.
- Resimlerdeki eksik parçaları modele bakarak tamamlayabilir.
- Gösterilen resimlerden öykü oluşturabilir.
- Neden-sonuç ilişkisi içeren sorulara cevap verebilir.
- Nesnelere çeşitli özelliklerine göre karşılaştırabilir.
- İki nesneden oluşan örüntüler kurabilir.
- Seslerdeki farklılıkları (yüksek ses, kalın/ince ses gibi) ayırt edebilir.

2.2.6.3.3. (60 - 72 Aylık) Çocukların Bilişsel Gelişimi

- Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlayabilir.
- 10-25 parçalı yap-bozu tamamlayabilir.
- Geometrik şekilleri birleştirerek yeni şekiller oluşturabilir.
- 6-10 nesneyi herhangi bir özelliğine göre gruplandırabilir.
- 1'den 10'a kadar olan nesne grupları ile rakamlar arasında ilişki kurabilir.
- 1'den 10'a kadar olan nesnelere kullanarak toplama yapabilir.
- 1'den 10'a kadar olan nesnelere kullanarak çıkartma yapabilir.
- Yarım ve bütün olan nesnelere gösterebilir.
- 1'den 20'ye kadar olan rakamları sıralayabilir.
- Eşleştirme, ilişki kurma, gruplandırma ve sıralamayı nasıl yaptığını açıklayabilir.
- Neden sonuç ilişkilerini kurabilir.
- Kısa bir süre gösterilen bir resimdeki ayrıntıları hatırlayabilir.
- Bir olaydan sonra ne olabileceğini tahmin edebilir.
- Nesnelere arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyleyebilir.
- Bir dizi içindeki nesnelere birbirlerine göre konumlarını söyleyebilir.

- Miktar bildiren kıyaslama ifadeleri kullanabilir.
- Haftanın günlerini sırasıyla söyleyebilir.
- 20'ye kadar ritmik sayabilir.
- Günün farklı zaman dilimlerinin isimlerini söyleyebilir.
- Yaptığı işe dikkatini verebilir.
- Problem durumunun çözümüne yönelik akıl yürütebilir.
- Somut nesnelere kullanarak grafik oluşturabilir.
- Nesne grafiğini okuyabilir.
- Üç öğeden oluşan örüntüler oluşturabilir.

2.2.6.4. Dil Gelişim

Dil gelişimi; seslerin, kelimelerin, sayıların, sembollerin kazanılması, saklanması ve dilin kurallarına uygun olarak kullanılmasını içeren bir süreçtir. Dil gelişimi, doğumdan itibaren başlar ve yaşam boyu devam eder. Dil ve öğrenme arasında önemli bir ilişki vardır: Dil, öğrenmeyi kolaylaştırır, öğrenme sürecinde ise çocuğun dili gelişir.

Dil gelişiminde, sesin duyulması ve dili kullanabilecek ortamın bulunması gerekir. Çocuklar, çevresindeki yetişkinlerin konuşmalarını taklit ederek dili öğrenmeye çalışırlar. Dil gelişimi, tüm gelişim alanları ile etkileşim içindedir. Bu nedenle dil gelişiminin okul öncesi dönemde kontrol altına alınması ve çocuğun dil gelişimine yardım edecek etkinliklerin düzenlenmesi gerekmektedir. Çocuğun dil gelişiminin temelinde, iletişim kurma, diğerlerinin dikkatini çekme, isteklerini duygu ve düşüncelerini iletme gereksinimi bulunur. Çocuğun dili iletişim aracı olarak kullanabilmesi için dille ilgili sembolleri öğrenmesi, belleğinde saklaması ve gerektiği durumda kullanması gerekir.

Dilin bir başka özelliği de dil ile kritik yaş ilişkisidir. Dünyadaki bütün çocuklar, kendi dillerini 2-5 yaşları arasında öğrenmektedir. Çocuklar, benzer dil yeteneği ile doğular bile gelişimleri için gerekli ses uyarımlarını alamadıklarında (işitme engelli doğanlarda olduğu gibi) dil yeteneklerinin köreldiği görülmüştür. Konuşmanın olmadığı bir ortamda çocuğun konuşmayı öğrenemediği ortaya çıkmıştır.

Gerçek sözlü iletişim, anlamlı sözcükleri cümle haline getirebilme ve başkalarının söylediklerini anlayabilme yeteneğidir. Burada başlıca ilkeler şunlardır:

1. Diğerlerinin dilini anlamak
2. Kelimeleri telaffuz etmek,

3. Sözcük dağarcığı inşa etmek

4. Sözcükleri cümle içine yerleştirebilmek.

Çocuğun dil gelişiminde etkili olan bir başka etkinlik oyundur. Dil gelişiminde çevreden gelen uyarıcıların önemi göz önünde bulundurulduğunda, çocuğa zengin uyarıcılarla desteklenen bir sosyal çevre yani oyun ortamı sağlamak onun dil gelişimini büyük ölçüde etkileyecektir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan planlı ve düzenli oyun etkinlikleri, çocuğa rahat konuşma ve kendini ifade etme alışkanlığı kazandırdığı gibi çocuğun kelime hazinesini de geliştirmektedir (Özen, 2008).

Milli Eğitim Bakanlığı 2012 yılı yönetmeliğine göre üç farklı yaş grubundaki çocukların dil gelişim özellikleri şöyledir:

2.2.6.4.1. (36 - 48 Aylık) Çocukların Dil Gelişimi

- Sesin geldiği yönü söyleyebilir.
- 3-4 sözcüklü cümleler kurabilir.
- Neden, nasıl, kim gibi sorular sorabilir.
- Geçmiş zaman ifadelerini kullanabilir.
- Konuşmalarında isim ve fiilleri kullanabilir.
- Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanabilir.
- Konuşmalarında sıfatları kullanabilir.
- Konuşmalarında çoğul eklerini kullanabilir.
- Sohbeta katılabilir.
- Duygularını sözel olarak ifade edebilir.
- Nesnelerin işlevlerini anlayabilir.
- Anlaşılır ifadeler kurabilir.
- Konuşmasında bazı ses hataları yapabilir.
- 2 veya 3 ardışık yönergeyi yerine getirebilir.
- Kendi kendine şarkı ve tekerleme söyleyebilir.
- Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verebilir.
- İki olayı oluş sırasına göre anlatabilir.

2.2.6.4.2. (48 - 60 Aylık) Çocukların Dil Gelişimi

- Sesin özelliğini söyleyebilir.
- Sesin kaynağının ne olduğunu söyleyebilir.
- Bileşik cümleler kurabilir.
- 4-5 sözcüklü cümle kurabilir.
- Konuşmalarında bağlaçları kullanabilir.
- Konuşmalarında olumsuz sözcük yapıları kullanabilir.
- Konuşmalarında edat kullanabilir.
- Zıt anlamlı sözcükleri kullanabilir.
- Sözcüklerin anlamlarını sorabilir.
- Nesnelerin işlevlerini sorabilir.
- Nesnelerin işlevleriyle ilgili soruları yanıtlayabilir.
- Neden, nasıl, kim gibi sorulara yanıt verebilir.
- Üç veya dört ardışık yönergeyi yerine getirebilir.
- Görüş alanı dışındaki nesnelerle ilgili yönergeleri yerine getirebilir.
- Kısa, basit öykülerle ilgili soruları yanıtlayabilir.
- Az sayıda ses hatasıyla konuşabilir.
- Deneyimleriyle ilgili konuşabilir.

2.2.6.4.3. (60-72 Aylık) Çocukların Dil Gelişimi

- Sesler arasındaki farklılıkları söyleyebilir.
- Sesler arasındaki benzerlikleri söyleyebilir.
- Verilen sese benzer sesler çıkarabilir.
- Sesinin tonunu, hızını, şiddetini ayarlayabilir.
- Sıralı ve bileşik cümleler kurabilir.
- Cümlelerinde özneye uygun fiil kullanabilir.
- 6 ve daha fazla sözcükten oluşan cümleler kurabilir.
- Geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanı kullanabilir.
- “Kim, ne, ne zaman, nerede, neden, nasıl?” gibi sorular sorabilir.
- “Kim, ne, ne zaman, nerede, neden, nasıl?” gibi soruları yanıtlayabilir.
- Cümlelerinde “çünkü, daha sonra” gibi bağlaçlar kullanabilir.

- İşaret ve kişi zamirlerini kullanabilir.
- Konuşmalarında zaman zarflarını kullanabilir.
- Çoğunlukla dilbilgisi kurallarını doğru kullanabilir.
- Bazı sözcüklerin zıt, eş ve eş sesli anlamlarını söyleyebilir.
- Sohbet katılır ve sohbeti sürdürebilir.
- Akıcı olarak konuşabilir.
- Dinlediği bir öyküyü anlatabilir.
- Resim, nesne, ya da olaylar arasında ilişki kurarak anlamlı öykü anlatabilir.
- Konuşmalarında mizahı kullanabilir.
- Çevresindeki yazılı materyalleri tanıyabilir.
- Yazının bir anlam ifade ettiğini bilir.
- Yetişkinlere duygu ve düşüncelerini anlatabilir.
- Okumanın günlük yaşamdaki yeriyle ilgili konuşmalara katılabilir.
- Yazının yönünü gösterebilir.
- Kitaplarda anlam taşıyan ögenin yazı olduğunu söyleyebilir.
- Kitaptaki resimlere bakarak okuyormuş gibi yapabilir.

2.2.6.5. Özbakım Becerileri Gelişimi

Özbakım becerileri (tuvalet eğitimi, temizlik ve yeme alışkanlığı vb.) doğuştan getirilmeyen öğrenilerek kazanılan davranışlardır. Çocuğun gelişim dönemine uygun olarak yapılması beklenen, kendi bakımı ve yaşamını başka kişilerin yardımına ve varlığına ihtiyaç duymadan sürdürebilmesini sağlayan kişisel bakım becerilerinin tamamına “özbakım becerisi” denir. Bu nedenle davranışların öğretilmesinde aileye ve daha sonra da eğitimcilerle önemli sorumluluklar düşmektedir. Çocuklar, öz bakım becerilerini bedensel ve zihinsel gelişim düzeylerine bağlı olarak kazanırlar.

Çocuğun özbakım becerileri edinimi iki şekilde olur. Birincisi çocuğun çevresindeki yetişkinleri gözlemlemesi, onları model almasıyla; ikincisi de yetişkinlerin çocuğa destek vermesi şekliyle olur. Özbakım becerilerini kazanmak bireyin bağımsız, yeterli ve kendine güvenen bir kişi olmasında çok önemli bir yere sahiptir. Özbakım becerilerini geliştirirken çocuğun fiziksel gelişimini de göz önünde bulundurmaya gerektirir. Çocuktan kazanmasını istediğimiz beceri için öncelikle ilgili fiziksel ve sosyal gelişiminin de tamamlanmış olmalıdır.

Çocuklar özbakım becerileri kazanırken bir yandan da yetişkinlere bağımlılıklarını da bırakırlar. “Yaşam becerileri” de diye de tanımlayacağımız özbakım becerileri kazanılmasında anne babanın en önemli görevlerinden biri de çocuğuna yaşam beceri kazanması için deneme fırsatı vermesidir.

Çocuğun öz-bakım becerileri temel olarak yemek yeme, tuvalet eğitimi ve kişisel bakımdır. Yemek yeme ihtiyacı insanın en temel ihtiyaçlarından biridir ve çocukların bu alışkanlığı kolayca kazanmaları beklenir. El ve yüz yıkama, diş fırçalama vb. kişisel temizlik alışkanlıkları da öz bakım becerileri arasındadır. Bu becerileri kazandırırken de yine dikkat edilmesi gerek noktalar çocuğa fırsat tanınması ve ebeveynlerin çocuğa model olmasıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı 2012 yılı yönetmeliğine göre üç farklı yaş grubundaki çocukların bilişsel gelişim özellikleri şöyledir:

2.2.6.5.1. (36 - 48 Aylık) Çocukların Özbakım Becerileri

- Kendi kendine yemek yiyebilir.
- Düğmesiz ve bağısız giysileri yardımsız çıkarabilir.
- Yardımla giyinebilir.
- Giysilerin önünü ve arkasını ayırt edebilir.
- Ellerini ve yüzünü yardımla yıkayıp, kurulayabilir.
- Dişlerini yardımla fırçalayabilir.
- Saçını yardımla tarayabilir.
- Tuvalet gereksinimini yardımla karşılayabilir.
- Kendine ait eşyaları toplayabilir.

2.2.6.5.2. (48 - 60 Aylık) Çocukların Özbakım Becerileri

- Saçını tarayabilir.
- Giysilerini yardımsız çıkarıp, giyebilir.
- Giysisindeki büyük düğmeleri ilikleyip, çözebilir.
- Giysilerini asabilir.
- Ayakkabılarını yardımla bağlayabilir.
- Ellerini ve yüzünü yardımsız yıkayabilir.
- Dişlerini fırçalayabilir.

- Sofra kurallarına uyabilir.
- Yemekle ilgili araç gereçleri uygun kullanabilir.
- Ev işlerine yardımcı olabilir.

2.2.6.5.3. (60 -72 Aylık) Çocukların Özbakım Becerileri

- Dişlerini fırçalayabilir.
- Elini yüzünü yıkayıp, kurulayabilir.
- Vücudunu yıkayabilir.
- Tuvalet gereksinimini kendi başına karşılayabilir.
- Günlük işlerde sorumluluk alıp yerine getirebilir.
- Hava şartlarına uygun giysiler seçebilir.
- Giysilerini kendi kendine çıkarıp, giyinebilir.
- Giysilerinin düğme ve çıt çıtlarını çözüp, ilikleyebilir.
- Ayakkabılarının bağcıklarını bağlayabilir.
- Yemek araç gereçlerini yetişkin gibi kullanabilir.
- Yemek tabaklarını ya da servis tepsisini taşıyabilir.
- Temizlikle ilgili malzemeleri doğru kullanabilir.
- Tehlike yaratacak durumları fark edebilir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM (METODOLOJİ)

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Okul öncesi eğitime başlayan 45-66 aylık öğrencilerin okula başladıkları dönemdeki hazırbulunuşluk düzeylerinin, öğretmen görüşlerine göre değerlendirildiği bu araştırma betimsel nitelikte olup; araştırmada betimleme (survey) modeli kullanılmıştır. Bu yönetime “tarama araştırmaları” da denebilir.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005). Bu yöntemle mevcut koşullar, özellikler aynen ortaya koymaya çalışılır (Kaptan, 1991).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bilimsel araştırmalarda araştırma kapsamına giren obje, olgu, olay ve bireylerin tümüne “evren” denilmektedir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, s.31). Örneklem ise evrenden belirli kurallarla seçilmiş ve üzerinde çalışma yapılarak hakkında görüş bildirilecek evrenin sınırlı bir parçasıdır (Büyüköztürk ve vd. 2008, s: 68-69).

Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde yer alan özel ve devlet okullarında görev yapan 225 okul öncesi öğretmeni teşkil etmektedir.

Araştırmanın örneklem grubunu İstanbul ilinde 15 ilçede (Kadıköy, Kartal, Çekmeköy, Üsküdar, Beşiktaş, Sarıyer, Şişli, Küçükçekmece, Başakşehir, Bakırköy, Sultangazi, Bayrampaşa, Zeytinburnu, Eyüp ve Fatih) rastgele seçilen 23 özel ve 27 devlet okulunda görev yapan toplam 225 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada; okul öncesi eğitime başlayan 45-66 aylık öğrencilerin okula başladıkları dönemdeki hazırbulunuşluk düzeylerine dair öğretmenlerin görüşleri alınarak, velilerin bilinç düzeylerini değerlendirebilmek amacıyla araştırmacı tarafından “Öğretmen Anketi” hazırlanmıştır. Öğretmen anketinin hazırlanması aşamasında kullanılacak soruları belirlemek için, yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalar ve ilgili literatürden yararlanılmıştır. Hazırlanan anket soruları, önce danışman öğretim üyesi ile birlikte incelenmiş, önerileri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Hazırlanan sorular üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerin kişisel bilgilerine ait 6 soru; ikinci bölümde; MEB Okul Öncesi Eğitim Programı Kazanım ve

Göstergeleri rehber alınarak, 45-66 aylık öğrencileri gelişimsel durumlarını değerlendirmek üzere seçilerek hazırlanan 42 soru, üçüncü bölümde ise ankete katılan öğretmenlerin konuyla ilgili eklemek istedikleri görüşlerini paylaşabilecekleri kısım yer almaktadır. Birinci bölümde yer alan kişisel bilgilere ilişkin soruların üst kısmında soru cümlesi ve altında da uygun cevaplar yer almaktadır. İkinci bölümde ise her bir cümlenin karşısında bulunan “Hiç Öğrenmemiş”, “Az Öğrenmiş”, “İyi Öğrenmiş” ve “Çok İyi Öğrenmiş” seçenekleri yer almaktadır. Öğretmenlerden uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenmektedir.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada çalışmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgileri ile çocukları okul öncesi eğitime başlayan velilerin bilinç düzeyleri hakkında görüşlerini ortaya koymak amacıyla yönlendirilen anket soruları kodlanarak bilgisayara yüklenmiştir. Her bir form kodlanmıştır. SPSS 15 (Statistical Package for Social Sciences) programı çözümlenmeleri yapılan veriler tablolara dönüştürülerek araştırmaya eklenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde; öncelikle tüm bağımsız değişkenler için tanımlayıcı istatistikler olan frekans (N), yüzde (%) değerleri ortaya konmuştur. Daha sonra ikili değişkenler arasındaki farklılığı test etmek amacıyla “ t Testi” , ikiden fazla kategorisi bulunan değişkenler arasındaki farklılığı test etmek için ise “Tek Yönlü Varyans Analizi” (ANOVA) kullanılmıştır.

Elde edilen verilerin kolay yorumlanabilmesi için ankette toplanan veriler 1 – 4 aralığında kodlanmış ve bilgisayara girilmiştir. Uygulanan ankete göre elde edilen görüşlerin aritmetik ortalamaları değerlendirilirken aşağıdaki çizelgede belirtilen aralıklar göz önünde bulundurulmuştur:

Anket Ölçeğine Ait Puan Aralıkları

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Sınırı
1	Hiç Öğrenmemiş	1.00 – 1.74
2	Az Öğrenmiş	1.75 – 2.49
3	İyi Öğrenmiş	2.50 – 3.24
4	Çok İyi Öğrenmiş	3.25 – 4.00

Araştırmada kullanılan likert ölçek için kişilerin verilen önermelerle ilgili görüşlerini, çok olumludan çok olumsuzu kadar sıralanan seçeneklerden belirtmeleri

istenmiştir. Buna göre; (4) çok iyi öğrenmiş, (3) iyi öğrenmiş, (2) az öğrenmiş, (1) hiç öğrenmemiş şeklinde bir ölçek kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4.BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgi formundan elde edilen verilere göre; örnekleme oluşturan öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim seviyesi, çalışılan kurum türü ve gerektiğinde velilere eğitim verilmesi değişkenleriyle ilgili frekans değerleri ile yüzde hesaplamalarına yer verilmiştir. “t testi” ve Anova testleri ile bulgular tablolar halinde gösterilmiştir.

Veriler bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS 15 programıyla tablolar haline dönüştürülmüştür. Tabloların altına açıklamaları yapılmıştır. Bulgular bölümünde önce örneklem grubunun genel yapısını tanıtıcı frekans ve yüzde dağılımlarına yer verilmiş, daha sonra anket sayesinde elde edilen veriler sırasına göre istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur.

4.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERİN KİŞİSEL BİLGİLERİNE AİT BULGULAR

Araştırma grubunun kişisel bilgileri, altı adet sorudan elde edilmiştir. Araştırmayla elde edilen ve örneklem grubunu oluşturan 225 öğretmene ait frekans ve yüzde dağılımları aşağıda sırayla verilmiştir.

Tablo 4.1.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	Frekans (N)	Yüzde (%)
Kadın	221	98,2
Erkek	4	1,8
Toplam	225	100

Tablo 4.1.1’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 221’i (%98,2) kadın, 4’ü (%1,8) erkektir.

Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş	Frekans (N)	Yüzde (%)
18-29 Yaş	109	48,4
30-39 Yaş	84	37,3
40-49 Yaş	21	9,3
50-65 Yaş	11	4,9
Toplam	225	100

Tablo 4.1.2’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 109’u (%48,4) 18-29 yaş, 84’ü (%37,3) 30-39 yaş, 21’i (%9,3) 40-49 yaş, 11’i (%4,9) 50-65 yaş aralığındadır.

Tablo 4.1.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Kıdem	Frekans (N)	Yüzde (%)
1–5 Yıl	82	36,4
6–10 Yıl	81	36,0
11–20 Yıl	47	20,9
21 Yıl ve Üzeri	15	6,7
Toplam	225	100

Tablo 4.1.3’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 82’si (%36,4) 1-5 yıl kıdem aralığında, 81’i (%36,0) 6-10 yıl kıdem aralığında, 47’si (%20,9) 11-20 yıl kıdem aralığında, 15’i (%6,7) 21 yıl ve üzeri kıdem aralığındadır.

Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin Eğitim Seviyesi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Eğitim	Frekans (N)	Yüzde (%)
Lise	26	11,6
Önlisans	56	24,9
Lisans	125	55,6
Yüksek lisans	18	8,0
Toplam	225	100

Tablo 4.1.4’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 26’sı (%11,6) lise, 56’sı (%24,9) önlisans, 125’i (%55,6) lisans, 18’i (%8,0) da yüksek lisans mezunudur.

Tablo 4.1.5. Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurum Türü Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Kurum Türü	Frekans (N)	Yüzde (%)
Devlet	115	51,1
Özel	110	48,9
Toplam	225	100

Tablo 4.1.5’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 115’i (%51,1) devlet okulunda, 110’u (%48,9) özel okulda çalışmaktadır.

Tablo 4.1.6. Öğretmenlerin, “Gerektiğinde Velilere Eğitim Semineri Verme” Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?	Frekans (N)	Yüzde (%)
Evet	117	52,0
Hayır	108	48,0
Toplam	225	100

Tablo 4.1.6’da görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 117’si (%52,0) gerektiğinde velilerine eğitim veren grubu, 108’si (%48,0) eğitim vermeyen hayır cevabını veren grubu oluşturmaktadır.

4.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Cinsiyete ilişkin yapılan t testi sonuçlarına göre hiçbir maddede anlamlılık bulunamamıştır. Okulöncesi erkek öğretmen sayısı 4 olduğundan dolayı SPSS programı bu değişkeni değerlendirme dışı bırakmıştır.

4.3. ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.3.7. Öğretmenlerin “Öğrenci İstenildiğinde Nesnelere Bir Başka Nesnenin İçine, Üstüne Ve Altına Koyabilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Öğrenci istenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	4,720	3	1,573		
	Gruplarıçi	120,320	221	,544		
	Toplam	125,040	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	18-29 Yaş *	109	3,17	,012 *		
	30-39 Yaş	84	3,19	,880		
	40-49 Yaş *	21	3,62	,012 *		
	50-65 Yaş	11	3,55	,113		

Tablo 4.3.7’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci istenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler,

“Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 18-29 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,62) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.8. Öğretmenlerin “Öğrenci Nesne Ve Varlığın Büyüklüğünü Veya Küçüklüğünü Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 5: Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P değeri
	Gruplararası	6,602	3	2,201		
	Gruplarıçi	114,927	221	,520		
	Toplam	121,529	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	P değeri	
	18-29 Yaş *		109	3,17	,001*	
	30-39 Yaş		84	3,23	,621	
	40-49 Yaş *		21	3,76	,001*	
	50-65 Yaş		11	3,45	,221	

Tablo 4.3.8’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 18-29 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,76) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.9. Öğretmenlerin “Öğrenci Bir Nesnenin Hafif Veya Ağır Olduğunu Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 9: Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7,633	3	2,544		
	Gruplarıçi	125,949	221	,570		
	Toplam	133,582	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	18-29 Yaş *		109	3,09	,001*	
	30-39 Yaş		84	3,11	,888	
	40-49 Yaş *		21	3,71	,001*	
	50-65 Yaş		11	3,36	,256	

Tablo 4.3.9’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 18-29 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,71) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.10. Öğretmenlerin “Öğrenci Yönergeler Doğrultusunda Yürüyebilmekte, Koşabilmekte, Belli Yüksekliğe Kadar Zıplayabilmekte ve Çift Ayak Sıçrayarak Belirli Mesafe İlerleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 12: Öğrenci yönergeler doğrultusunda yürüyebilmekte, koşabilmekte, belli yüksekliğe kadar zıplayabilmekte ve çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerleyebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	4,580	3	1,527	3,419	,018
	Gruplarıçi	98,682	221	,447		
	Toplam	103,262	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	18-29 Yaş *		109	3,48	,003*	
	30-39 Yaş *		84	3,19	,003*	
	40-49 Yaş		21	3,24	,135	
	50-65 Yaş		11	3,55	,747	

Tablo 4.3.10’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci yönergeler doğrultusunda yürüyebilmekte, koşabilmekte, belli yüksekliğe kadar zıplayabilmekte ve çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 18-29 olanlar ile yaşı 30-39 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 50-65 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,55) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.11. Öğretmenlerin “Öğrenci Birkaç Saat Süreç İçerisinde Ailesinden Ayrı Kalabilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 17: Öğrenci birkaç saat süreç içerisinde ailesinden ayrı kalabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7,760	3	2,587	3,710	,012
	Gruplarıçi	154,089	221	,697		
	Toplam	161,849	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	18-29 Yaş *	109	2,96	,013*		
	30-39 Yaş	84	3,07	,369		
	40-49 Yaş *	21	3,64	,013*		
	50-65 Yaş	11	3,48	,607		

Tablo 4.3.11’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci birkaç saat süreç içerisinde ailesinden ayrı kalabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 18-29 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,64) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.12. Öğretmenlerin “Öğrenci Kendiliğinden (Lütfen, Özür Dilerim ve Teşekkür Ederim Gibi) Nezaket Sözcüklerini Kullanabilmektedir (%50 oranında)” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 18: Öğrenci kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir. (%50 oranında)	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	9,521	3	3,174	4,302	,006
	Gruplarıçi	163,039	221	,738		
	Toplam	172,560	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	18-29 Yaş *	109	2,68	,007*		
	30-39 Yaş	84	2,94	,773		
	40-49 Yaş *	21	3,27	,007*		
	50-65 Yaş	11	3,14	,914		

Tablo 4.3.12’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci kendiliğinden (lütfen, özür dilerim, teşekkür ederim gibi) nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir (%50 oranında)” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 18-29 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,27) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.13. Öğretmenlerin “Öğrenci Tuvalete Gitmek İstedğini Söyleyebilmektedir (Bazen Altına Kaçırsa Bile)” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 30: Öğrenci tuvalete gitmek istediğini söyleyebilmektedir. (Bazen altına kaçırsa bile)	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	4,137	3	1,379	2,711	,046
	Gruplarıçi	112,423	221	,509		
	Toplam	116,560	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	18-29 Yaş	109	3,28	,133		
	30-39 Yaş *	84	3,12	,010*		
	40-49 Yaş *	21	3,57	,010*		
	50-65 Yaş	11	3,35	,144		

Tablo 4.3.13’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci tuvalete gitmek istediğini söyleyebilmektedir (bazen altına kaçırsa bile)” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 30-39 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,57) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.14. Öğretmenlerin “Öğrenci Ayakkabılarını Kendisi Giyebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 32: Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7,995	3	2,665		
	Gruplarıçi	160,245	221	,725		
	Toplam	168,240	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	18-29 Yaş *		109	2,70	,039*	
	30-39 Yaş		84	2,82	,357	
	40-49 Yaş *		21	3,36	,039*	
	50-65 Yaş		11	3,24	,592	

Tablo 4.3.14’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 18-29 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,36) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.15. Öğretmenlerin “Öğrenci Tuvalet İhtiyacını Sözel Olarak Belirtebilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 39: Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,524	3	2,175		
	Gruplarıçi	119,005	221	,538		
	Toplam	125,529	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	18-29 Yaş		109	3,21	,761	
	30-39 Yaş*		84	3,18	,002*	
	40-49 Yaş *		21	3,76	,002*	
	50-65 Yaş		11	3,45	,295	

Tablo 4.3.15’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 30-39 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı

bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,76) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.16. Öğretmenlerin “Öğrenci Öykü Saatine 5 dk. Süreyle Katılabilmektedir” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 41: Öğrenci öykü saatine 5 dk. süreyle katılabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	5,468	3	1,823		
	Gruplarıçi	119,314	221	,540		
	Toplam	124,782	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	18-29 Yaş		109	3,17	,444	
	30-39 Yaş*		84	3,08	,007*	
	40-49 Yaş *		21	3,57	,007*	
	50-65 Yaş		11	3,35	,051	

Tablo 4.3.16’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci öykü saatine 5 dk. süreyle katılabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 30-39 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,57) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

4.4. ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.4.17. Öğretmenlerin “Öğrenci İstenildiğinde Nesnelere Bir Başka Nesnenin İçine, Üstüne Ve Altına Koyabilmektedir.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Öğrenci istenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	5,868	3	1,956		
	Gruplarıçi	119,172	221	,539		
	Toplam	125,040	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1-5 Yıl*		82	3,12	,007*	
	6-10 Yıl		81	3,26	,738	
	11-20 Yıl*		47	3,49	,007*	
	21 Yıl ve Üzeri*		15	3,53	,047*	

Tablo 4.4.17’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci istenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl, 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,53) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.18. Öğretmenlerin “Öğrenci Nesne Ve Varlığın Büyüklüğünü Veya Küçüklüğünü Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 5: Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P değeri
	Gruplararası	4,929	3	1,643		
	Gruplarıçi	115,053	221	,521		
	Toplam	119,982	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	P değeri	
	1-5 Yıl*		82	3,17	,011*	
	6-10 Yıl		81	3,12	,676	
	11-20 Yıl*		47	3,51	,011*	
	21 Yıl ve Üzeri		15	3,27	,636	

Tablo 4.4.18’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,51) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.19. Öğretmenlerin “Öğrenci Duyduğu Sesleri Ayırt Edebilmekte, Taklit Edebilmekte, Benzerlik Ve Farklılıkları Söyleyebilmektedir.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 7: Öğrenci duyduğu sesleri ayırt edebilmekte, taklit edebilmekte, benzerlik ve farklılıkları söyleyebilmektedir	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P değeri
	Gruplararası	7,507	3	2,502	4,407	,005
	Gruplariçi	125,489	221	,568		
	Toplam	132,996	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	P değeri	
	1-5 Yıl*		82	2,90	,005*	
	6-10 Yıl		81	2,86	,746	
	11-20 Yıl*		47	3,30	,005*	
	21 Yıl ve Üzeri		15	3,27	,087	

Tablo 4.4.19’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci duyduğu sesleri ayırt edebilmekte, taklit edebilmekte, benzerlik ve farklılıkları söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,30) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.20. Öğretmenlerin “Öğrenci Sorulduğunda Uzun Ve Kısa Nesnelere Gösterebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 11: Öğrenci sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P değeri
	Gruplararası	6,170	3	2,057	3,043	,030
	Gruplariçi	148,670	220	,676		
	Toplam	154,839	223			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	P değeri	
	1-5 Yıl*		81	3,04	,011*	
	6-10 Yıl		81	3,06	,849	
	11-20 Yıl*		47	3,43	,011*	
	21 Yıl ve Üzeri		15	3,40	,118	

Tablo 4.4.20’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebilmektedir.” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan

ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,53) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.21. Öğretmenlerin “Öğrenci Diğer Çocukların Davranış Şekillerini Taklit Ederek Kurallara Uyabilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 19: Öğrenci diğer çocukların davranış şekillerini taklit ederek kurallara uyabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P değeri
	Gruplararası	6,451	3	2,150		
	Gruplarıçi	128,411	221	,581		
	Toplam	134,862	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	P değeri	
	1-5 Yıl*		82	2,85	,001*	
	6-10 Yıl		81	2,67	,119	
	11-20 Yıl*		47	3,13	,001*	
	21 Yıl ve Üzeri		15	2,93	,215	

Tablo 4.4.21’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci diğer çocukların davranış şekillerini taklit ederek kurallara uyabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,53) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.22. Öğretmenlerin “Öğrenci Kızgınlık, Mutluluk Ve Sevgi Gibi Duygularını İfade Edebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 21: Öğrenci kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7,800	3	2,600		
	Gruplarıçi	149,089	221	,675		
	Toplam	156,889	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1-5 Yıl*		82	2,98	,046*	
	6-10 Yıl		81	2,78	,126	
	11-20 Yıl		47	3,13	,495	
	21 Yıl ve Üzeri*		15	3,28	,046*	

Tablo 4.4.22’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 21 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,28) cevabıyla öğrencilerin okula hazır bulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.23. Öğretmenlerin “Öğrenci Biraz Dökse De Bardak, Kaşık ve Çatal Kullanarak Kendi Kendini Besleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 28: Öğrenci biraz dökse de bardak, kaşık ve çatal kullanarak kendi kendini besleyebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	4,833	3	1,611		
	Gruplarıçi	130,882	221	,592		
	Toplam	135,716	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1-5 Yıl*		82	2,96	,045*	
	6-10 Yıl		81	3,01	,685	
	11-20 Yıl*		47	3,28	,027*	
	21 Yıl ve Üzeri*		15	3,40	,045*	

Tablo 4.4.23’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci biraz dökse de bardak, kaşık ve çatal kullanarak kendi kendini besleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl, 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,40) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunmuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.24. Öğretmenlerin “Öğrenci Ev ve Okuldaki Eşyaları Temiz ve Özenle Kullanmakta Ve Toplayabilmektedir.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 31: Öğrenci ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanmakta ve toplayabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,076	3	2,025	2,774	,042
	Gruplarıçi	161,364	221	,730		
	Toplam	167,440	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1-5 Yıl*		82	2,63	,019*	
	6-10 Yıl		81	2,73	,482	
	11-20 Yıl*		47	2,96	,040*	
	21 Yıl ve Üzeri*		15	3,20	,019*	

Tablo 4.4.24’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanmakta ve toplayabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl, 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “İyi Öğrenmiş” (3,20) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunmuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.25. Öğretmenlerin “Öğrenci Masada Kendine Ait Yerleri Toplayabilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 36: Öğrenci masada kendine ait yerleri toplayabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7,142	3	2,381		
	Gruplarıçi	170,698	221	,772		
	Toplam	177,840	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1-5 Yıl*		82	2,84	,047*	
	6-10 Yıl		81	2,89	,731	
	11-20 Yıl*		47	3,23	,015*	
	21 Yıl ve Üzeri*		15	3,33	,047*	

Tablo 4.4.25’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci masada kendine ait yerleri toplayabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl, 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,33) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.26. Öğretmenlerin “Öğrenci Bir Bebeğin Veya Başka Bireyin 3 Vücut Parçasının İsmi Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 37: Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,155	3	2,052		
	Gruplarıçi	135,400	221	,613		
	Toplam	141,556	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1-5 Yıl*		82	3,07	,010*	
	6-10 Yıl		81	3,04	,769	
	11-20 Yıl*		47	3,45	,010*	
	21 Yıl ve Üzeri		15	3,33	,238	

Tablo 4.4.26’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,33) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.27. Öğretmenlerin “Öğrenci Tuvalet İhtiyacını Sözel Olarak Belirtebilmektedir” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 39: Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P değeri
	Gruplararası	6,327	3	2,109	3,348	,020
	Gruplarıçi	139,228	221	,630		
	Toplam	145,556	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	P değeri	
	1-5 Yıl*		82	3,15	,013*	
	6-10 Yıl		81	3,14	,933	
	11-20 Yıl*		47	3,51	,013*	
	21 Yıl ve Üzeri		15	3,43	,084	

Tablo 4.4.27’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” (3,51) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

4.5. ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM SEVİYESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.5.28. Öğretmenlerin “Öğrenci, Algıladıklarını Bir Süre Sonra Yeniden Hatırlayabilmektedir” Maddesine İlişkin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 2: Öğrenci algıladıklarını bir süre sonra yeniden hatırlayabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P değeri
	Gruplararası	4,670	3	1,557		
	Gruplarıçi	98,112	221	,444		
	Toplam	102,782	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları		EĞİTİM SEVİYESİ	N Frekans	X Ortalama	P değeri	
		Lise	26	2,96	,094	
		Önlisans	56	2,80	,436	
		Lisans*	125	2,72	,003*	
		Yüksek lisans*	18	3,22	,003*	

Tablo 4.5.28’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci algıladıklarını bir süre sonra yeniden hatırlayabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak eğitim seviyesi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitim seviyesi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre lisans mezunu olanlar ile yüksek lisans mezunu olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yüksek lisans mezunu olanlar “İyi Öğrenmiş” (3,22) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.5.29. Öğretmenlerin “Öğrenci Bildiği Bir Hikaye Veya Olayı Anlatabilmektedir” Maddesine İlişkin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 10: Öğrenci bildiği bir hikaye veya olayı anlatabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P değeri
	Gruplararası	6,019	3	2,006		
	Gruplarıçi	149,981	221	,679		
	Toplam	156,000	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları		EĞİTİM SEVİYESİ	N Frekans	X Ortalama	P değeri	
		Lise	26	2,92	,134	
		Önlisans*	56	3,02	,007*	
		Lisans*	125	2,66	,007*	
		Yüksek lisans	18	2,94	,166	

Tablo 4.5.29’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bildiği bir hikaye veya olayı anlatabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak eğitim seviyesi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitim seviyesi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önlisans mezunu olanlar ile lisans mezunu olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Önlisans mezunu olanlar “İyi Öğrenmiş” (3,02) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.5.30. Öğretmenlerin “Öğrenci Yetişkinlerin Konuşmalarına Katılabilmektedir” Maddesine İlişkin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 23: Öğrenci yetişkinlerin konuşmalarına katılabilmektedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	9,738	3	3,246		
	Gruplarıçi	156,822	221	,710		
	Toplam	166,560	224			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	EĞİTİM SEVİYESİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	Lise	26	2,52	,098		
	Önlisans *	56	2,30	,005*		
	Lisans	125	2,59	,213		
	Yüksek lisans*	18	2,94	,005*		

Tablo 4.5.30’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci yetişkinlerin konuşmalarına katılabilmektedir.” maddesi ile ilgili olarak eğitim seviyesi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitim seviyesi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önlisans mezunu olanlar ile yüksek lisans mezunu olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yüksek lisans mezunu olanlar “İyi Öğrenmiş” (2,94) cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

4.6. ÖĞRETMENLERİN ÇALIŞTIKLARI KURUM TÜRÜ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.6.31. Öğretmenlerin, “Öğrenci Nesne Ve Varlıkların Adlarını Ve Kullanım Amaçlarını Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 3: Öğrenci nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,85	,865	2,078	223	,042
Özel	110	3,22	,663			

Tablo 4.6.31’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.32. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Nesnenin Hafif Veya Ağır Olduğunu Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 9: Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,99	,822	2,077	223	,039
Özel	110	3,20	,675			

Tablo 4.6.32’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.33. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bildiği Bir Hikaye Veya Olayı Anlatabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 10: Öğrenci bildiği bir hikaye veya olayı anlatabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,66	,826	2,589	223	,010
Özel	110	2,95	,822			

Tablo 4.6.33’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bildiği bir hikaye veya olayı anlatabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbuluşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.34. Öğretmenlerin, “Öğrenci Sorulduğunda Uzun ve Kısa Nesnelere Gösterebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 11: Öğrenci sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	3,06	,820	2,077	222	,039
Özel	109	3,28	,718			

Tablo 4.6.34’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbuluşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.35. Öğretmenlerin, “Öğrenci Kendisine Ait Özellikleri Tanıtılabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 16: Öğrenci kendisine ait özellikleri tanıtabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,81	,805	2,044	223	,042
Özel	110	3,02	,729			

Tablo 4.6.35’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci kendisine ait özellikleri tanıtabilmektedir.” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.36. Öğretmenlerin, “Öğrenci Kendiliğinden (Lütfen, Özür Dilerim ve Teşekkür Ederim Gibi) Nezaket Sözcüklerini Kullanabilmektedir. (%50 oranında)” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 18: Öğrenci kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir. (%50 oranında)	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,58	,816	2,027	223	,047
Özel	110	2,99	,668			

Tablo 4.6.36’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir. (%50 oranında)” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.37. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Sorunu Olduğunda Yardım İsteyebilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 22: Öğrenci bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,79	,811	2,139	223	,034
Özel	110	3,01	,710			

Tablo 4.6.37’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.38. Öğretmenlerin, “Öğrenci Yetişkinlerin Konuşmalarına Katılabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 23: Öğrenci yetişkinlerin konuşmalarına katılabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,57	0,807	2,864	223	,005
Özel	110	2,85	0,702			

Tablo 4.6.38’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci yetişkinlerin konuşmalarına katılabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.39. Öğretmenlerin, “Öğrenci 20 dk. Süre ile 2-3 Çocuk ile Birlikte Oynayabilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 25: Öğrenci 20 dk. süre ile 2-3 çocuk ile birlikte oynayabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,80	0,752	2,559	223	,011
Özel	110	3,05	0,740			

Tablo 4.6.39’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci 20 dk. süre ile 2-3 çocuk ile birlikte oynayabilmektedir.” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbuluşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.40. Öğretmenlerin, “Öğrenci Ayakkabılarını Kendisi Giyebilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 32: Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,63	0,853	2,823	223	,005
Özel	110	2,94	0,793			

Tablo 4.6.40’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbuluşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.41. Öğretmenlerin, “Öğrenci Hatırlatıldığında Burnunu Mendile Silebilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 34: Öğrenci hatırlatıldığında burnunu mendile silebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,89	0,803	2,035	223	,049
Özel	110	3,18	0,692			

Tablo 4.6.41’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci hatırlatıldığında burnunu mendile silebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbuluşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.42. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Bebeğin Veya Başka Bireyin 3 Vücut Parçasının İsmi Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 37: Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,96	0,831	3,182	223	,002
Özel	110	3,28	0,692			

Tablo 4.6.42’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbuluşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.43. Öğretmenlerin, “Öğrenci Evet/Hayır Cevabını Gerektiren Sorulara Olumlu ve Olumsuz Cevap Verebilmektedir.” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 38: Öğrenci evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	3,02	0,725	2,027	223	,044
Özel	110	3,21	0,692			

Tablo 4.6.43’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.44. Öğretmenlerin, “Öğrenci Tuvalet İhtiyacını Sözel Olarak Belirtebilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 39: Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	3,11	0,792	2,572	223	,011
Özel	110	3,36	0,660			

Tablo 4.6.44’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir.” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.45. Öğretmenlerin, “Öğrenci Öykü Saatine 5 dk. Süreyle Katılabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 41: Öğrenci öykü saatine 5 dk. süreyle katılabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	3,08	0,739	2,076	223	,039
Özel	110	3,28	0,731			

Tablo 4.6.45’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci öykü saatine 5 dk. süreyle katılabilmektedir.” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.46. Öğretmenlerin, “Öğrenci Oluş Sırasına Göre İki Olayı Anlatabilmektedir” Maddesine İlişkin Çalıştıkları Kurum Türleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 42: Öğrenci oluş sırasına göre iki olayı anlatabilmektedir	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet	115	2,75	0,711	2,581	223	,010
Özel	110	3,00	0,754			

Tablo 4.6.46’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci oluş sırasına göre iki olayı anlatabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak çalıştıkları kurum türüne göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

4.7. ÖĞRETMENLERİN GEREKTİĞİNDE VELİLERİNİZE EĞİTİM VERİYOR MUSUNUZ, DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.7.47. Öğretmenlerin, “Öğrenci Algıladıklarını Bir Süre Sonra Yeniden Hatırlayabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 2: Öğrenci algıladıklarını bir süre sonra yeniden hatırlayabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	2,90	,700	2,055	223	,041
Hayır	108	2,71	,642			

Tablo 4.7.47’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci algıladıklarını bir süre sonra yeniden hatırlayabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.48. Öğretmenlerin, “Öğrenci Nesne Ve Varlıkların Adlarını Ve Kullanım Amaçlarını Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 3: Öğrenci nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,02	0,656	1,970	223	,050
Hayır	108	2,84	0,672			

Tablo 4.7.48’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.49. Öğretmenlerin, “Öğrenci Nesne ve Varlığın Büyüklüğünü veya Küçüklüğünü Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 5: Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,31	0,649	2,131	223	,034
Hayır	108	3,10	0,796			

Tablo 4.7.49’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.50. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Nesnenin Hafif Veya Ağır Olduğunu Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 9: Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,19	0,706	1,960	223	,051
Hayır	108	2,99	0,803			

Tablo 4.7.50’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.51. Öğretmenlerin, “Öğrenci Nesnelere Toplayabilmekte, Yırtabilmekte, Yapıştırabilmekte, Ellerini Ve Araç Kullanarak Şekil Verebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 13: Öğrenci nesnelere toplayabilmekte, yırtabilmekte, yapıştırabilmekte, ellerini ve araç kullanarak şekil verebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,04	0,759	3,032	223	,003
Hayır	108	2,73	0,781			

Tablo 4.7.51’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci nesnelere toplayabilmekte, yırtabilmekte, yapıştırabilmekte, ellerini ve araç kullanarak şekil verebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.52. Öğretmenlerin, “Öğrenci Yaşına Uygun Boyama Yapabilmektedir.” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 14: Öğrenci yaşına uygun boyama yapabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,08	0,779	2,612	223	,010
Hayır	108	2,81	0,779			

Tablo 4.7.52’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci yaşına uygun boyama yapabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.53. Öğretmenlerin, “Öğrenci Kendiliğinden (Lütfen, Özür Dilerim ve Teşekkür Ederim Gibi) Nezaket Sözcüklerini Kullanabilmektedir (%50 oranında)” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 18: Öğrenci kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir. (%50 oranında)	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	2,80	0,863	2,213	223	,028
Hayır	108	2,56	0,813			

Tablo 4.7.53’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir. (%50 oranında)” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.54. Öğretmenlerin, “Öğrenci Arkadaşının Oynadığı Oyunağı Almak İçin İzin İsteyebilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 20: Öğrenci arkadaşının oynadığı oyunağı almak için izin isteyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	2,67	0,881	1,950	223	,052
Hayır	108	2,44	0,824			

Tablo 4.7.54’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci arkadaşının oynadığı oyunağı almak için izin isteyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.55. Öğretmenlerin, “Öğrenci kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 21: Öğrenci kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,03	0,776	2,726	223	,007
Hayır	108	2,75	0,787			

Tablo 4.7.55’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.56. Öğretmenlerin, “Öğrenci bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedir.” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 22: Öğrenci bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,00	0,766	2,089	223	,038
Hayır	108	2,79	0,762			

Tablo 4.7.56’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.57. Öğretmenlerin, “Öğrenci Başkalarına Ait Nesnelere Kullanmak İçin İzin İstemektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 24: Öğrenci başkalarına ait nesnelere kullanmak için izin istemektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	2,68	0,858	2,092	223	,038
Hayır	108	2,44	0,857			

Tablo 4.7.57’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci başkalarına ait nesnelere kullanmak için izin istemektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.58. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bağları Çözülüp Gevşetildiğinde Ayakkabılarını Çıkartabilmektedir” Maddesine İlişkin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 26: Öğrenci bağları çözülüp gevşetildiğinde ayakkabılarını çıkartabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	2,96	0,875	3,159	223	,002
Hayır	108	2,59	0,854			

Tablo 4.7.58’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bağları çözülüp gevşetildiğinde ayakkabılarını çıkartabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.59. Öğretmenlerin, “Öğrenci Düğmeleri Çözüldüğünde Paltosunu Ve Pantolonunu Çıkarabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor musunuz, Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 27: Öğrenci düğmeleri çözüldüğünde paltosunu ve pantolonunu çıkarabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	2,91	0,826	2,224	223	,027
Hayır	108	2,66	0,909			

Tablo 4.7.59’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci düğmeleri çözüldüğünde paltosunu ve pantolonunu çıkarabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbuluşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.60. Öğretmenlerin, “Öğrenci Ayakkabılarını Kendisi Giyebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor musunuz, Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 32: Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	2,90	0,845	2,252	223	,025
Hayır	108	2,65	0,812			

Tablo 4.7.60’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbuluşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.61. Öğretmenlerin, “Öğrenci Çözül­düğün­de Basit Giysilerini Çıkarabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 33: Öğrenci çözüldüğünde basit giysilerini çıkarabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,07	0,740	2,116	223	,035
Hayır	108	2,85	0,795			

Tablo 4.7.61’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci çözüldüğünde basit giysilerini çıkarabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.62. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bilinen Tehlikelerden (Örneğin Kırık Cam) Sakınabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 35: Öğrenci bilinen tehlikelerden (örneğin kırık cam) sakınabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	2,92	0,756	2,028	223	,044
Hayır	108	2,71	0,798			

Tablo 4.7.62’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bilinen tehlikelerden (örneğin kırık cam) sakınabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.63. Öğretmenlerin, “Öğrenci Masada Kendine Ait Yerleri Toplayabilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 36: Öğrenci masada kendine ait yerleri toplayabilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,04	0,803	2,299	223	,022
Hayır	108	2,79	0,865			

Tablo 4.7.63’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci masada kendine ait yerleri toplayabilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.64. Öğretmenlerin, “Öğrenci Bir Bebeğin Veya Başka Bireyin 3 Vücut Parçasının İsmiini Söyleyebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 37: Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,32	0,690	4,149	223	,000
Hayır	108	2,90	0,820			

Tablo 4.7.64’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz, değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.65. Öğretmenlerin, “Öğrenci Evet/Hayır Cevabını Gerektiren Sorulara Olumlu ve Olumsuz Cevap Verebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz*” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 38: Öğrenci evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,26	0,649	3,444	223	,001
Hayır	108	2,94	0,747			

Tablo 4.7.65’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak “Gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.66. Öğretmenlerin, “Öğrenci Tuvalet İhtiyacını Sözel Olarak Belirtebilmektedir” Maddesine İlişkin Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?” Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 39: Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evet	117	3,36	0,701	2,640	223	,009
Hayır	108	3,10	0,760			

Tablo 4.7.66’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir” maddesi ile ilgili olarak “Gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler, hayır cevabını veren öğretmenlerine göre, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

4.8. TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMASINA GÖRE DAĞILIMI

Tablo 4.8.67. Öğretmenlerin, “Okul Öncesi Öğrencilerini Eğitime Hazırlamada Velilerin Bilinç Düzeylerine İlişkin Görüşleri” Anketinin Maddelerine Ait Puanlarının Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı

MADDELER	Hiç Öğrenmemiş		Az Öğrenmiş		İyi Öğrenmiş		Çok iyi Öğrenmiş		X	ss
	F	%	F	%	F	%	F	%		
1.Öğrenciler dikkat edilmesi gereken nesne, durum ve olaylara dikkatlerini verebilmektedirler.	7	3,1	86	38,2	108	48,0	24	10,7	2,66	0,71
2.Öğrenciler algıladıklarını bir süre sonra yeniden Hatırlaya bilmektedirler	4	1,8	65	28,9	126	56,0	30	13,3	2,81	0,68
3.Öğrenciler nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebilmektedirler.	4	1,8	46	20,4	136	60,4	39	17,3	2,93	0,67
4.Öğrenciler istenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabilmektedirler.	6	2,7	24	10,7	111	49,3	84	37,3	3,21	0,74
5.Öğrenciler nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedirler	6	2,7	23	10,2	114	50,7	82	36,4	3,21	0,73
6.Öğrenciler, problem durumlarını söyleyebilmekte ve çeşitli çözüm yolları üretebilmektedirler.	20	8,9	93	41,3	93	41,3	19	8,4	2,49	0,77
7.Öğrenciler duydukları sesleri ayırt edebilmekte, taklit edebilmekte, benzerlik ve farklılıkları söyleyebilmektedirler.	6	2,7	52	23,1	117	52,0	50	22,2	2,94	0,75
8.Öğrenciler dinledikleri ve izledikleri ile ilgili sorular sorabilmekte, soruları cevaplayabilmektedirler.	13	5,8	55	24,4	110	48,9	47	20,9	2,85	0,82
9.Öğrenciler bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedirler.	3	1,3	46	20,4	103	45,8	73	32,4	3,09	0,76
10.Öğrenciler bildikleri bir hikaye veya olayı anlatabilmektedirler.	17	7,6	54	24,0	111	49,3	43	19,1	2,80	0,83
11.Öğrenciler sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebilmektedirler.	6	2,7	34	15,1	101	44,9	84	37,3	3,17	0,78
12.Öğrenciler yönergeler doğrultusunda yürüyebilmekte, koşabilmekte, belli yüksekliğe kadar zıplayabilmekte ve çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerleyebilmektedirler.	4	1,8	25	11,1	110	48,9	86	38,2	3,24	0,72

Tablo 4.8.67'nin devamı

13.Öğrenciler nesnelere topalayabilmekte, yırtabilmekte, yapıştırabilmekte, elleriyle ve araç kullanarak şekil verebilmektedirler.	10	4,4	52	23,1	115	51,1	48	21,3	2,89	0,78
14.Öğrenciler yaşına uygun boyama yapabilmektedirler.	8	3,6	52	23,1	109	48,4	56	24,9	2,95	0,79
15.Öğrenciler merdivenleri ayak değiştirerek çıkabilmektedirler.	11	4,9	39	17,3	112	49,8	63	28,0	3,01	0,81
16.Öğrenciler kendisine ait özellikleri tanıtabilmektedirler.	7	3,1	57	25,3	110	48,9	51	22,7	2,91	0,77
17.Öğrenciler birkaç saat süreç içerisinde ailesinden ayrı kalabilmektedirler.	11	4,9	39	17,3	101	44,9	74	32,9	3,06	0,84
18.Öğrenciler kendiliğinden "lütfen", "özür dilerim" ve "teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir. (%50 oranında)	17	7,6	76	33,8	93	41,3	39	17,3	2,68	0,85
19.Öğrenciler diğer çocukların davranış şekillerini taklit ederek kurallara uyabilmektedirler.	7	3,1	67	29,8	116	51,6	35	15,6	2,80	0,73
20.Öğrenciler arkadaşlarının oynadığı oyuncakları almak için izin isteyebilmektedirler.	24	10,7	82	36,4	88	39,1	31	13,8	2,56	0,86
21.Öğrenciler kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedirler	13	5,8	44	19,6	121	53,8	47	20,9	2,90	0,79
22.Öğrenciler bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedirler.	9	4,0	52	23,1	117	52,0	47	20,9	2,90	0,77
23.Öğrenciler yetişkinlerin konuşmalarına katılabilmektedirler.	14	6,2	67	29,8	115	51,1	29	12,9	2,71	0,77
24.Öğrenciler başkalarına ait nesnelere kullanmak için izin istemektedirler.	25	11,1	78	34,7	91	40,4	31	13,8	2,57	0,86
25.Öğrenciler 20 dk. süre ile 2-3 çocuk ile birlikte oynayabilmektedirler.	7	3,1	52	23,1	117	52,0	49	21,8	2,92	0,76
26.Öğrenciler bağları çözülüp gevşetildiğinde ayakkabılarını çıkartabilmektedirler.	22	9,8	51	22,7	106	47,1	46	20,4	2,78	0,88
27. Öğrenciler düğmeleri Çözüldüğünde paltosunu ve pantolonunu çıkarabilmektedirler	17	7,6	63	28,0	95	42,2	50	22,2	2,79	0,87
28. Öğrenciler biraz dökseler de bardak, kaşık ve çatal kullanarak kendi kendini besleyebilmektedirler.	4	1,8	40	17,8	120	53,3	61	27,1	3,06	0,72
29. Öğrenciler el ve yüz temizliğini kendi kendine yapabilmektedirler.	6	2,7	31	13,8	114	50,7	74	32,9	3,14	0,75

Tablo 4.8.67'nin devamı

30. Öğrenciler tuvalete gitmek istediklerini söyleyebilmektedirler. (Bazen altına kaçırsa bile)	4	1,8	25	11,1	109	48,4	87	38,7	3,24	0,72
31. Öğrenciler ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanmakta ve toplayabilmektedirler.	11	4,9	84	37,3	91	40,4	39	17,3	2,70	0,81
32. Öğrenciler ayakkabılarını kendileri giyebilmektedirler.	13	5,8	70	31,1	96	42,7	46	20,4	2,78	0,84
33. Öğrenciler çözüldüğünde basit giysilerini çıkarabilmektedirler.	7	3,1	50	22,2	112	49,8	56	24,9	2,96	0,77
34. Öğrenciler hatırlatıldığında burnunu mendile silebilmektedirler.	7	3,1	45	20,0	118	52,4	55	24,4	2,98	0,76
35. Öğrenciler bilinen tehlikelerden (örneğin kırık cam vs.) sakınabilmektedirler.	11	4,9	59	26,2	114	50,7	41	18,2	2,82	0,78
36. Öğrenciler masada kendine ait yerleri toplayabilmektedirler.	9	4,0	62	27,6	92	40,9	62	27,6	2,92	0,84
37. Öğrenciler bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedirler.	9	4,0	30	13,3	112	49,8	74	32,9	3,12	0,78
38. Öğrenciler evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebilmektedirler.	4	1,8	34	15,1	120	53,3	67	29,8	3,11	0,71
39. Öğrenciler tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedirler.	4	1,8	29	12,9	102	45,3	90	40,0	3,24	0,74
40. Öğrenciler isimlerin mülkiyet bildiren hallerini kullanabilmektedirler. (Benim ayakkabım gibi...)	6	2,7	24	10,7	94	41,8	101	44,9	3,29	0,76
41. Öğrenciler öykü saatine 5 dk. süre ile katılabilmektedirler.	5	2,2	30	13,3	110	48,9	80	35,6	3,18	0,74
42. Öğrenciler oluş sırasına göre iki olayı anlatabilmektedirler.	5	2,2	63	28,0	113	50,2	44	19,6	2,87	0,74
TOPLAM ORTALAMA:									2,93	

Tablo 4.7.67'de görüldüğü gibi anket maddelerine ait puanlarının frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmasına göre dağılımları yapılmıştır. Ortalamaları incelediğimizde ağırlık olarak öğrencilerin okula hazırbuluşluğu “İyi Öğrenmiş” olarak çıkmaktadır. En yüksek ortalama 40. Madde “Öğrenciler isimlerin mülkiyet bildiren hallerini kullanabilmektedirler. (Benim ayakkabım gibi...)” ortalaması 3,29 cevabıyla “Çok İyi Öğrenmiş” olarak çıkmaktadır. En düşük ortalama ise 6. Madde “Öğrenciler, problem durumlarını söyleyebilmekte ve çeşitli çözüm yolları üretebilmektedirler.” ortalaması 2,49 cevabıyla “Az Öğrenmiş” olarak belirlenmiştir. Toplam ortalama ise 2,93 cevabıyla “İyi Öğrenmiş” bulunmuştur.

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; elde edilen bulguların tartışmaları, sonuçları ve öneriler yer almaktadır.

5.1. TARTIŞMALAR

5.1.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Ait Tartışmalar

Aşağıda araştırmaya katılan öğretmenlerin “ cinsiyet, yaş, kıdem, eğitim seviyesi, okul türü ve gerektiğinde velilere eğitim semineri verme” değişkenlerine ilişkin tartışmalar yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre dağılımında kadınlar büyük bir çoğunluğu (%98,2) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunu bayan öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlik mesleğinin kadınlar tarafından daha çok tercih edilmesinin sebebi olarak çalışma şartlarının uygunluğu şeklinde açıklanabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkeni bakımından; kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere kıyasla çok daha fazla sayıda olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak ülkemizde okul öncesi öğretmenliği mesleğini erkeklerin son yıllarda tercih etmeye başladıkları sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 4.1.2’de yaş değişkenine ilişkin yapılan dağılımda 18-39 yaş arası öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, (%85,7) oluşturduğu görülmektedir. Bu da son yıllarda erken emekliliğin ülkemizde çokça uygulanmasından dolayı çalışan genç öğretmenlerin sayısının yüksek olduğunu gösterebilir.

Tablo 4.1.3’te kıdeme değişkenine göre yapılan dağılımda; 1-10 yıl kıdeme sahip olanlar büyük çoğunluğu (%72,4) oluşturmaktadırlar. Bu da genç öğretmen sayısının çok olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.1.4.’te eğitim değişkenine göre yapılan dağılımda lisans mezunu olanların çoğunluğu (%55,6) oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 4.1.5’te kurum türüne göre yapılan dağılımda 115 devlet okulu öğretmeni ile 110 özel okulda çalışan öğretmenin araştırmaya katıldığı görülmektedir. Sayıların neredeyse birbirine yakınlığını, araştırmanın geçerliliği açısından araştırmacı tarafından dengelenmiştir.

Tablo 4.1.6’da “velilerinize eğitim veriyor musunuz?” sorusuna göre yapılan dağılımda “evet” cevabını veren öğretmenlerin çoğunlukta (%52,0) olduğu görülmektedir.

Bu da son zamanlarda veli eğitiminin öneminin eğitimdeki yerinin daha iyi anlaşılmasıyla açıklanabilir.

5.1.2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Cinsiyete ilişkin yapılan t testi sonuçlarına göre hiçbir maddede anlamlılık bulunamamıştır. Okulöncesi erkek öğretmen sayısı 4 olduğundan dolayı SPSS programı bu değişkeni değerlendirme dışı bırakmıştır.

Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunu kadın öğretmenler oluşturmakta olduğunu söyleyebiliriz.

5.1.3. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu bölümde, öğretmenlerin yaş değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. (Tablo 7-16). Öğretmenlerin yaş değişkenine ilişkin yapılan varyans analizine göre 42 maddeden 10 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere, “Öğrenci istenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabilmektedir” maddesi sorulmuş yaş grubu 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere “Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere “Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci yönergeler doğrultusunda yürüyebilmekte, koşabilmekte, belli yüksekliğe kadar zıplayabilmekte ve çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, yaşı 50-65 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci birkaç saat süreç içerisinde ailesinden ayrı kalabilmektedir” maddesi sorulmuş, yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir (%50 oranında)” maddesi sorulmuş, yaşı 40-

49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci tuvalete gitmek istediğini söyleyebilmektedir. (Bazen altına kaçırsa bile)” maddesi sorulmuş, yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir.” maddesi sorulmuş, yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir.” maddesi sorulmuş, yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci öykü saatine 5 dk. süreyle katılabilmektedir.” maddesi sorulmuş, yaşı 40-49 olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tüm anlamlı maddelerde 40-49 yaş aralığında olan öğretmenlerin; öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarını hep “çok iyi öğrenmiş” olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Yeni mezun ve genç öğretmenlere göre yaşça büyük olup genç-olgun grubunda olan öğretmenlerin öğrencilere yaklaşımlarının deneyimlerinden dolayı daha doğru değerlendirebildiklerini, daha rasyonel oldukları sonucunu çıkarabiliriz.

5.1.4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 17-27). Öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine ilişkin yapılan varyans analizine göre 42 sorudan 11 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Öğrenci istenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci duyduğu sesleri ayırt edebilmekte, taklit edebilmekte, benzerlik ve farklılıkları söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci diğer çocukların davranış şekillerini taklit ederek kurallara uyabilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci biraz dökse de bardak, kaşık ve çatal kullanarak kendi kendini besleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanmakta ve toplayabilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci masada kendine ait yerleri toplayabilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazır bulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-20 yıl olanlar “Çok İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tüm anlamlı maddelerde yaş değişkeninde olduğu gibi kıdemce büyük olan öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu belirtmişlerdir. Kıdemi fazla olan öğretmenler mesleki deneyimlerinden dolayı gerek gözlem, gerekse

öğrencinin gelişim basamaklarını daha doğru değerlendirebildikleri için bu görüşte olduklarını göstermektedir.

5.1.5. Öğretmenlerin Eğitim Seviyesi Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu bölümde, öğretmenlerin eğitim seviyesi değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 28-30). Öğretmenlerin eğitim seviyesi değişkenine ilişkin yapılan varyans analizine göre 42 maddeden 3 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Öğrenci algıladıklarını bir süre sonra yeniden hatırlayabilmektedir” maddesi sorulmuş, yüksek lisans mezunu olanlar “İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bildiği bir hikaye veya olayı anlatabilmektedir” maddesi sorulmuş, önlisans mezunu olanlar “İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci yetişkinlerin konuşmalarına katılabilmektedir” maddesi sorulmuş, yüksek lisans mezunu olanlar “İyi Öğrenmiş” cevabıyla öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Yüksek lisans mezunu olan öğretmenlerin iki maddede, önlisans mezunlarının da tek maddede daha olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Yüksek lisans mezunu öğretmenlerin aldıkları eğitimden dolayı daha dikkatli, gözlemci ve etkin oldukları söylenebilir.

5.1.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurum Türü Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu bölümde, öğretmenlerin çalıştıkları kurum türü değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 31-46). Öğretmenlerin çalıştıkları kurum türü değişkenine ilişkin yapılan varyans analizine göre 42 maddeden 16 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Öğrenci nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bildiği bir hikaye veya olayı anlatabilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci kendisine ait özellikleri tanıtabilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir (%50 oranında)” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci yetişkinlerin konuşmalarına katılabilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci 20 dk. süre ile 2-3 çocuk ile birlikte oynayabilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci hatırlatıldığında burnunu mendille silebilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula

hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci öykü saatine 5 dk. süreyle katılabilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci oluş sırasına göre iki olayı anlatabilmektedir” maddesi sorulmuş, özel okul öğretmenleri, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Tüm anlamlı maddelerde özel okul öğretmenleri öğrencileri daha çok okula hazır bulmuşlardır. Bundan çıkarılacak sonuç; çocuklarını özel okula gönderebilen sosyo-ekonomik açıdan daha iyi durumda olan velilerin eğitime önem verdikleri, çocuklarının gelişimlerine destek oldukları dolayısıyla öğrencilerin de okula hazırbulunuşluklarının yüksek olduğu söylenebilir.

5.1.7. Öğretmenlerin "Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?"

Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu bölümde, öğretmenlerin “gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz?” değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 47-66). Öğretmenlerin “gerektiğinde velilerinize eğitim veriyor musunuz?” değişkenine ilişkin yapılan varyans analizine göre 42 maddeden 20 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Öğrenci algıladıklarını bir süre sonra yeniden hatırlayabilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci nesnelere toplayabilmekte, yırtabilmekte, yapıştırabilmekte, elleriyle ve araç kullanarak şekil verebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci yaşına uygun boyama yapabilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir (%50 oranında).” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci arkadaşının oynadığı oyuncağı almak için izin isteyebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci başkalarına ait nesnelere kullanmak için izin istemektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bağları çözülüp gevşetildiğinde ayakkabılarını çıkartabilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci düğmeleri çözüldüğünde paltosunu ve pantolonunu çıkarabilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci çözüldüğünde basit giysilerini çıkarabilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bilinen tehlikelerden (örneğin kırık cam) sakınabilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci masada kendine ait yerleri toplayabilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir” maddesi sorulmuş, “evet” cevabını veren öğretmenler, öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarının daha çok olduğunu bildirmişlerdir.

Gerektiğinde velilerine eğitim veren öğretmenlerin; sorulara daha olumlu görüş verdikleri görülmektedir. Bu öğretmenlerin yeniliğe açık, eğitim verilecek konuları doğru seçebilmek için iyi gözlemci, bu eğitimlere zaman ayırdıkları için mesleki sevgileri yüksek, öğrencileri için başarılı bir hedef belirlediklerinden dolayı eğitime aileyi de katarak ilişki dinamiğini geliştirmekte ve hızlandırmakta olduklarını söyleyebiliriz. Eğitimde veli desteğinin önemini kavradıkları için velilere yönelik eğitici programlar düzenledikleri, dolayısıyla başarıya nasıl daha iyi ulaşılacağına bilincinde oldukları söylenebilir.

5.2. SONUÇLAR

5.2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Ait Sonuçlar:

Okulöncesi öğretmenlerinin;

- Tümüne yakının kadın olduğu (221 kadın, 4 erkek),
- 19-39 yaş aralığında genç öğretmenlerin daha çok olduğu
- 1-10 yıl kıdem aralığındaki genç öğretmenlerin daha çok olduğu,
- Eğitim seviyelerinin lisans düzeyinde olanların çoğunluğu oluşturduğu,
- Çalışılan kurum türüne göre 115 devlet ve 110 özel okul öğretmeni olarak belirlendiği,
- “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor musunuz? sorusuna olumlu cevap verenlerin çoğunlukta olduğu belirlenmiştir.

5.2.2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Sonuçlar:

Cinsiyete ilişkin bulgularda anlamlılık belirlenmemiştir.

5.2.3. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Sonuçlar:

Yaş grubu 40-49 olan öğretmenler tarafından, öğrencilerin;

- İstenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabildiği,
- Nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebildiği,
- Bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebildiği,
- Birkaç saat süreç içerisinde ailesinden ayrı kalabildiği,
- Kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabildikleri (%50 oranında),
- Tuvalete gitmek istediğini söyleyebildiği (bazen altına kaçırsa bile),
- Ayakkabılarını kendisi giyebildiği,
- Tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebildiği,
- Öykü saatine 5 dk. süreyle katılabildiği, belirlenmiştir.

Yaş grubu 50-65 olan öğretmenler tarafından öğrencilerin;

- Yönergeler doğrultusunda yürüyebilmekte, koşabilmekte, belli yüksekliğe kadar zıplayabilmekte ve çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerleyebildikleri, belirlenmiştir.

5.2.4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Sonuçlar:

Kıdemi 11-20 yıl olan öğretmenler tarafından, öğrencilerin;

- Nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebildikleri,

- Duyduğu sesleri ayırt edebildikleri, taklit edebildikleri, benzerlik ve farklılıkları söyleyebildikleri,
- Sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebildikleri,
- Diğer çocukların davranış şekillerini taklit ederek kurallara uyabildikleri
- Bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebildikleri,
- Tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebildikleri, belirlenmiştir.

Kıdemi 21 yıl ve üzeri olan öğretmenler tarafından, öğrencilerin;

- İstenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabildikleri,
- Kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebildikleri,
- Biraz dökse de bardak, kaşık ve çatal kullanarak kendi kendini besleyebildikleri,
- Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanarak toplayabildikleri,
- Masada kendine ait yerleri toplayabildikleri, belirlenmiştir.

5.2.5. Öğretmenlerin Eğitim Seviyesi Değişkenine İlişkin Sonuçlar:

Eğitim seviyesi yüksek lisans olan öğretmenler tarafından, öğrencilerin;

- Algıladıklarını bir süre sonra yeniden hatırlayabildikleri,
- Yetişkinlerin konuşmalarına katılabildikleri, belirlenmiştir.

Eğitim seviyesi önlisans olan öğretmenler tarafından, öğrencilerin;

- Bildiği bir hikaye veya olayı anlatabildikleri, belirlenmiştir.

5.2.6. Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurum Türü Değişkenine İlişkin Sonuçlar:

Çalıştığı kurum türü özel okul olan öğretmenler tarafından, öğrencilerin;

- Nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebildikleri,
- Bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebildikleri,
- Bildiği bir hikaye veya olayı anlatabildikleri,
- Sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebildikleri,
- Kendisine ait özellikleri tanıtabildikleri,
- Kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabildikleri (%50 oranında),
- Bir sorunu olduğunda yardım isteyebildikleri,
- Yetişkinlerin konuşmalarına katılabildikleri,
- 20 dk. süre ile 2-3 çocuk ile birlikte oynayabildikleri,
- Ayakkabılarını kendilerinin giyebildikleri,

- Hatırlatıldığında burnunu mendile silebildikleri,
- Bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebildikleri,
- Evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebildikleri,
- Tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebildikleri,
- Öykü saatine 5 dk. süreyle katılabildikleri,
- Oluş sırasına göre iki olayı anlatabildikleri, belirlenmiştir.

5.2.7. Öğretmenlerin “Gerektiğinde Velilerinize Eğitim Veriyor Musunuz?”

Değişkenine İlişkin Sonuçlar:

“Soruya “evet” cevabını veren öğretmenler tarafından, öğrencilerin;

- Algıladıklarını bir süre sonra yeniden hatırlayabildikleri,
- Nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebildikleri,
- Nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebildikleri,
- Bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebildikleri,
- Nesnelere toplayabilmekte, yırtabilmekte, yapıştırabilmekte, elleriyle ve araç kullanarak şekil verebildikleri,
- Yaşına uygun boyama yapabildikleri,
- Kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabildikleri (%50 oranında),
- Arkadaşının oynadığı oyuncakı almak için izin isteyebildikleri,
- Kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebildikleri,
- Bir sorunu olduğunda yardım isteyebildikleri,
- Başkalarına ait nesnelere kullanmak için izin istedikleri,
- Bağları çözülüp gevşetildiğinde ayakkabılarını çıkartabildikleri,
- Düğmeleri çözüldüğünde paltosunu ve pantolonunu çıkarabildikleri,
- Ayakkabılarını kendisi giyebildikleri,
- Çözüldüğünde basit giysilerini çıkarabildikleri,
- Bilinen tehlikelerden (örneğin kırık cam) sakınabildikleri,
- Masada kendine ait yerleri toplayabildikleri,
- Bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebildikleri,
- Evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebildikleri,

- Tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebildikleri, belirlenmiştir.

5.3. ÖNERİLER

Bu kısımda araştırma bulgularından yola çıkılarak getirilen çeşitli önerilere yer verilmiştir:

- 1- Çalışmanın İstanbul ilinden alınmış bir örneklem grubuyla sürdürülmesine alternatif olarak; Türkiye'nin farklı bölgelerinden pilot şehirler seçilmek suretiyle daha geniş bir çevreyi ele alması ve böylelikle sonuçların daha genellenebilir olması sağlanabilir.
- 2- Araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin sayıca azlığı Türkiye profilini göstermektedir. Lisans eğitiminde okul öncesi öğretmenliği alanın erkek öğrenciler tarafından da tercih edilmesi için desteklenmesi önerilmektedir.
- 3- Mesleki deneyimi daha az olan öğretmenlerin, öğrencilerin davranışlarını daha rasyonel bir şekilde gözlemesi sağlanmalıdır. Bu konuda gereken eğitimler verilmelidir.
- 4- Öğretmenlerin eğitim düzeyleri arttıkça bilimsel yeterlikleri de artacağından öğretmenler lisansüstü eğitime teşvik edilmelidir.
- 5- Özel okula giden öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinden velilerinin çocuklarıyla daha fazla ilgilendikleri, çocuk eğitimi hakkında daha bilinçli oldukları sonucuna varılmıştır. Benzer davranışları kazanma adına devlet okullarına giden öğrenci velilerine yönelik destek eğitimlerin düzenlenmesi gerekmektedir.
- 6- Kıdemi daha az ve genç öğretmenlerin, eğitime aileyi de katarak ilişki dinamiğini geliştirmenin bir sonucu olarak mesleki başarıya ulaşılacağını tecrübe etmeleri için velilerine değişik aralıklarla eğitim vermelerinin teşvik edilmesi önerilmektedir.
- 7- Hizmet içi eğitimler; öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlama, yeni eğitim metotları ile başarıyı yakalama konularında oldukça önemli bir yere sahiptir. Özellikle yaşı genç ve mesleki kıdemi az olan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katılması sağlanarak teşvik edilmelidir.

Okul Öncesi Dönemde Ailelerin Çocuklarının Psikomotor Gelişimini Desteklemeleri İçin Öneriler:

1. Ailelerin psikomotor alanda çocuklarının gelişimine destek olmak için ilk yapacakları onları fiziksel aktivitelerde bulunmaları için kısıtlamamaları ve engellememeleri olacaktır.
2. Evde birlikte denge hareketlerinin bir oyun şeklinde birlikte yapılması büyük kasların gelişimine ve çocuğun bedenini kullanmayı öğrenmesine destek olacaktır.
3. Aileler birlikte etkinlik yapmak için zaman ayırırlar ve planlamasını doğru seçtiklerinde örneğin bir kaptan diğerine materyal aktarma, makas tutma, çizgileri kopya etme, kesme, katlama gibi etkinliklerle çocukların el-göz koordinasyonu ve ince motor becerileri konusunda oldukça iyi bir gelişim göstermelerine destek olacaklardır.
4. Anne ve babalar günümüzün teknolojik araçlarını (bilgisayar, laptop, televizyon vs.) mutlaka uzman bir psikoloğun çocuğun yaş grubuna uygun olan zaman süresince kullanmaları konusunda tutarlı bir davranış sergilemelidir. Bu süre oyun parklarında, birlikte yürüyüşlerle ve fiziksel etkinliklerle geçirildiğinde çocuklar için çok daha yararlı olacağını unutmamalıdır.

Okul Öncesi Dönemde Ailelerin Çocuklarının Bilişsel Gelişimini Desteklemeleri İçin Öneriler:

1. Ebeveynler çocuklarına “fırsat bulduklarında” değil her gün yüksek sesle kitap okumalıdır. Çocuğun da kendi kendine kitaba bakmasını teşvik ederek onun bilişsel kapasitesini arttırmasına destek olabilirler. Hikaye okunurken bazı bölümlerde durarak çocuğun hikayeyi tamamlaması istenebilir.
2. Anne ve babalar çocuklarıyla belirli zamanlarda ama düzenli olarak onların oyunlarına katılmalıdır. Bu oyunlar mutlaka maddi değerli oyuncaklar veya kutu oyunları olmamalıdır. Evde kullanılan eşyalarla birlikte oyun oynanabilir. “Tabakla ne yaparız?” veya “kaşığı nerede kullanırız?” gibi sorularla oyunlar oynayarak sınıflandırma becerisini arttırabilirler.
3. Sıralama becerisini geliştirmek için plastik halkaları, bardakları büyükten küçüğe ve küçükten büyüğe dizmesini isteyerek oyun oynayabilirler.

4. Zaman kavramını geliştirmek için “bir gün içinde neler yaptığı hakkında” sohbet edebilir, sorular sorabilirler.

Okul ncesi Dönemde Ailelerin ocukların Sosyal-Duygusal Gelişimlerini Desteklemek için neriler:

1. Aileler çocuklarının gcl olduğu alanlara odaklanarak onların olumlu yönlerini, ve başarılarını överken somut olarak davranışa odaklanmalıdır. Böylece ocukların özgüvenlerini kuvvetlendirmiş olurlar.
2. Anne ve babalar zaman zaman nasıl cevaplayacaklarını bilemedikleri sorularla karşılaşabilirler. “Bilmiyorum, ama araştırayım öğrendiklerimi sana anlatacağım.” demek en doğru davranış Őekli olacaktır. Her davranışlarıyla hatta jest ve mimiklerle bile onlara model olduklarını unutmamalıdırlar.
3. Çocukların olumsuz davranışlarının sonuçlarını takip ederek uygulayabilecekleri Yaptırımlarla olumlu davranış gerçekleşmesine destek olabilirler.
4. ocuklarına duygularını söyleyebilmeleri konusunda destek ve rol model olmalıdır. ocuklarına “kendini nasıl hissettiğini” sorduklarında verdikleri mesaj, duyguların önemli olduğu ve onun nasıl hissettiğini önemsedikleri göstermesi açısından önemlidir.
5. Aileler çocuklarını olumsuz eleştirmemeli, onların yaptıkları ve davranışlarıyla alay etmemelidir. Anne-babanın çocuğunu eleştirirken kullandığı dil çok önemlidir. Kmseme ve alay içeren olumsuz eleştiriler çocuğun özgüvenini olumsuz olarak etkileyecek kendisini yetersiz ve değersiz bir birey gibi hissetmesine neden olacaktır. Bu da ileriki yıllarda birey olma yolunda onların hem okul başarisına hem de arkadaş ilişkilerine zarar verebilir. Daha önemlisi ebeveyn-ocuk arasındaki güven ilişkisi zedelenir.
6. Anne ve babalar çocukları ile birlikte toplumsal kurallara uymaya yönelik etkinlikler gerçekleştirebilirler. Bunlar “sirasını beklemek, izin almak” etkinlikleri olabilir. Gerektiğinde “zr dileyerek” çocuklarına doğru davranışı gösterebilirler. Anne-baba olarak söylemek istemedikleri bir Şeyi söylediklerinde, yanlışın fark edilerek özür dilenmesi bu davranışın ne kadar doğru olduğunun anlanmasını sağlayacaktır.
7. Anne-baba olarak onların adına verilen her karar, yapılan her Őeim onun kendisi adına karar vermesini engelleyecektir. Çocuklara tercihleri hakkında konuşma ve karar verme firsatı sağlamak, onlara düşüncelerinin ve duygularının önemli olduğu mesajını verecektir.

8. Aileler çocuklarının problemlerini kendi başlarına çözmelerine yönelik sorular sorarak yardımcı olmalıdır. Anne-babalar çocuklarının bir sorunu olduğunu duyduklarında içgüdüsel olarak olaya müdahil olmak isterler. Bu davranış çocuğun kendi problemlerini çözme becerisine zarar verecektir. Daha etkili ve yardımcı olacak yöntem ise doğru soruları sormaktır: “Bu durumda ne yapabilirsin?” veya “eğer bu çözüm yolunu seçersen sonuçları neler olabilir?” tarzı sorular onların bir davranışta bulunmadan önce, sonraki aşamayı düşünerek uygulama gelişimi göstermelerine yarayacaktır.

9. Aileler yardımlaşmayı ve paylaşmayı pekiştirici davranışlarla çocuklarının gelişimlerine destek olabilirler. Gün içerisinde çocuklarına yardımlaşmayı ve paylaşmayı öğretebilecekleri birçok farklı yol bulabilirler. “Çevrelerinde ihtiyacı olan komşulara yardım etmek, karşıdan karşıya geçen birine yol vermek gibi” birlikte gerçekleştirebilecekleri davranışlardır. Böylece çocuğunuz başkalarının hayatı üzerinde nasıl olumlu bir etkisi olduğunu görebilir.

10. Anne ve babalar çocuklara sorumluluk alma ve aldığı sorumlulukları yerine getirme ile ilgili etkinlikler gerçekleştirebilirler. Birlikte bir çiçeği büyütebilirler, çocuklardan evle ilgili küçük bir yardım alabilirler veya oynadığı oyuncakları kendisinin toplaması konusunda kararlılık göstererek sorumluluk bilincini aşılayabilirler.

Okul Öncesi Dönemde Ailelerin Çocuklarının Dil Gelişimini Desteklemeleri İçin Öneriler:

1. Çocukların konuşmayı öğrenme sürecinde onları destekleyecek en etkili sosyal çevre aileleridir. Aileler çocuklarının dil gelişimlerini ilerletmek için onlara uygun ortamlar hazırlamalı, Onun kendisini ifade etmesini sağlamalıdır. ”Neden” sorularına mutlaka mantıklı ve doğru cevaplar verilmelidir.

2. Günde en az bir saat, onunla yüz-yüze konuşmak ve kitap okumak için zaman ayırmalıdır.

3. Aileler, çocuklara "edatları" öğretebileceği oyunlar oynamalıdır. Örneğin; "topu kutunun içine koymak veya "masanın üstünden atmak" gibi...

4. Dilin, iletişim için gerekli olduğunu çocuğa hissettirmeli, işaretle ya da nesnenin ismini söylemeye çalışarak, bir şey istediği zaman; örneğin "süt içmek mi istiyorsun?" gibi yönergelerle, ona uygun konuşma modeli olarak istediği nesneyi vermelidir.

5. Anne ve babalar, çocuklarını her yeni sözcüğü söyleme çabasını övgü ile pekiştirmeli böylece onların dil gelişiminde yeni kelimeler farkındalığı kazandırmalıdır.
6. Ebeveynler çocuklarıyla kendi aralarında değişik kelime oyunları, tekerlemelerle yeni hikayeler yaratarak çocuklarının dil gelişimine katkıda bulunabilirler bunun sonucunda; onların yaşlılarıyla birlikte sosyalleşmelerine daha fazla olanak sağlamalıdır.
7. Çocuklarıyla kaliteli vakit geçirmek isteyen ailelere son öneri sohbet ederken televizyonu kapatmaları olacaktır. Televizyonun yaratıcılığı öldürdüğünü, çocukların hem dil hem de sosyal gelişimlerini olumsuz yönde etkilediğini unutulmamalıdır.

Okul Öncesi Dönemde Ailelerin Çocuklarının Özbakım Gelişimini Desteklemeleri İçin Öneriler:

1. Aileler çocuklarını yetiştirirken onların “birey olmasına” fırsat tanınmalıdır. Özbakım becerilerini kazandırmak kendisinin birey olduğunu hissetmeye başlamasının ilk adımıdır. Çocuğun becerileri kazanması iki biçimde olur. Birincisi çocuğun yetişkinleri gözlemleyerek onları model almasıyla; ikincisi de yetişkinlerin çocuğa destek vermesi süreci ile gerçekleşir.
2. Çocuğun kendi ihtiyaçlarını kendisinin karşılaması, temiz ve yaşına uygun giyinmesi, yemek yeme etkinliği sırasında yaşından beklenen davranışları göstermesi onun akranları tarafından kabul düzeyini arttırmaktadır. Bu dönemde aileler çocuklarına izin vermelidir.

KAYNAKLAR

- ADA Sefer, ÜNAL Semra, ”Öğretmenlik Mesleğine Giriş” Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1999
- ARGON Türkan, AKKAYA Mehmet, “Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitime ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Bakışı”, Kastamonu Eğitim Dergisi, 2008, s:413-430
- AYDIN Betül, “Gelişim psikolojisi”, İstanbul, 2002, SFN Baskı, s:36
- AKYÜZ Yahya, ”Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1993’e)”, İstanbul, 1993, Kültür Koleji Yayınları, s:243-245
- AKYÜZ Yahya, “Anaokullarının Türkiye’deki Kuruluş ve Gelişim Tarihçesi”, Ankara,1996, Milli Eğitim Dergisi, s:11-17
- ALTINKAYNAK Sevin, (2004), “Çocuk Eğitimi Ailede Başlar”, <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2003/06/29.ozgurplatform/ozgurplatform3.html>. (07.02.2004).
- ALTINKÖPRÜ, Tuncel “Eğitim Açısından Çocuk Psikolojisi- Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır?”, İstanbul, 2003, Hayat Yayıncılık.
- ARAL Neriman, GÜRSOY Figen, “Okulöncesi Eğitiminde Oyun”, İstanbul, 2011, Ya-Pa Yayınları
- KOPTAGEL İlgün, “Ruhsal Etkileşim Açısından Çocuk Ve Aile”, İstanbul, Çocuk ve Aile Dergisi, s:37
- ATUF, N., “Muallim Mektebi Kitapları Pedagoji Tarihi”, İstanbul, 1929, Devlet Matbaası
- AYDIN, M.,”Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yönetici Atama Ders Notları “Ankara, 2002, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar, s:22
- BACANLI, H.,”Gelişim ve Öğrenme”, İstanbul, 2003, Nobel Yayın Dağıtım
- BAŞAR Erdoğan, “Genel Öğretim Yöntemleri” Samsun, 2001, Kardeşler Ofset ve Matbaa
- BAŞARAN İbrahim Ethem, “Eğitim Psikolojisi” Ankara, 1998, Aydan Web Tesisleri, s:51
- BİNBAŞIOĞLU Cavit, ”Eğitim Psikolojisi”, İstanbul, 1990, Binbaşıoğlu Yayınevi,s:28
- BİNBAŞIOĞLU Cavit, ”Eğitim Psikolojisi”, Ankara, 1995, Yargıcı Matbaa
- BLOOM Benjamin, ”İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme” (Çeviren: Durmuş Ali Özçelik), Ankara, 1995, Milli Eğitim Basımevi.
- BULUT, A., “Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar” İstanbul, 2005, Morpa Kültür Yayınları, 2.Cilt

- ÇANKIRILI, A., "Çocuk Eğitiminde Baskı ve Zorlama" İstanbul, 2002, Zafer Yayınları
Dergisi Ağustos ayı, sayı:308
- ÇETİNKAYA, C., "Türkiye'de Okul Öncesi Eğitiminin Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Durumu, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Yıl: 2006 s:41-42
- ÇUBUKÇU, Z., "Okulöncesi Eğitimde Öğretmen Davranışlarının Çocuk Gelişimine Etkisi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları Ve Öğretim Anabilim Dalı, Ankara, 1991
- DEMİRAL, "Eğitim Programları", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1989, s: 29
- DEMİREL, Ö., "Eğitimde Program Geliştirme", Ankara, 2005, Pegem Yayıncılık, s:149-150
- DERE, H., ve POYRAZ, H., "Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri" Ankara, 2001, Ana Yayıncılık.
- DİRİM, A., "Okulöncesi Eğitimi" İstanbul, 2004, Nobel Yayınları.
- FİDAN VE ERDEN, "Eğitime Giriş", İstanbul, 1998, Alkım Yayınları, s:212
- FİDAN, N., "Okulda Öğrenme Ve Öğretme", Ankara, 1986, Kadioğlu Matbaası, s:195-197
- HATİPOĞLU, Z. T., "Ergenlik Çağındaki Öğrencilerin Benlik Tasarım Düzeyleri ile Algılanan Anne Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilimleri Anabilim Dalı eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı, İstanbul, 1996
- İNANÇ, BİLGİN ve ATICI, "Gelişim Psikolojisi" İstanbul, 2005, Pegem Yayınları 1. Baskı
- KANDIR, A., "Çocuğum Büyüyor- Gelişimde 3-6 Yaş", İstanbul, 2003, Morpa Yayınları.
- KAYA, Ö.M., "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi Ve Katılımları İle Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne Baba Görüşleri" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, 2002
- KILDAN, O., "Aile İçi İlişkiler Ve Özel Durumlarda Aile, Anne Baba Eğitimi (Ed. Tülin Güler), Ankara, 2010, Pegem Akademi.
- MEGEP, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Bireyin Gelişimi Modülü, Ankara, 2009 sayı: 3 s:29
- MEB Okul Öncesi Eğitimi Programı, Ankara, 2013, MEB Yayınevi, s:11-12
- OĞUZKAN ve ORAL, "Okulöncesi Eğitimi" İstanbul, 1993, Milli Eğitim Basımevi, s:5

- OĞUZKAN ve ORAL”,1993. “Okul Öncesi Eğitim”, MEB Devlet Kitapları, Oğul Matbacılık, İstanbul
- OKTAY, A. , (1999). Yaşamın Sihirli Yılları:Okul Öncesi Dönem, Epsilon Yayıncılık Hiz. Tic. Ltd. Şti., İstanbul.s:42
- OKTAY, A., ve Özgül Polat Unutkan.Ö.P., (2003) “Aile Katılımı”, Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- ORÇAN, M. (2008). Sosyal gelişim, Erken Çocukluk Döneminde Gelişim (Ed.: Engin Deniz, 1. Baskı, Ankara:Maya Akademi.
- ÖMEROĞLU, E. , Can Yaşar, M. (2004), “Ağaç Yaşken Eğiliyor, Okul Öncesi Eğitim”, Görüş Dergisi TÜSİAD Yayınları, Haziran 2004 (s. 74-80).
- PEHLİVAN, İ. (1997) Okula Aile Katılımı, Yaşadıkça Eğitim Dergisi. Temmuz/Ağustos 1997, 53.
- POYRAZ, H. ve Dere, H.”Okulöncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri” Ankara, 2003, Anı Yayıncılık.
- SAĞLAM, M., “Özel Öğretim Yöntemleri” AÖF Yayınları, Eskişehir , 2005 , s:5-6
- SAVAŞ ve ÜLKÜER, “Dünyada ve Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Yaygınlaştırılması”,Ya-Pa Yayınları, İstanbul;1985.s:7-12
- SAYGILI, S. Çocuk Psikolojisi, İstanbul; Nesil Yayınları, Yıl: 2011. S.32
- ŞİŞMAN, M. (2010). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi (5. baskı). Ankara: Pegem Akademi.s:123
- SUTHERLAND, M.,1988, Theory of Education Longman London of New York
- TEZEL Şahin, F. ve Ersoy, Ö. 1999. Erken çocukluk döneminde Türkiye’de yapılan anne-baba eğitim çalışmaları. Mesleki Eğitim Dergisi. 1(2), 97-102.
- TOPSES, G. (2003). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- TUNA, A. ve Kaçar, A. (2005). İlköğretim matematik öğretmenliği programına başlayan öğrencilerin lise 2 matematik konularındaki hazırbulunuşluk düzeyleri. Kastamonu Eğitim Dergisi, 13(1), 117-128.
- ÜLGİN, G. (1997). Eğitim psikolojisi. İstanbul: Alkım Yayınevi, S:23
- ÜLKÜER, N., Dünyada ve Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin ... Ya-Pa Yayınları, İstanbul: 1985.
- ÜNAL, M. (2005). Eğitim fakültelerinde ortak ders olarak okutulan yabancı dil derslerinde öğrencilerin bilişsel hazırbulunuşluk düzeylerinin akademik başarıya etkisi.

- Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ÜSTÜNOĞLU, Ü., 1991. “Aile Eğitiminde Farklı Yaklaşımlar.” Aile Eğitimi. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, Ankara, s. 80-89
- YAVUZER , H., Çocuğunuzun İlk Altı Yılı. Remzi Yayınevi, İstanbul: 1999.s:23
- Yavuzer , H. Ana -Baba ve Çocuk. Remzi Yayınevi, İstanbul: 1998.s:35-37
- YENİLMEZ, K. ve Kakmacı, Ö. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin matematikteki hazırbulunuşluk düzeyi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 16(2), 529-542.
- YÖRÜKOĞLU, A., (1992), Değişen Toplumda Aile ve Çocuk, Özgür Yayın Dağıtım: İstanbul.
- YÜKSEL, A., Marangoz, D.Ç. ve Canaran, N.T. (2004). Farklılaştırılmış öğretim stratejileri. 09.04.2011 tarihinde “<http://www.erg.sabanciuniv.edu/iok2004/bildiriler/Arzu%20Yuksel.doc>.”adresinden alınmıştır.
- WEİKART, D., 1990,“Erken Çocukluk Eğitiminde Farklı Modeller,1990,Editör Sevda Bekman Seminer Bildirileri,Ankara: Unicef Yayınları
- WECHSELBERG, K. and Puyn, U. (1993). Anne ve Çocuk. Çeviren: Kınalıbay E.
- TEZEL Şahin, F. ve Ünver, N. (2005). Okulöncesi eğitim programlarına aile katılımı. Kastamonu Eğitim Dergisi. 13
- YAVUZER, H. (1999). Ana-baba ve çocuk. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- ZEMBAT R. ve Unutkan, P. Ö. (2001). Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Yeri (Aile Katılım Programı Uygulama Örnekleriyle), Ya-Pa Yayıncılık, İstanbul.

EKLER

EK 1: ARAŞTIRMA ANKETİ

“OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİ EĞİTİME HAZIRLAMADA VELİLERİN BİLİNÇ DÜZEYLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ” KONULU TEZE AİT ANKET SORULARI

1.BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Aşağıdaki seçeneklerden size uygun olanını (X) işareti ile belirleyiniz. Lütfen cevapsız soru bırakmayınız.

- 1) Cinsiyetiniz   a.Kadın ( ) b.Erkek ( )

- 2) Yaşınız   a.18-29 ( )   b.30- 39 ( )   c. 40- 49( )   d.50 -65 ( )

- 3) Mesleki kıdeminiz   a.1-5 ( )   b. 6-10 ( )   c.11- 20 ( )   d.21 ve üzeri ( )

- 4) Eğitim seviyeniz   a.Lise ( )   b.Önlisans ( )   c. Lisans ( )   d.Yüksek lisans ( )

- 5) Çalıştığınız kurum   a. Devlet ( )   b.Özel ( )

- 6) Velilerinize gerektiğinde eğitim veriyor musunuz?   a. Evet ( )   b.Hayır ( )

2.BÖLÜM : ÖĞRETMENİN, OKUL ÖNCESİ EĞİTİME BAŞLAYAN ÖĞRENCİLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ BELİRTEN ANKET SORULARI

Bu bölümdeki soruları öğrencilerin okula ilk başladıkları dönemdeki hazır bulunuşluklarını dikkate alarak sınıf ortalamasına göre cevaplayınız. Araştırmanın geçerliliği açısından lütfen bütün soruları okuyunuz ve mutlaka yanıtlayınız. Cevaplarınızı parantez içine (X) işaretini kullanarak işaretleyiniz.

Cevaplar “Hiç Öğrenmemiş”, “Az Öğrenmiş”, “İyi Öğrenmiş” ve “Çok İyi Öğrenmiş” olarak yapılandırılmıştır.

ANKET SORULARI	Hiç Öğrenmemiş	Az Öğrenmiş	İyi Öğrenmiş	Çok İyi Öğrenmiş
1.Öğrenci dikkat edilmesi gereken nesne, durum ve olaya dikkatini verebilmektedir.				
2.Öğrenci algıladıklarını bir süre sonra yeniden hatırlayabilmektedir.				
3.Öğrenci nesne ve varlıkların adlarını ve kullanım amaçlarını söyleyebilmektedir.				
4.Öğrenci istenildiğinde nesnelere bir başka nesnenin içine, üstüne ve altına koyabilmektedir.				
5.Öğrenci nesne ve varlığın büyüklüğünü veya küçüklüğünü söyleyebilmektedir				
6.Öğrenci, problem durumlarını söyleyebilmekte ve çeşitli çözüm yolları üretebilmektedir.				
7.Öğrenci duyduğu sesleri ayırt edebilmekte, taklit edebilmekte, benzerlik ve farklılıkları söyleyebilmektedir.				
8.Öğrenci dinledikleri ve izledikleri ile ilgili sorular sorabilmekte, soruları cevaplayabilmektedir.				
9.Öğrenci bir nesnenin hafif veya ağır olduğunu söyleyebilmektedir.				
10.Öğrenci bildiği bir hikaye veya olayı anlatabilmektedir.				
11.Öğrenci sorulduğunda uzun ve kısa nesnelere gösterebilmektedir.				
12.Öğrenci yönergeler doğrultusunda yürüyebilmekte, koşabilmekte, belli yüksekliğe kadar zıplayabilmekte ve çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerleyebilmektedir.				
13.Öğrenci nesnelere toplayabilmekte, yırtabilmekte, yapıştırabilmekte, elleriyle ve araç kullanarak şekil verebilmektedir.				
14.Öğrenci yaşına uygun boyama yapabilmektedir.				
15.Öğrenci merdivenleri ayak değiştirerek çıkabilmektedir.				
16.Öğrenci kendisine ait özelliklerini tanıtabilmektedir.				
17.Öğrenci birkaç saat süre içerisinde ailesinden ayrı kalabilmektedir.				
18.Öğrenci kendiliğinden “lütfen”, “özür dilerim” ve “teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanabilmektedir. (%50 oranında)				

19.Öğrenci diğer çocukların davranış şekillerini taklit ederek kurallara uyabilmektedir.				
20.Öğrenci arkadaşının oynadığı oyuncacı almak için izin isteyebilmektedir.				
21.Öğrenci kızgınlık, mutluluk ve sevgi gibi duygularını ifade edebilmektedir.				
22.Öğrenci bir sorunu olduğunda yardım isteyebilmektedir.				
23.Öğrenci yetişkinlerin konuşmalarına katılabilmektedir.				
24.Öğrenci başkalarına ait nesnelere kullanmak için izin istemektedir.				
25.Öğrenci 20 dk. süre ile 2-3 çocuk ile birlikte oynayabilmektedir.				
26.Öğrenci bağları çözülüp gevşetildiğinde ayakkabılarını çıkartabilmektedir.				
27. Öğrenci düğmeleri çözüldüğünde paltosunu ve pantolonunu çıkarabilmektedir.				
28. Öğrenci biraz dökse de bardak, kaşık ve çatal kullanarak kendi kendini besleyebilmektedir.				
29. Öğrenci el ve yüz temizliğini kendi kendine yapabilmektedir.				
30. Öğrenci tuvalete gitmek istediğini söyleyebilmektedir. (Bazen altına kaçırma bile)				
31. Öğrenci ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanmakta ve toplayabilmektedir.				
32. Öğrenci ayakkabılarını kendisi giyebilmektedir.				
33.Öğrenci çözüldüğünde basit giysilerini çıkarabilmektedir.				
34. Öğrenci hatırlatıldığında burnunu mendille silebilmektedir.				
35. Öğrenci bilinen tehlikelerden (örneğin kırık cam) sakınabilmektedir.				
36. Öğrenci masada kendine ait yerleri toplayabilmektedir.				
37. Öğrenci bir bebeğin veya başka bireyin 3 vücut parçasının ismini söyleyebilmektedir.				
38. Öğrenci evet/hayır cevabını gerektiren sorulara olumlu ve olumsuz cevap verebilmektedir.				
39. Öğrenci tuvalet ihtiyacını sözel olarak belirtebilmektedir.				
40. Öğrenci isimlerin mülkiyet bildiren hallerini kullanabilmektedir. (Benim ayakkabım gibi...)				
41. Öğrenci öykü saatine 5 dk. süreyle katılabilmektedir.				
42. Öğrenci oluş sırasına göre iki olayı anlatabilmektedir.				

3.BÖLÜM

Konuyla ilgili paylaşmak istediklerinizi aşağıdaki boşluğa yazabilirsiniz:

--

EK 2: ANKET UYGULAMA İZİN BELGESİ

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/44/2519186
Konu: Ayşin Gürsel ÇETİNER

06/03/2015

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
(Eğitim Bilimleri Enstitüsüne)

İlgi: a) 20.02.2015 tarih ve 1056 sayılı yazımız.
b) Valilik Makamının 05.03.2015 tarih ve 2471452 sayılı oluru.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ayşin Gürsel ÇETİNER'in "*Okul Öncesi Öğrencilerin Eğitime Hazırlamada Velilerin Bilinç Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*" konulu tezine dair araştırma çalışması hakkındaki ilgi (a) yazımız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, *uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması*, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Murat ADALI
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

E-İmza Sistemi	
Adı Soyadı: ÇELEBİ	
Unvanı: Şube Müdürü	
Tarih:	10.03.2015
İmza:	

İl Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-ı Ali Cad.No:13 Cağaloğlu
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 4bb7-9701-34ba-8950-f0f7 kodu ile teyit edilebilir.

EK 3: ANKETE KATILAN OKULLARIN LİSTESİ

ÖZEL OKULLAR VE İLÇELERİ

- 1) İstek Özel Kaşgarlı Mahmut Anaokulu – Sultangazi
- 2) Küçük Hayatlar Anaokulu – Bayrampaşa
- 3) Özel Bambi Anaokulu – Sultangazi
- 4) İstek Özel Belde Anaokulu – Üsküdar
- 5) İstek Özel Barış Anaokulu – Kadıköy
- 6) İstek Özel Uluğbey Anaokulu – Kartal
- 7) İstek Özel Atanur Oğuz Anaokulu – Beşiktaş
- 8) İstek Özel Kemal Atatürk Anaokulu – Sarıyer
- 9) İstek Özel Acıbadem Anaokulu -Kadıköy
- 10) İstek Özel Bilge Kağan Anaokulu- Bakırköy
- 11) Özel Nişantaşı Işık Anaokulu – Şişli
- 12) Özel Erenköy Işık Anaokulu – Kadıköy
- 13) Özel Doğan Koleji Anaokulu – Üsküdar
- 14) Özel Masalpark Anaokulu – Gaziosmanpaşa
- 15) Özel Bilfen Anaokulu – Küçükçekmece
- 16) Papatya Anaokulu - Küçükçekmece
- 17) Özel İremnur Anaokulu – Gaziosmanpaşa
- 18) Özel Canku Anaokulu – Gaziosmanpaşa
- 19) Kadıköy Anaokulu - Kadıköy
- 20) Çekmeköy Anaokulu - Çekmeköy
- 21) Özel Dr.Sedat Üründül Anaokulu – Sarıyer
- 22) Özel Açı Okulları Anaokulu - Sarıyer
- 23) Özel Fono Anaokulu - Bakırköy

DEVLET OKULLARI VE İLÇELERİ

- 1) Halide Edip Adıvar Anaokulu – Gaziosmanpaşa
- 2) Dede Korkut İlkokulu Anasınıfı- Gaziosmanpaşa
- 3) İBB Akşemsettin Ortaokulu Anasınıfı – Başakşehir
- 4) Toki Avrupa Konutları İlkokulu Anasınıfı – Gaziosmanpaşa
- 5) Bekir Sami Dedeoğlu İlkokulu Anasınıfı – Gaziosmanpaşa
- 6) Dobruca İlkokulu- Gaziosmanpaşa

- 7) Nenehatun Anaokulu – Sultangazi
- 8) Orgeneral Eşref Bitlis İlkokulu Anasınıfı – Sultangazi
- 9) Zeytinburnu IMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi Uygulama Anaokulu – Zeytinburnu
- 10) Mustafa Aykın İlkokulu Anasınıfı – Kadıköy
- 11) Perihan Aktürk Anaokulu – Kadıköy
- 12) Öğretmen Harun Reşit Anaokulu – Kadıköy
- 13) Zühtüpaşa İlkokulu Anasınıfı – Kadıköy
- 14) Cevatpaşa Anaokulu – Bayrampaşa
- 15) Eyüp Nişancı Şehit Er Eyüp Beyazıt Anaokulu – Eyüp
- 16) Karlıtepe ilkokulu Anasınıfı – Gaziosmanpaşa
- 17) Kartaltepe İlkokulu Anasınıfı – Bakırköy
- 18) Cumhuriyet İlköğretim Okulu -Bakırköy
- 19) Melahat Akkutlu Ortaokulu Anasınıfı- Kadıköy
- 20) Erdoğan Yüksel Anaokulu – Kadıköy
- 21) Hırka-1 Şerif İlkokulu Anasınıfı –Fatih
- 22) Engin Sever Anaokulu - Fatih
- 23) Şakire Sadi Obdan İlkokulu Anasınıfı – Bayrampaşa
- 24) Yunus Emre İlköğretim Okulu Anasınıfı _Sultangazi
- 25) Hayme Hatun Anaokulu – Gaziosmanpaşa
- 26) Şükrü Yemenicioğlu İlkokulu Anasınıfı – Gaziosmanpaşa
- 27) Karlıtepe İlkokulu – Gaziosmanpaşa

ÖZGEÇMİŞ

Ayşin GÜRSEL ÇETİNER

Kişisel Bilgiler:

Doğum Tarihi: 31.07.1970

Doğum Yeri: Ankara

Medeni Durumu: Evli

Eğitim:

Lise 1987-1990 İstanbul Fenerbahçe Lisesi

Ön Lisans: İstanbul Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO Dış Protez

Lisans: Anadolu Üniversitesi Okulöncesi Öğretmenliği

Yüksek Lisans: 2014-2015 Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim
Yönetimi ve Denetimi Bölümü.

Çalıştığı Kurumlar:

1991-1995 : Vatan Hastaneler Grubu

2004 - halen : İstek Özel Kaşgarlı Mahmut Okulları